

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 342/01
Zo dňa: 21. 02. 2013

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo:
Počet strán: 70
Počet príloh: 0

Z Á Z N A M

o výsledku kontroly

**Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR k návrhu štátneho záverečného účtu
SR za rok 2012**

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Bratislava, jún 2013

**Záznam
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. **342/01** z/zo 21. 02. 2013 vykonali:

- Ing. Igor Gašpar, vedúci kontrolnej skupiny,
- Ing. Karol Gulčík, člen kontrolnej skupiny,
- Mgr. Vlastimír Fekiač, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Anna Kapusňáková, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Ladislav Kolláth, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Juraj Kolarovič, člen kontrolnej skupiny,
- Mgr. Zuzana Krivosudská, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Mária Kysucká, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Pavel Maňásek, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Miroslav Mráz, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Lýdia Súkenníková, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Miloš Chromek, člen kontrolnej skupiny,
- Mgr. Edita Takáčová, člen kontrolnej skupiny,
- Ing. Marcela Ušáková, člen kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu: Stanovisko Najvyššieho kontrolného úradu SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012, ktorej účelom bolo v súlade s § 29 a súvisiacimi ustanoveniami zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zhodnotiť správnosť zostavenia štátneho záverečného účtu za rok 2012.

Kontrola bola vykonaná v čase od 21. 02. 2013 do 31. 05. 2013 v **Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Štefanovičova 5, 817 82 Bratislava - Staré Mesto, IČO 00151742** za kontrolované obdobie 2012.

Predmetom kontroly bolo:

Predmetom kontroly je zhodnotiť správnosť vypracovania návrhov záverečných účtov rozpočtových kapitol a súhrnu výsledkov hospodárenia subjektov verejného rozpočtu za rok 2012 a zhodnotenie správnosti zostavenia návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012.

Sekcie a expozitúry vykonajú kontrolu správnosti zostavenia návrhov záverečných účtov rozpočtových kapitol v rámci svojej pôsobnosti v súlade s platnou smernicou Ministerstva financií SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu, štátnych fondov a na vypracovanie návrhu záverečného účtu verejnej správy Slovenskej republiky za rok 2012

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Zhrnutie

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky v zmysle § 5 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov vypracúva stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly správnosti zostavenia záverečných účtov vybraných rozpočtových kapitol, kontroly správnosti zostavenia Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 ako aj analýzy vyžiadaných informácií konštatuje, že:

- Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 obsahuje všetky náležitosti v zmysle ustanovení § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy,
- v hospodárení štátneho rozpočtu vykazanom na hotovostnom princípe sa v roku 2012 dosiahli:

príjmy	11 830 036,2 tis. eur
výdavky	15 640 711,1 tis. eur
schodok	3 810 674,9 tis. eur
- skutočný schodok štátneho rozpočtu bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou vyšší o 135 415,0 tis. eur a v porovnaní s rokom 2011 došlo k jeho zvýšeniu o 534 958,9 tis. eur, t. j. o 16,3 %,
- rast slovenskej ekonomiky sa v roku 2012 medziročne spomalil o 1,2 p. b. na úroveň 2,0 %. Spoločne s rastom poľskej ekonomiky bol štvrtým najvyšším ekonomickým rastom v rámci EÚ. Pod spomalenie rastu sa podpísalo zhoršenie vonkajšieho prostredia, ktoré spolu s celkovou neistotou znižovali domáci dopyt.
- hospodárenie subjektov verejnej správy v zmysle medzinárodnej metodiky vykazovania ESA 95, rozhodujúcej pre hodnotenie plnenia maastrichtských kritérií, sa pri konsolidovaných celkových príjmoch 24 179 141,0 tis. eur a konsolidovaných celkových výdavkoch 27 286 005,0 tis. eur skončilo podľa predbežných údajov Eurostatu zo dňa 22.04.2013 deficitom vo výške 3 106 864,0 tis. eur. Skutočne dosiahnutý schodok bol nižší oproti rozpočtovanému o 385 673,0 tis. eur,
- podiel schodku rozpočtu verejnej správy na HDP dosiahol podľa predbežných údajov úroveň 4,3 %, čo predstavuje prekročenie maastrichtského kritéria deficitu o 1,3 %. V medzinárodnom porovnaní dosiahla SR horší podiel schodku verejnej správy na HDP za rok 2012 ako je priemer štátov EÚ-27, t. j. 4,0 % a tiež v rámci eurozóny patrí SR ku štátom s horším výsledkom oproti priemeru štátov eurozóny (3,7 %),
- konsolidovaný dlh verejnej správy (maastrichtský dlh) dosiahol k 31. 12. 2012 hodnotu 37 244 523 tis. eur. Medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 7 333 261 tis. eur, zvýšilo jeho podiel na HDP na úroveň 52,1 %, čo je o 8,8 % viac oproti roku 2011. Úroveň dlhu zakladá sankčnú povinnosť podľa zákona o rozpočtovej zodpovednosti a to zaslať národnej rade písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie,
- programové rozpočtovanie ako systém stanovovania zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov a jeho vyhodnotenie aj v roku 2012 vykazovalo prvky formálneho charakteru a existovali výdavky, u ktorých nevieme posúdiť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia,
- rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré Slovenská republika v roku 2012 z rozpočtu Európskej únie skutočne získala a finančnými prostriedkami, ktoré Slovenská republika do rozpočtu Európskej únie skutočne odvieďa dosiahol

sumu 1 415 018,0 tis. eur, čo je o 1 054 837 tis. eur menej oproti schválenému rozpočtu na rok 2012. NKÚ SR poukazuje na to, že čerpanie finančných prostriedkov na štrukturálne opatrenia II. programového obdobia je len 42 %. A aj z tohto dôvodu je potrebné mobilizovať všetky zložky systému finančného riadenia a kontroly k snahe o maximalizáciu využitia disponibilných zdrojov.

Na základe kontrol vykonaných NKÚ SR v 13 rozpočtových kapitolách je možné konštatovať, že účtovné a finančné výkazy zostavené k 31. 12. 2012 neobsahovali významné nesprávnosti a poskytovali verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek. Návrhy záverečných účtov kapitol boli vypracované v súlade so Smernicou na vypracovanie záverečných účtov, len návrh záverečného účtu Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky neobsahoval stav a vývoj pohľadávok a záväzkov v štruktúre podľa lehoty splatnosti a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky výdavky kapitoly podľa funkčnej klasifikácie.

V oblasti príjmov štátneho rozpočtu Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky upozorňuje na výpadok 682,0 mil. eur na strane daňových a odvodových príjmov. Na tomto výpadku sa v najväčšej miere podieľala daň z pridanej hodnoty (389,0 mil. eur), daň z príjmov právnických osôb (171,0 mil. eur) a spotrebné dane (99,0 mil. eur.). NKÚ SR z dôvodu poklesu objemu príjmov štátneho rozpočtu SR a to najmä v dôsledku prehlbovania možných foriem daňových únikov a podvodov poukazuje na nutnosť eliminácie výpadku príjmov najmä dane u pridanej hodnoty, ktorý má Slovenská republika jeden z najvyšších v Európskej únii.

Vo vzťahu k prostriedkom Európskej únie je taktiež potrebné eliminovať hroziace riziká, týkajúce sa najmä automatického krátenia záväzku prostriedkov EÚ z dôvodu uplatnenia pravidla $n+3$ alebo $n+2$ a nevyčerpania všetkých prostriedkov EÚ alokovaných pre SR na operačné programy Národného strategického referenčného rámca pre programového obdobia 2007 – 2013.

Účtovné závierky zostavené obcami podľa zákona o účtovníctve obsahovali požadované súčasti a náležitosti. Kontrolou zistené nedostatky v oblasti účtovania o aktívach a pasívach, o príjmoch a výdavkoch, o nákladoch a výnosoch, ak aj o finančných operáciách a identifikované pri triedení príjmov a výdavkov neboli na základe ich hodnoty, povahy a kontextu považované za významné, teda neovplyvnili výsledky vykázané v účtovných a finančných výkazoch ako celku. Výkazy uvedených subjektov boli zároveň spoľahlivým podkladom pre zostavenie ich záverečných účtov za rok 2012, ktoré obsahovali všetky požadované náležitosti.

Kontrolou obcí a VÚC boli zistené viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov. Nepostupovali v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, zákonom o účtovníctve, zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy ako aj územnej samosprávy a zákonom o obecnom zriadení.

Na základe kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR navrhol kontrolovaným subjektom v súlade s § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR odporúčania, ktoré by mali zabezpečiť elimináciu nepriaznivého vplyvu zistených nedostatkov pri vynakladaní verejných zdrojov a prostriedkov Európskej únie.

Ú v o d

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky v zmysle § 5 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov vypracoval stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2012, ktorý je podľa § 29 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov správou o rozpočtovom hospodárení Slovenskej republiky, ktorá obsahuje aj výsledky rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy za príslušný rozpočtový rok, z hľadiska dodržania:

- zákona č. 511/2011 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2012,
- zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy,
- zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve,
- ďalších zákonov a predpisov súvisiacich najmä s hospodárením s prostriedkami štátneho rozpočtu a nakladania s majetkom štátu.

NKÚ SR v stanovisku hodnotí:

- náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012,
- ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR,
- výsledok hospodárenia verejnej správy za rok 2012 v metodike ESA 95,
- výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu na hotovostnej báze,
- príjmy a výdavky štátneho rozpočtu,
- vybrané kapitoly štátneho rozpočtu,
- rozpočtové vzťahy SR a EÚ,
- hospodárenie obcí a vyšších územných celkov.

Stanovisko sa opiera o kontrolné poznatky NKÚ SR za rozpočtový rok 2012, údaje a informácie poskytnuté, resp. publikované Štátnou pokladnicou, Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity, Štatistickým úradom SR, Národnou bankou Slovenska a Eurostatom.

1 Náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2012

NKÚ SR konštatuje, že predložený Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 je v súlade s § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a obsahuje:

- a) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy a o stave dlhu verejnej správy k 31. decembru rozpočtového roka v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu vykázané Európskej komisii do 1. apríla bežného roka,
- b) vyhodnotenie zamerania a opatrení rozpočtovej politiky,
- c) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia štátneho rozpočtu,
- d) iné údaje o plnení rozpočtu verejnej správy.

Návrh štátneho záverečného účtu predložilo MF SR vláde SR po 30. 04. 2013, čím nedodržalo ustanovenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

2 Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR

Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia Slovenska za rok 2012 súvisel s vývojom nielen vnútorných, ale predovšetkým vonkajších faktorov, ktoré otvorene pomenováva aj Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2012.

NKÚ SR hodnotenie tejto problematiky zhrnul do dvoch samostatných častí. V prvej časti hodnotí ekonomický vývoj Slovenska v kontexte globálnej a európskej ekonomiky. V druhej časti sa podrobnejšie venuje vývoju základných ekonomických ukazovateľov Slovenska.

2.1 Ekonomický vývoj SR v kontexte vývoja európskej a globálnej ekonomiky

Globálny ekonomický rast v roku 2012 sa medziročne znížil o 0,7 p. b. na úroveň 3,2 % pri negatívnom pôsobení dlhodobu akumulovaných problémov súvisiacich s finančnou a hospodárskou krízou.

Porovnanie vývoja globálnej ekonomiky a ekonomického rastu vybraných ekonomík, vrátane Slovenska, v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Globálny ekonomický rast	-2,2	4,4	3,9	3,2	- 0,7
z toho:					
• EÚ	-4,3	2,1	1,6	-0,3	-1,9
z toho:					
Slovensko	-4,9	4,4	3,2	2,0	-1,2
• USA	-3,1	2,4	1,8	2,2	+0,4
• Japonsko	-5,5	4,7	-0,6	2,0	+2,6
• Čína	9,2	10,4	9,3	7,8	-1,5

Zdroj: Eurostat, World Bank

Podľa NKÚ SR kľúčovým problémom vývoja globálnej ekonomiky v roku 2012 bolo pokračujúce deficitné hospodárenie viacerých ekonomík a ich následné zadlžovanie. Aj z tohto dôvodu problémy s verejným dlhom nemala len EÚ, ale napr. aj USA a Japonsko, avšak s tým rozdielom, že tieto ekonomiky využívali viaceré výhody vyplývajúce z ich postavenia v medzinárodnom hospodárstve a finančnom systéme.

To môže byť podľa NKÚ SR jedno z vysvetlení prekvapujúceho oživenia ekonomík USA (+0,4 p. b.) a Japonska (+2,6 p. b.) v roku 2012 pri poklese ekonomického rastu EÚ (-1,9 p. b.), ktorá v prvom rade hľadala východisko z dlhovej krízy v konsolidácii verejných financií. V tejto súvislosti je však z hľadiska budúceho vývoja otázna konsolidácia verejných financií v USA a jej dopad na globálnu ekonomiku.

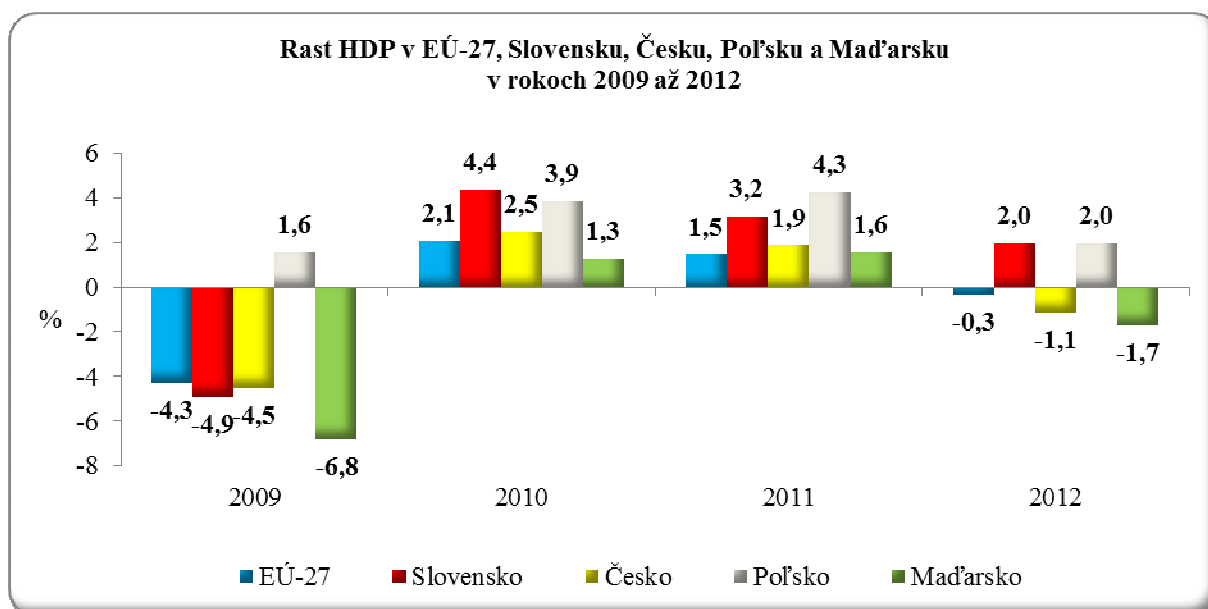
Solídny pokračujúci ekonomický rast, i keď s miernym spomalením, dosiahli v roku 2012 aj viaceré rozvojové a rýchlo sa rozvíjajúce ekonomiky, ako napr. Čína (7,8 p. b.) a iné.

Výkonnosť ekonomiky krajín EÚ v roku 2012 v priemere medziročne poklesla o 1,9 p. b. až na mínusovú úroveň 0,3 %. Tento nepriaznivý vývoj bol dôsledkom predovšetkým dlhovej krízy a s ňou súvisiace zvýšenie neistoty, obmedzenie prístupu ku kapitálu a reštriktívne fiškálne opatrenia, čo sa prejavilo v poklese domáceho dopytu a konečnej spotreby domácností, zhoršení situácie na trhu práce a vo všeobecnosti v nízkej úrovni podnikateľskej a spotrebiteľskej dôvery.

Nepriaznivý vývoj vonkajších faktorov v roku 2012 sa zákonite negatívne premietol aj v raste slovenskej ekonomiky. Napríklad vplyvom nepriaznivého vývoja výkonnosti ekonomík hlavných obchodných partnerov Slovenska sa rast jeho exportných trhov v roku 2012 medziročne spomalil o 5,3 p. b. na úroveň 0,9 %.

Ekonomický rast Slovenska v roku 2012 medziročne spomalil o 1,2 p. b. na úroveň 2,0 %, avšak v porovnaní s priemerom EÚ bol o 2,3 p. b. rýchlejší. Spoločne s rastom poľskej ekonomiky (2,0 %) bol štvrtým najvyšším ekonomickým rastom v rámci EÚ, keď rýchlejšie rástli len ekonomiky pobaltských štátov, a to v Litve (5,6 %), Lotyšsku (3,7 %) a Estónsku (3,2 %). Najvýraznejší ekonomický pokles bol zaznamenaný v Grécku (-6 %) a Portugalsku (-3,8 %).

Porovnanie priemernej výkonnosti ekonomík EÚ-27, Slovenska, Česka, Poľska a Maďarska na základe rastu HDP v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

V dôsledku poklesu rastu HDP v dvoch po sebe nasledujúcich štvrtrokoch roka 2012 sa v EÚ dostalo do recesie až dvanásť členských štátov. V zhoršení hospodárskeho vývoja EÚ sa negatívne prejavil aj vývoj ekonomiky Nemecka, ktorej rast na úrovni 1,2 % v prvom štvrtroku spomalil v poslednom štvrtroku na úroveň 0,4 %.

Podľa NKÚ SR dosiahnutá úroveň výkonnosti ekonomiky Slovenska v roku 2012 je odrazom úrovne zosúladenia makroekonomických nástrojov hospodárskej politiky vlády SR.

2.2 Základné ekonomické ukazovatele SR

2.2.1 Stanovisko k vývoju ukazovateľov ekonomického rastu

Rast HDP v s. c. v roku 2012 medziročne poklesol o 1,2 p. b. na úroveň 2,0 %, pričom tvorba HDP v b. c. medziročne vzrástla o 2,4 mld. eur na 71,5 mld. eur, čo sa síce premietlo

vo výnosoch z dane vyberanej zrážkou, ale nie vo výnosoch z dane z príjmov právnických osôb.

Výkonnosť slovenskej ekonomiky v roku 2012 bola ťahaná výlučne čistým zahraničným vývozom tovarov a služieb, nakoľko domáci dopyt medziročne poklesol o 4,1 p. b. na mínusovú úroveň 2,9 %. Najvýraznejšie poklesla investičná aktivita a vývoj domáceho dopytu negatívne ovplyvnila aj nízka úroveň spotrebiteľského dopytu.

Porovnanie rastu HDP v s. c. podľa výdavkovej metódy na Slovensku v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v %)

Názov ukazovateľa	2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Rast HDP v s. c.	-4,9	4,4	3,2	2,0	-1,2
z toho:					
• konečná spotreba domácností	0,1	-0,8	-0,5	-0,6	-0,1
• konečná spotreba verejnej správy	6,1	1,0	-4,3	-0,6	+3,7
• tvorba hrubého fixného kapitálu	-19,7	6,5	14,2	-3,7	-17,9
• vývoz tovarov a služieb	-16,3	16,0	12,7	8,6	-4,1
• dovoz tovarov a služieb	-18,9	14,9	10,1	2,8	-7,3

Zdroj: ŠÚ SR

V stagnácii rastu konečnej spotreby domácností v roku 2012 sa podľa NKÚ SR prejavili predovšetkým pokračujúci nízky rast reálnych disponibilných príjmov domácností a zhoršenie situácie na trhu práce, čo sa negatívne premietlo vo výnosoch zo spotrebných daní a z dane z pridanej hodnoty. Nominálne konečná spotreba domácností medziročne vzrástla o 1,2 mld. eur na 40,2 mld. eur.

Rast konečnej spotreby verejnej správy v roku 2012 bol poznamenaný šetrením vlády SR v rámci konsolidácie výdavkov verejnej správy, i keď nie v takom rozsahu, ako v roku 2011. Nominálne konečná spotreba verejnej správy medziročne vzrástla o 0,2 mld. eur na 12,6 mld. eur.

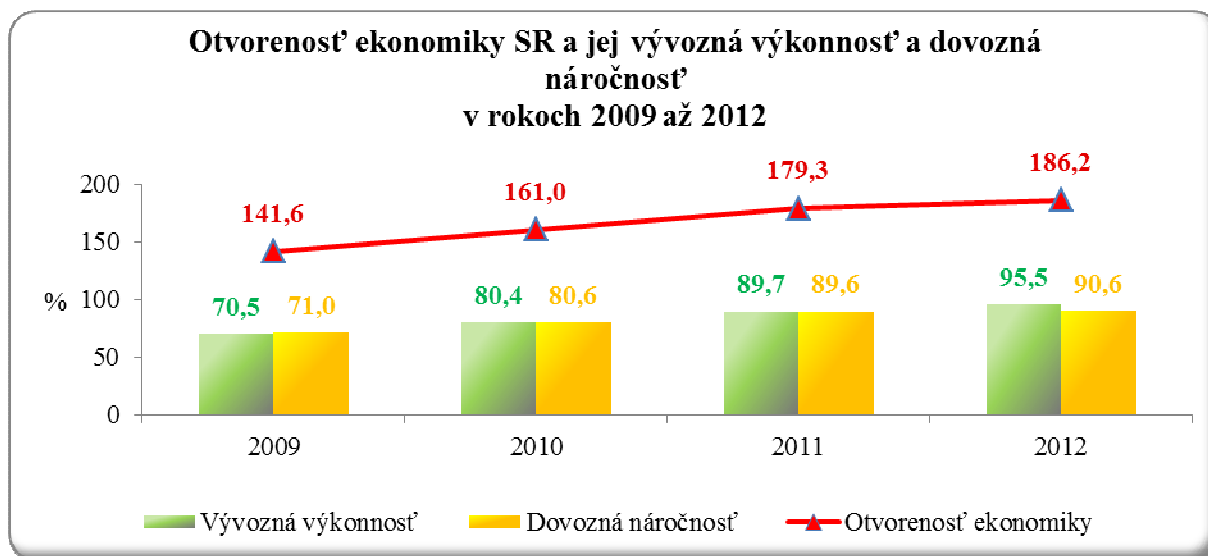
Na výrazný pokles tvorby hrubého fixného kapitálu v roku 2012 malo najvýznamnejší vplyv na jednej strane napr. obmedzovanie investícií podnikov v súvislosti s poklesom ich ziskovosti a na druhej napr. spomalenie tempa výstavby diaľnic a rýchlostných ciest. Nominálne tvorba hrubého fixného kapitálu medziročne poklesla o 0,6 mld. eur na 15,4 mld. eur.

Najvýznamnejší vplyv na rast a tvorbu HDP v roku 2012 mal vývoz tovarov a služieb, čo súviselo predovšetkým s nábehom nových investícií, najmä v automobilovom priemysle. To sa však negatívne prejavilo vo výnose z dane z pridanej hodnoty z dôvodu nárastu nadmerných odpočtov tejto dane, ktoré boli vyplácané kľúčovým vývozcom. Nominálne vývoz tovarov a služieb medziročne vzrástol o 6,3 mld. eur na 68,3 mld. eur. Najvýznamnejšie vývozné komodity tvorili automobily, prívesy a návesy (23,2 %) a počítače, elektronické a optické prístroje (21,2 %).

Rast dovozu tovarov a služieb v roku 2012 sa výrazne spomalil predovšetkým vplyvom poklesu rastu domáceho dopytu. Nominálne dovoz tovarov a služieb medziročne vzrástol len o 3,2 mld. eur na 64,8 mld. eur.

Rýchlejší nominálny rast vývozu a dovozu tovarov a služieb v porovnaní s nominálnym rastom HDP v roku 2012 sa prejavil v ďalšom zvýšení miery otvorenosti slovenskej ekonomiky, ktorá sa vyjadruje ako podiel súčtu vývozu a dovozu tovarov a služieb na HDP v b. c.

Porovnanie vývoja otvorenosti ekonomiky Slovenska, vývoznej výkonnosti a dovoznej náročnosti v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NKÚ SR

2.2.2 Stanovisko k vývoju ukazovateľov trhu práce

Vývoj miery otvorenosti ekonomiky Slovenska v rokoch 2009 až 2012 potvrdzuje obmedzenosť rozsahu jeho vnútorného trhu a zároveň citlivosť jeho ekonomiky na hospodársky vývoj v krajinách najvýznamnejších obchodných partnerov. To podľa NKÚ SR v čase hospodárskeho poklesu a recesie v mnohých krajinách EÚ v roku 2012 vysvetľuje zhoršenie vývoja nielen ukazovateľov ekonomického rastu Slovenska, ale aj jeho ukazovateľov trhu práce.

Porovnanie hlavných ukazovateľov trhu práce na Slovensku v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Miera zamestnanosti podľa VZPS	%	60,1	58,8	59,5	59,7	+0,2
Počet pracujúcich podľa VZPS	tis. osôb	2 365,8	2 317,5	2 351,4	2 329,0	-22,4
Priemerná mesačná nominálna mzda	eur	744,5	769,0	786,0	805,0	+19,0
Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy	%	3,0	3,2	2,2	2,4	+0,2
Rast reálnej mzdy	%	1,4	2,2	-1,6	-1,2	+0,4
Miera nezamestnanosti podľa VZPS	%	12,1	14,4	13,5	14,0	+0,5
Počet nezamestnaných podľa VZPS	tis. osôb	324,2	389,0	367,9	377,5	+9,6

Zdroj: ŠÚ SR

Miera zamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl, ktorá vyjadruje podiel zamestnaných osôb vo veku 15 až 64 rokov na celkovom počte obyvateľstva tej istej vekovej skupiny, v roku 2012 medziročne vzrástla o 0,2 p. b. na 59,7 %. Počet pracujúcich osôb vo veku od 15 rokov však medziročne klesol o 22,4 tis. osôb na 2 329,0 tis. osôb, čo sa negatívne premietlo vo výnosoch z dane z príjmov fyzických osôb a v povinných odvodoch do Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní.

Jedným z vysvetlení disproporcie medzi rastom miery zamestnanosti a poklesom počtu pracujúcich v roku 2012 je podľa NKÚ SR demografický vývoj, a to nielen v súvislosti s poklesom počtu obyvateľstva o 31,0 tis. osôb na 5 404,3 tis. osôb, ale najmä so zmenou jeho štruktúry.

Porovnanie štruktúry obyvateľstva Slovenska a miery jeho ekonomickej aktivity v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa		2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Obyvateľstvo spolu	tis.	5 409,5	5 421,8	5 435,3	5 404,3	-31,0
z toho v:						
• predproduktívnom veku	tis.	839,8	832,5	830,5	832,6	+2,1
• produktívnom veku	tis.	3 917,2	3 926,9	3 932,1	3 881,1	-51,0
• poproduktívnom veku	tis.	652,4	662,4	672,7	690,7	+18,0
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	tis.	2 690,0	2 706,5	2 719,3	2 706,5	-12,8
z toho:						
• pracujúci	tis.	2 365,8	2 317,5	2 351,4	2 329,0	-22,4
• nezamestnaní	tis.	324,2	389,0	367,9	377,5	+9,6
Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva	%	58,9	59,0	59,1	59,2	+0,1

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa jednotlivých odvetví sa najviac (o 35,4 %) znížil počet pracujúcich v činnostiach domácností. Najväčší prírastok pracujúcich (55,6 %) bol v činnostiach v oblasti nehnuteľností. Počet pracujúcich v zahraničí v roku 2012 medziročne vzrástol o 4,8 % na 120,7 tis. osôb.

Mierne zvýšenie miery ekonomickej aktivity obyvateľstva v roku 2012 podľa NKÚ SR súviselo aj s medziročným poklesom počtu obyvateľstva v produktívnom veku o 51,0 tis. osôb na 3 881,1 tis. osôb. Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva tak medziročne klesol o 12,8 tis. osôb na 2 706,5 tis. osôb, z toho v dôsledku zníženia počtu pracujúcich osôb o 22,4 tis. osôb na 2 329,0 tis. osôb a zvýšenia počtu nezamestnaných osôb o 9,6 tis. osôb na 377,5 tis. osôb.

Podľa NKÚ SR vývoj miery zamestnanosti a miery ekonomickej aktivity obyvateľstva v roku 2012 zodpovedal dynamike rastu ekonomiky Slovenska, avšak jednoznačne nepostačoval na tlmenie zvyšovania miery nezamestnanosti.

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca v roku 2012 medziročne vzrástla iba o 2,4 % na 805,0 eur, k čomu prispel aj verejný sektor v dôsledku zvýšenia miezd lekárov

a zdravotných sestier. Pri zohľadnení vývoja indexu spotrebiteľských cien však priemerná mesačná reálna mzda zamestnanca v roku 2012 poklesla o 1,2 %.

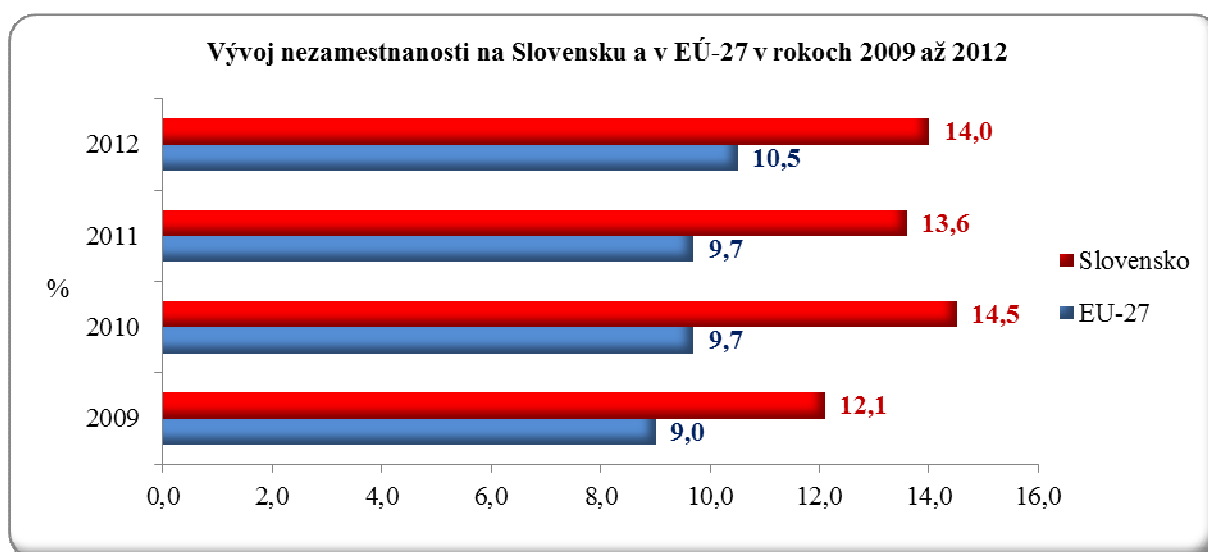
Priemerné čisté peňažné príjmy na jedného člena domácnosti v roku 2012 vzrástli o 2,5 % na 367,5 eur, ale pri zohľadnení vývoja indexu spotrebiteľských cien medziročne v priemere poklesli o 1,1 %.

Vývoj priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca a priemerných čistých peňažných príjmov na jedného člena domácnosti v roku 2012 sa podľa NKÚ SR negatívne prejavil vo výnosoch z dane z príjmov fyzických osôb.

Priemerná miera nezamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl medziročne vzrástla o 0,5 p. b. na úroveň 14,0 % a počet nezamestnaných osôb sa medziročne v priemere zvýšil o 9,6 tis. osôb na 377,5 tis. osôb.

Podľa NKÚ SR zhoršenie priemernej miery nezamestnanosti v roku 2012 súviselo na jednej strane s poklesom výkonnosti ekonomiky Slovenska v dôsledku zníženia rastu ekonomík jeho hlavných obchodných partnerov a na druhej strane s rýchlejším rastom miery ekonomickej aktivity obyvateľstva na úrovni 59,2 % pred mierou rastu zamestnanosti na úrovni 59,7 %.

Porovnanie vývoja priemernej miery nezamestnanosti na Slovensku a v EÚ-27 v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

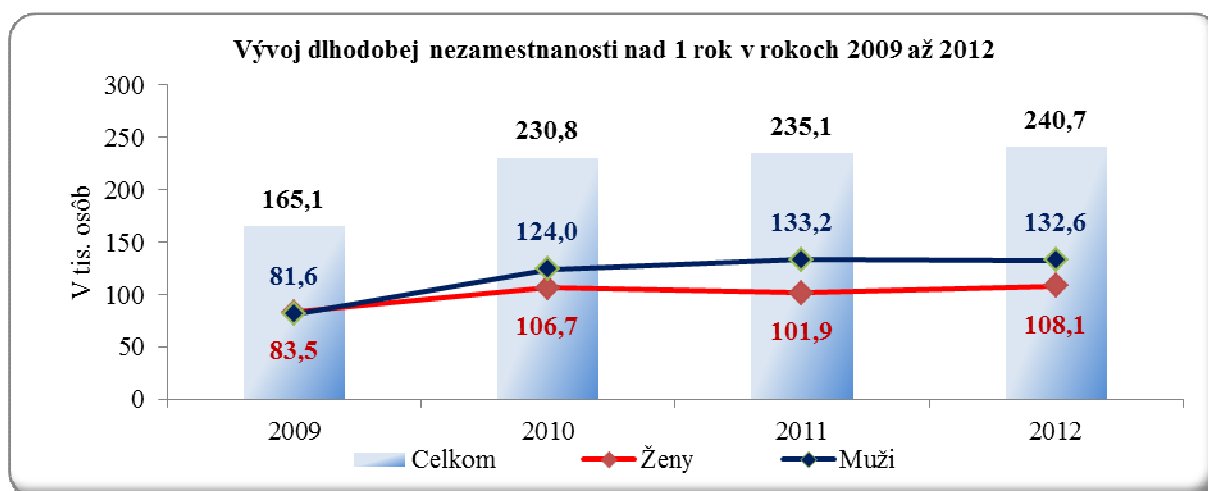
Zdroj: ŠÚ SR a Eurostat

Miera nezamestnanosti na Slovensku v roku 2012 patrila podľa údajov Eurostatu k najvyšším v rámci krajín EÚ. Vyššiu mieru nezamestnanosti dosiahli len Írsko 14,8 %, Lotyšsko 14,9 %, Portugalsko 15,9 % a Španielsko 24,3 %.

Problémom nezamestnanosti na Slovensku podľa NKÚ SR je nielen jej veľkosť, ale aj jej štruktúra. Jedným z najzávažnejších problémov nezamestnanosti je dlhodobá nezamestnanosť. Podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte nezamestnaných osôb v roku 2012 dosiahol na Slovensku až 64,9 %, čo v rámci EÚ predstavovalo nelichotivé druhé miesto za Španielskom.

Pre dlhodobú nezamestnanosť na Slovensku je charakteristické, že väčšinu dlhodobo nezamestnaných je ťažké motivovať k práci a ich umiestňovanie na trhu práce je mnohokrát sťažované ich nízkou úrovňou kvalifikácie alebo nepriaznivou situáciou v príslušnom regióne. Z týchto dôvodov je podľa NKÚ SR potrebné v tejto oblasti prijať predovšetkým také opatrenia, ktoré podporia hospodársky rast spojený s tvorbou nových pracovných miest.

Vývoj dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa NKÚ SR jedným z kľúčových problémov vysokej miery dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku je predovšetkým jej neprijateľná úroveň u mladých ľudí vo veku od 15 do 24 rokov, ktorá odráža predovšetkým nezosúladenie ich vzdelávania s potrebami trhu práce. V tejto súvislosti bude potrebné viac pozornosti ako doteraz venovať podpore regionálnej a miestnej zamestnanosti.

Porovnanie počtu nezamestnaných podľa výberového zisťovania pracovných síl v jednotlivých krajoch Slovenska v priemere za roky 2011 a 2012 a ich IV. štvrťroky dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. osôb)

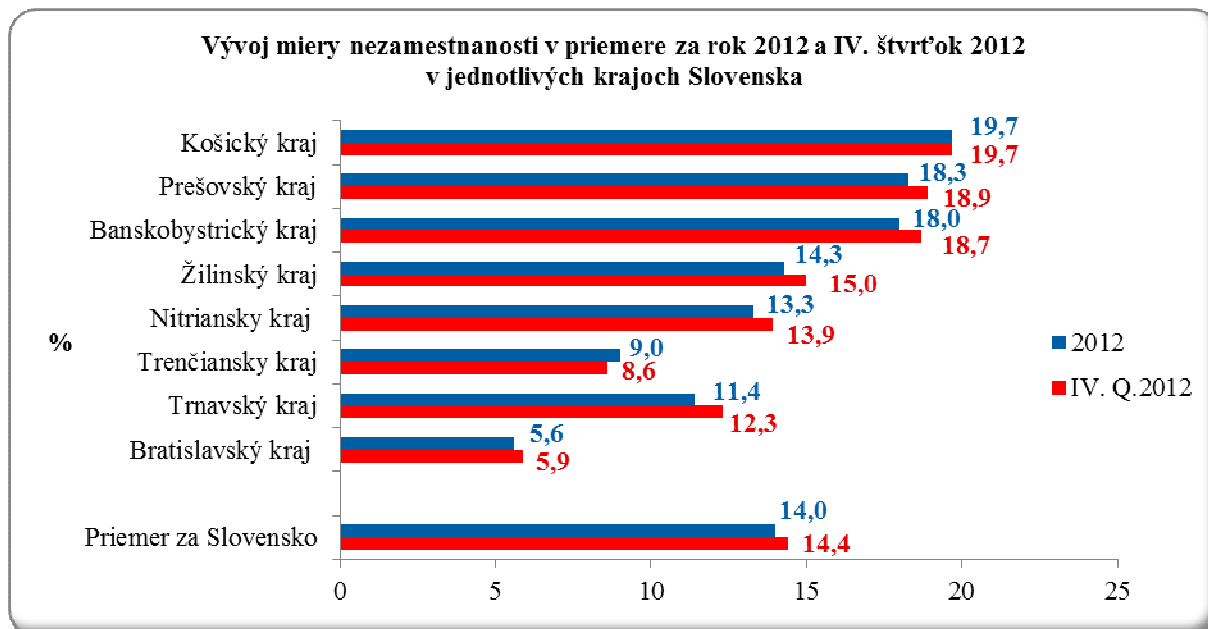
Názov ukazovateľa	IV. Q 2012	IV. Q. 2012/2011	2012	2012/2011
Slovensko	390,4	103,1	377,5	103,5
z toho:				
• Bratislavský kraj	19,7	107,7	19,0	99,5
• Trnavský kraj	36,5	103,7	33,7	108,7
• Trenčiansky kraj	25,2	87,5	26,2	102,7
• Nitriansky kraj	47,9	109,1	45,9	107,5
• Žilinský kraj	50,3	109,3	48,0	100,6
• Banskobystrický kraj	64,0	104,2	61,0	104,3
• Prešovský kraj	72,6	105,2	70,0	103,1
• Košický kraj	74,2	97,8	73,9	102,2

Zdroj: ŠÚ SR

Počet nezamestnaných v priemere za rok 2012 medziročne vzrástol o 3,5 % na 377,5 tis. osôb, resp. za IV. štvrťrok 2012 o 3,1 % na 390,4 tis. osôb. Na celkovom počte nezamestnaných mal v priemere za rok 2012, resp. za IV. štvrťrok 2012 najväčší podiel Košický kraj (73,9 tis. osôb, resp. 74,2 tis. osôb.) a Prešovský kraj (70,0 tis. osôb, resp. 72,6 tis. osôb).

Vývoj nezamestnanosti v jednotlivých krajoch Slovenska lepšie vyjadruje ukazovateľ priemernej miery nezamestnanosti.

Porovnanie vývoja priemernej miery nezamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl v jednotlivých krajoch Slovenska za rok 2012 a jeho IV. štvrťrok 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

Vyššiu mieru nezamestnanosti v priemere za rok 2012 dosiahli Košický, Prešovský, Banskobystrický a Žilinský kraj, pričom v IV. štvrťroku došlo k zhoršeniu vývoja vo všetkých krajoch s výnimkou Trenčianskeho.

NKÚ SR v súvislosti s nepriaznivým vývojom nezamestnanosti pozitívne hodnotí snahu vlády SR prijímať opatrenia so zameraním na mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných a čeliť tak negatívnemu vplyvu spomalenia ekonomického rastu v dôsledku vývoja jeho vonkajších faktorov. V tejto súvislosti však v roku 2012 absentovali konkrétne opatrenia na zvýšenie podpory malých a stredných podnikateľov, ktorí sú hlavným zdrojom nových pracovných miest a opatrení na zlepšovanie kvality ľudských zdrojov prostredníctvom skvalitnenia systému vzdelávania.

2.2.3 Stanovisko k vývoju ukazovateľov cenového vývoja

Priemerná ročná miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien sa v roku 2012 medziročne znížila o 0,3 p. b. na úroveň 3,6 % a harmonizovaný index spotrebiteľských cien v metodike Eurostatu v roku 2012 medziročne klesol o 0,4 p. b. na úroveň 3,7 %. Podľa NKÚ SR v tomto vývoji sa prejavilo najmä spomalenie ekonomického rastu, vysoká miera nezamestnanosti, konsolidácia verejných financií a vývoj cien strategických komodít na svetových trhoch.

Porovnanie medziročnej zmeny priemernej, jadrovej a čistej inflácie na Slovensku v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v %)

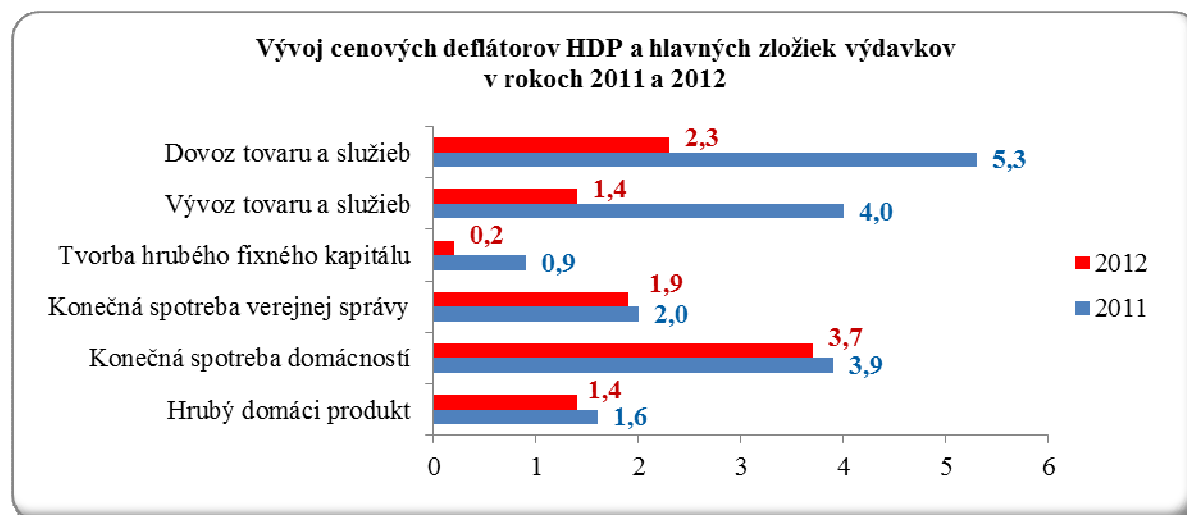
Názov ukazovateľa	2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Index spotrebiteľských cien	1,6	1,0	3,9	3,6	-0,3
Regulované ceny	4,7	-0,5	7,0	6,3	-0,7
Jadrová inflácia	0,5	1,2	2,3	2,7	+0,4
z toho:					
•ceny potravín	-3,6	1,7	5,3	3,8	-1,5
Čistá inflácia (bez zmien nepriamych daní)	1,4	0,9	1,5	2,5	+1,0

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj priemernej ročnej miery inflácie v roku 2012 rovnako ako v roku 2011 najvýraznejšie ovplyvnili regulované ceny, ktorých rast medziročne v priemere spomalil o 0,7 p. b. na 6,3 %. Cenový vývoj v roku 2012 odrážal celkové zníženie dopytových tlakov. Pozitívne pôsobilo aj stabilizovanie vývoja cien strategických komodít na svetových trhoch.

Úroveň cenovej hladiny komplexnejšie ako index spotrebiteľských cien odrážajú cenové deflátores HDP a jeho zložiek výdavkov, nakoľko zohľadňujú zmeny cien všetkých tovarov a služieb.

Porovnanie vývoja cenových deflátorov reálneho HDP a jeho hlavných zložiek výdavkov na Slovensku v rokoch 2011 a 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

V roku 2012 došlo k medziročnému zníženiu miery inflačného znehodnotenia reálneho HDP o 0,2 p. b. na 1,4 %, čo súviselo predovšetkým s výrazným znížením cenových deflátorov vývozu tovarov a služieb a ich dovozu.

2.2.4 Stanovisko k vývoju platobnej bilancie

Saldo bežného účtu platobnej bilancie Slovenska v roku 2012 medziročne vzrástlo z deficitu vo výške 1 428,8 mil. eur o 3 042,3 mil. eur do prebytku na úrovni 1 613,5 mil. eur, čo predstavovalo medziročne zvýšenie jeho podielu na HDP o 4,3 p. b. na úroveň 2,2 %. K tomuto pozitívnemu vývoju najvýznamnejšie prispelo najmä saldo obchodnej bilancie tovarov a služieb.

Porovnanie medziročnej zmeny salda bežného účtu platobnej bilancie Slovenska a jeho štruktúry v rokoch 2009 až 2012 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

(v mil. eur)

Názov ukazovateľa	2009	2010	2011	2012	2012 – 2011
Saldo bežného účtu platobnej bilancie	-1 626,7	-2 452,6	-1 428,8	1 613,5	+3 042,3
z toho:					
• tovar	946,1	778,5	975,1	3 609,2	+2 634,1
• služby	-1 026,2	-743,6	-370,5	306,1	+676,6
• výnosy	-870,4	-2 065,2	-1 679,9	-1 653,3	+26,6
• bežné transfery	-676,2	-422,3	-353,5	-648,5	-295,0

Zdroj: ŠÚ SR a NBS

Vo výraznom príspevku salda obchodnej bilancie k prebytku bežného účtu platobnej bilancie v roku 2012 sa prejavila predovšetkým vyššia dynamika medziročného rastu vývozu tovarov ako ich dovozu. Objem vývozu tovarov medziročne vzrástol o 10,7 % na 62 833,0 mil. eur, pričom objem dovozu tovaru vzrástol len o 6,2 % na 59 223,8 mil. eur, čo predstavovalo medziročné zvýšenia salda obchodnej bilancie o 2 634,1 mil. eur až na 3 609,2 mil. eur.

Najvýznamnejšie k vývoju salda obchodnej bilancie tovarov v roku 2012 prispelo aktívne saldo s Nemeckom, Českom a Poľskom, ktoré v roku 2012 dosiahlo celkovú hodnotu 2 893,2 mil. eur. Opačne pôsobilo pasívne saldo s Kóreou, Čínou a Ruskom, ktoré v roku 2012 dosiahlo celkovú hodnotu 3 096,8 mil. eur. Z celkového vývozu Slovenska podiel krajín EÚ predstavoval 84,3 % a podiel krajín OECD 86,8 %.

K zlepšeniu salda bežného účtu platobnej bilancie Slovenska v roku 2012 prispel aj prebytok obchodnej bilancie služieb a mierne zlepšenie deficitu bilancie výnosov. Negatívny vplyv malo ďalšie zhoršenie deficitu bilancie bežných transferov.

NKÚ SR na základe analýzy globálneho ekonomického rastu a vývoja základných ukazovateľov ekonomiky Slovenska v roku 2012 dospel k záveru, že pre zabezpečenie dlhodobu udržateľného rastu HDP a pokračovania v dobíhaní priemeru EÚ v produktivite a výkonnosti bude v najbližších rokoch nevyhnutné zvýšenie pozornosti venovať:

- pokračovaniu v konsolidácii verejných financií,
- znižovaniu miery nezamestnanosti predovšetkým prostredníctvom tvorby nových pracovných miest, čo by sa malo pozitívne prejavovať vo zvyšovaní konečnej spotreby

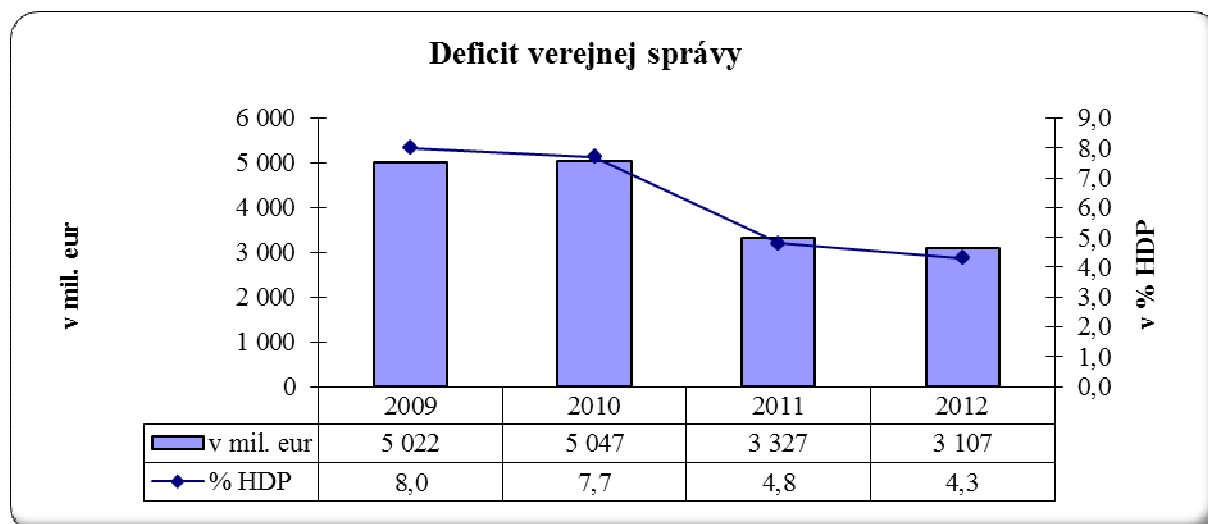
domácností, produkcie, úspor, investícií a v konečnom dôsledku aj vo zvyšovaní ekonomického rastu a životnej úrovne obyvateľstva,

- tlmeniu inflačných tlakov vyplývajúcich z cien najmä energetických surovín, potravín a iných strategických komodít na svetových trhoch.

3 Výsledok hospodárenia verejnej správy za rok 2012 v metodike ESA 95

Hospodárenie subjektov verejnej správy v zmysle medzinárodnej metodiky vykazovania ESA 95, rozhodujúcej pre hodnotenie plnenia maastrichtských kritérií, sa pri konsolidovaných celkových príjmoch 24 179 141,0 tis. eur a konsolidovaných celkových výdavkoch 27 286 005,0 tis. eur skončilo podľa predbežných údajov deficitom vo výške 3 106 864,0 tis. eur. Skutočne dosiahnutý schodok bol nižší oproti rozpočtovanému o 385 673,0 tis. eur.

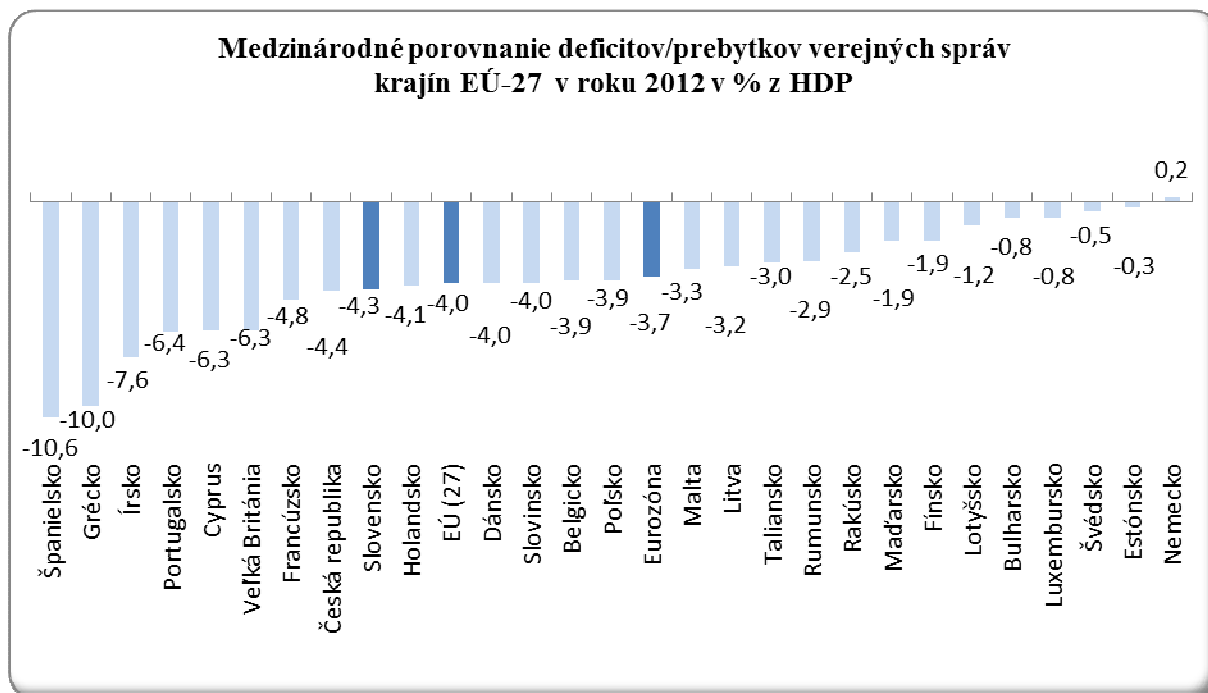
Vykázaný schodok verejného sektora sa podieľa na HDP 4,3 %. Podľa notifikácie v rámci procedúry HDP je vývoj fiškálneho kritéria nasledovný:

Zdroj: Eurostat

V medzinárodnom porovnaní dosiahla SR horší podiel schodku verejnej správy na HDP za rok 2012 ako je priemer štátov EÚ-27, t. j. 4,0 % a tiež v rámci eurozóny patrí SR ku štátom s horším výsledkom oproti priemeru štátov eurozóny (3,7 %). Podľa euroindikátorov publikovaných Eurostatom vyššie deficity dosiahli Španielsko (10,6 %), Grécko (10,0 %), Írsko (7,6 %), Portugalsko (6,4 %), Cyprus (6,3 %), Veľká Británia (6,3 %), Francúzsko (4,8 %) a Česká republika (4,4 %). Najnižšie deficity boli zaznamenané v Estónsku (0,3 %), Švédsku (0,5 %) a Luxembursku (0,8 %). Rozpočtový prebytok bol dosiahnutý len v Nemecku (0,2 %).

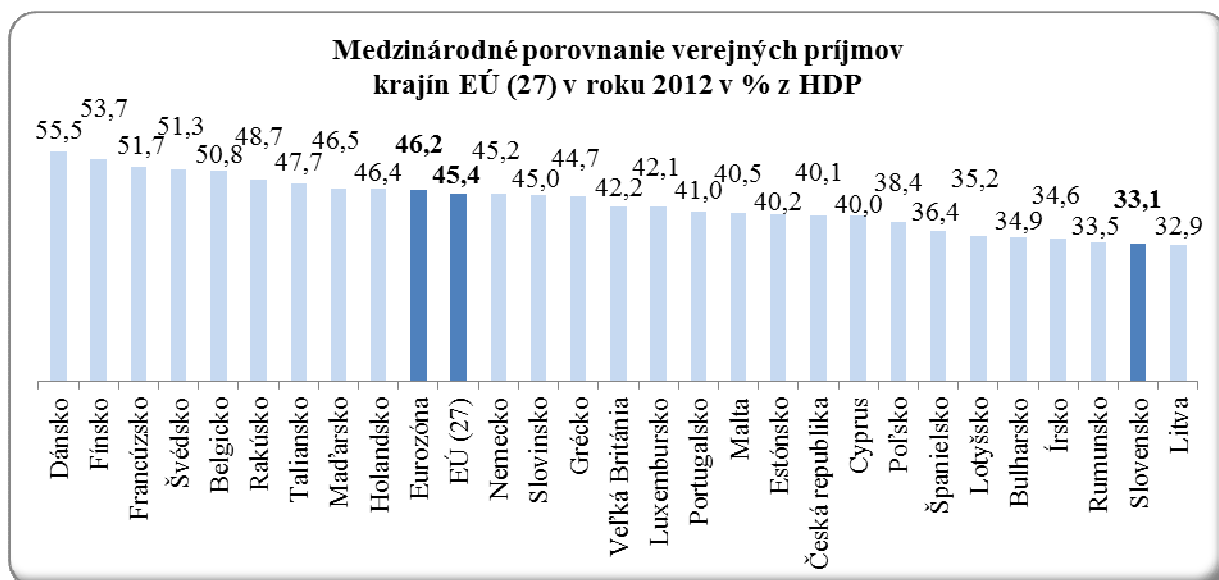
Porovnanie deficitov štátov EÚ-27 je uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

NKÚ SR konštatuje, že uvedený deficit verejného rozpočtu je dosahovaný pri príjmoch verejného rozpočtu, ktoré predstavovali len 33,1 % podiel na HDP. Tento podiel je druhý najnižší v EÚ-27. V roku 2011 bol 32,6 %.

Medzinárodné porovnanie verejných príjmov krajín EÚ-27 v roku 2012 v % z HDP je uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

3.1 Súhrnné výsledky hospodárenia verejnej správy v metodike ESA 95

Prehľad o štruktúre deficitu podľa jednotlivých subjektov verejnej správy s predbežnými údajmi za skutočnosť roka 2012 (definitívne údaje bude možné prezentovať

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

po spresnení týchto výsledkov na základe vykonaných auditov a po získaní definitívnych údajov pre časové rozlíšenie daní a poistného za rok 2012 z Finančnej správy SR, Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní) a revidovanými údajmi za skutočnosť roka 2011 podáva nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Por. č.	Subjekty	2011	2012		
		Skutočnosť	Rozpočet ¹⁾	Skutočnosť ²⁾	Rozdiel
1.	Štátny rozpočet ³⁾	-3 606 650	-3 690 544	-3 701 419	-10 875
2.	Štátne fondy spolu	190 486	266 435	235 340	-31 095
3.	Fond národného majetku SR	-287 681	-28 610	-23 163	5 447
4.	Slovenský pozemkový fond	10 210	6 226	13 752	7 526
5.	Slovenská konsolidačná, a. s.	-5 853	-11 264	-9 795	1 469
6.	Verejné vysoké školy	-1 210	-20 001	26 125	46 126
7.	Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	2 040	-261	1 084	1 345
8.	Ústav pamäti národa	-16	-1 464	32	1 496
9.	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva	-8	0	-6	-6
10.	Rozhlas a televízia Slovenska	24 143	680	-660	-1 340
11.	Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	35	-217	-130	87
12.	Danubiana	0	6 940	7 085	145
13.	RTVS, s. r. o.	223	0	185	185
14.	Tlačová agentúra SR	-161	1	186	185
15.	Audiovizuálny fond	859	0	-314	-314
16.	Vyššie územné celky	4 135	-25 920	1 377	27 297
17.	Obce	-69 093	-35 307	82 282	117 589
18.	Neziskové organizácie obcí zaradené do sektora	2 544	-163	-1 714	-1 551
19.	Sociálna poisťovňa	173 473	46 932	91 408	44 476
20.	Verejné zdravotné poistenie	107 028	24 024	153 591	129 567
21.	Príspevkové organ. zaradené do sektora spolu	-42 195	-30 024	17 890	47 914
	z toho: štátne	-18 295	-19 254	2 804	22 058
	obecné	-11 990	-1 138	7 624	8 762
	vyšších územných celkov	-11 910	-9 632	7 462	17 094
	Verejná správa spolu	-3 497 691	-3 492 537	-3 106 864	385 673

Zdroj: MF SR

¹⁾ Rozpočet podľa údajov z finančných výkazov Fin 1-04 a zohľadňujúci rozpočtované akruálne vplyvy na schodok

²⁾ Údaje za skutočnosť 2012 sú predbežné

³⁾ Vrátane štátnych finančných aktív a mimorozpočtových účtov

Z prehľadu hospodárenia jednotlivých subjektov verejnej správy je zrejmé, že na lepšie plnenie rozpočtovaného schodku vo výške 385 673,0 tis. eur vplývalo pozitívne v rozhodujúcej miere hospodárenie štátu úsporou na transfere pre Sociálnu poisťovňu (371 667,0 tis. eur), úsporou prostriedkov určených na spolufinancovanie programov SR a EÚ (220 733,0 tis. eur) a úsporou výdavkov štátneho rozpočtu na obsluhu štátneho dlhu (120 494,0 tis. eur). Ďalej vplývalo lepšie ako rozpočtované hospodárenie územnej samosprávy (o 158 051,0 tis. eur), hospodárenie verejného zdravotného poistenia, ktoré sa oproti rozpočtu zlepšilo (o 148 678,0 tis. eur) a hospodárenie Sociálnej poisťovne, ktoré skončilo oproti schválenému rozpočtu lepšie o 44 476,0 tis. eur. Pozitívne bol schodok ovplyvnený aj zlepšením hospodárenia verejných vysokých škôl, štátnych finančných aktív a príspevkových organizácií.

Na schodok financií verejnej správy mali negatívny vplyv najmä nižšie aktuálne daňové príjmy štátneho rozpočtu (o 658 332,0 tis. eur), nižšie príjmy z dividend zo spoločností s majetkovou účasťou štátu (44 900,0 tis. eur) a nižšie nedaňové príjmy štátneho rozpočtu, napr. výpadok príjmov z predĺženia telekomunikačnej licencie (24 000,0 tis. eur) a nenaplnený príjem z digitálnej dividendy (40 000,0 tis. eur). Negatívne bol schodok ovplyvnený aj zhoršením hospodárenia štátnych fondov.

3.2 Stav a vývoj dlhu verejnej správy podľa maastrichtských kritérií

Maastrichtský dlh je definovaný ako dlh verejnej správy pre účely procedúry nadmerného deficitu a uplatňuje sa pri hodnotení plnenia maastrichtského kritéria. Podľa príručky vládneho deficitu a dlhu (ESA 95) je vymedzený ako konsolidovaný súčet všetkých nesplatených záväzkov sektora verejnej správy v menovitej hodnote, ktoré vznikli na základe prijatých vkladov, emitovaných cenných papierov iných ako akcie, okrem finančných derivátov, a prijatých pôžičiek, pričom nezahŕňa záväzky z nesplatených úrokov.

K 31. 12. 2012 dosiahol maastrichtský dlh verejnej správy hodnotu 37 244,5 mil. eur. Medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 7 333,3 mil. eur a jeho pomer k HDP o 8,8 %, zvýšilo jeho podiel na HDP na úroveň 52,1 %. Zvýšenie bolo spôsobené rastom dlhu o 24,5 % a súčasným rastom HDP o 3,4 %.

S účinnosťou od 1. marca 2012 na Slovensku platí ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Zákon upravuje štyri hlavné oblasti:

- ústavné ohraničenie maximálnej výšky verejného dlhu,
- zriadenie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť,
- pravidlá pre transparentnosť vo verejných financiách,
- pravidlá a obmedzenia pri hospodárení samospráv.

Jedným z najdôležitejších pravidiel je maximálny limit podielu hrubého dlhu verejnej správy, ktorého horná hranica je stanovená do roku 2017 na 60 % HDP. Následne až do roku 2027 sa horný limit dlhu verejnej správy bude postupne každoročne znižovať o jeden percentuálny bod až dosiahne úroveň 50 % HDP. Zákon zároveň upravuje automatické sankčné mechanizmy, ktoré budú aktivované po prekročení stanovenej výšky hrubého dlhu.

Hranice hrubého dlhu verejnej správy na HDP so sankčnými mechanizmami v rokoch 2012 – 2017:

- výška dlhu 50 % - 53 % HDP – ministerstvo financií zasiela národnej rade písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie,
- výška dlhu 53 % - 55 % HDP – vláda predloží na rokovanie národnej rady návrh opatrení, ktorými navrhuje zabezpečiť zníženie dlhu a znížia sa platy členov vlády na úroveň ich plátov v predchádzajúcom rozpočtovom roku,
- výška dlhu 55 % - 57 % HDP – ministerstvo financií viaže výdavky štátneho rozpočtu vo výške 3 % z celkových výdavkov štátneho rozpočtu (bez obsluhy štátneho dlhu, prostriedky EÚ, odvody do EÚ, transfery Sociálnej poisťovni), zároveň vláda nesmie predložiť národnej rade návrh rozpočtu, ktorý obsahuje medziročný nominálny rast výdavkov verejnej správy a samosprávy sú povinné schváliť výdavky rozpočtu maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho roka,
- výška dlhu 57 % - 60 % HDP – vláda nesmie predložiť národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy s rozpočtovaným schodkom a samosprávy sú povinné schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný prípadne prebytkový rozpočet,

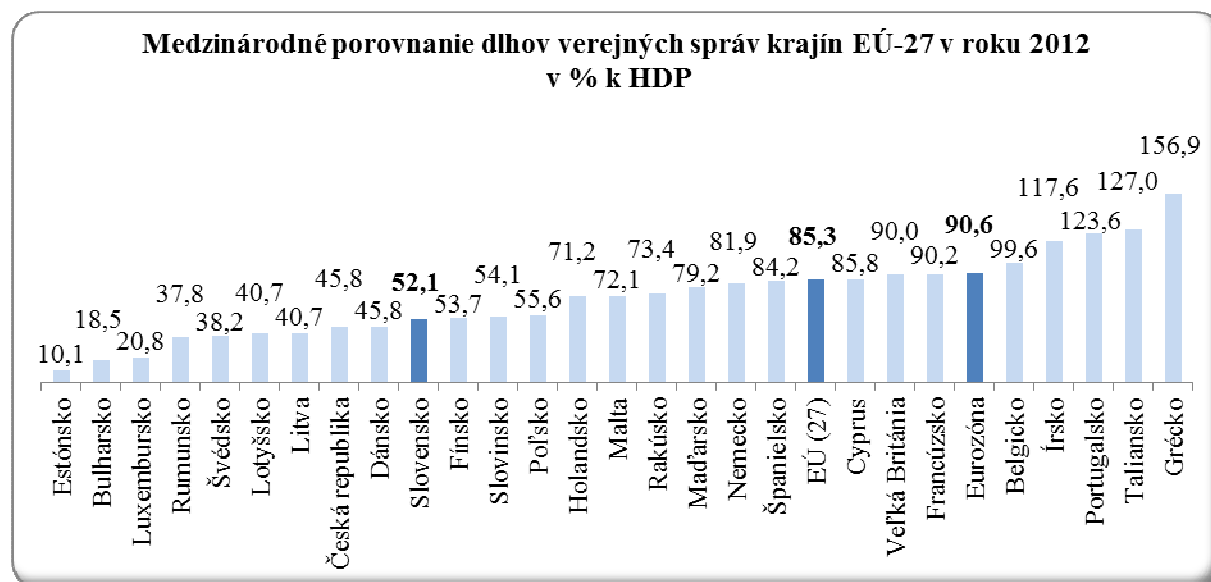
- výška dlhu nad 60 % HDP – okrem predchádzajúcich krokov vláda SR požiada národnú radu o vyslovenie dôvery vláde.

V roku 2012 sa na zvýšení maastrichtského dlhu verejnej správy najviac podieľal hotovostný schodok štátneho rozpočtu vo výške 3 811,0 mil. eur.

Druhým najvýznamnejším vplyvom zvýšenia dlhu verejnej správy bolo výrazné navýšenie rezerv pre účely budúceho financovania dlhu, ktoré bolo realizované za historicky minimálne úrokové sadzby pre Slovenskú republiku na dlhopisovom trhu. Tento vplyv predstavoval sumu 2 161,0 mil. eur.

Tretím najväčším vplyvom bolo zvýšenie podielu Slovenskej republiky na dlhu EFSF o 1 321,0 mil. eur.

Porovnanie dlhov verejných správ krajín EÚ-27 je v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

K 31. 12. 2012 vykázali najnižší maastrichtský dlh v rámci krajín EÚ-27 Estónsko (10,1 %), Bulharsko (18,5 %), Luxembursko (20,8 %), Rumunsko (37,8 %), Švédsko (38,2 %), Litva (40,7 %), Lotyšsko (40,7 %). K štrnástim členským štátom EÚ s vyšším ako 60 % zadlžením k HDP patria Grécko (156,9 %), Taliansko (127,0 %), Portugalsko (123,6 %), Írsko (117,6 %), Belgicko (99,6 %), Francúzsko (90,2 %), Veľká Británia (90,0 %), Cyprus (85,8 %), Španielsko (84,2 %), Nemecko (81,9 %), Maďarsko (79,2 %), Rakúsko (73,4 %), Malta (72,1 %) a Holandsko (71,2 %).

Verejný dlh SR je v štruktúre tvorený dlhom ústrednej vlády (ústredných rozpočtových organizácií) a dlhom ostatných zložiek verejnej správy, čo dokumentuje nasledovný prehľad:

(v tis. eur)

Zložky verejnej správy	31.12.2011	31.12.2012	Zmena
a	1	2	3 = 2 - 1
Ústredné rozpočtové organizácie ¹⁾	28 771 698	36 166 600	7 394 902
Fond národného majetku	15 838	15 693	-145
Verejné vysoké školy	10	3	-7
Rozhlas a televízia Slovenska	104	36	-68

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Zložky verejnej správy	31.12.2011	31.12.2012	Zmena
Príspevkové organizácie štátne vo verejnej správe	803	1 256	453
Vyššie územné celky	426 847	423 381	-3 466
Príspevkové organizácie VÚC vo verejnej správe	116	82	-34
Obce	1 290 629 ⁴⁾	1 258 627	-32 002
Príspevkové organizácie obcí vo verejnej správe	1 146	1 161	15
Neziskové organizácie obcí	89	34	-55
Verejná správa spolu	30 507 280	37 866 873	7 359 593
Konsolidácia ²⁾	596 018 ⁵⁾	622 350	26 332
Verejná správa spolu konsolidovaná	29 911 262	37 244 523	7 333 261
Hrubý domáci produkt v b. c. ³⁾	69 108 281	71 463 025	2 354 744
% maastrichtského dlhu z HDP	43,3	52,1	8,8

1) Bez záväzkov ARDAL voči Štátnej pokladnici

3 570 708

3 680 756

110 048

Bez záväzkov z vkladov verejnej správy v ŠP

2 242 816

2 562 886

320 070

2) Konsolidácia predstavuje nesplatené návratné finančné výpomoci poskytnuté zo štátnych finančných aktív Mestu Žilina (17 573,0 tis. eur), Bratislavskému samosprávnemu kraju (4 813,0 tis. eur), pôžička Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Agentúre pre rozvoj vidieka (810,0 tis. eur), pôžičky zo ŠFRB obciam (598 301,0 tis. eur) a pôžičky obciam od subjektov verejnej správy (853,0 tis. eur).

3) HDP v roku 2012 predstavuje odhad ŠÚ SR.

4) Z dôvodu opravy vo výkazoch obcí bol stav dlhu obcí za rok 2011 revidovaný. Bol revidovaný stav pôžičiek zo ŠFRB o 95 802,0 tis. eur na hodnotu 1 290 625,0 tis. eur.

5) Suma konsolidácie bola v roku 2011 znížená o 95 802,0 tis. eur z dôvodu revízie pôžičiek zo ŠFRB.

Zdroj: MF SR, ARDAL

Údaje o dlhu verejnej správy SR sú konsolidované (znížené o záväzky Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity voči Štátnej pokladnici a o vzájomné záväzky jednotlivých subjektov verejnej správy).

Hotovostný schodok rozpočtu a potreba ďalších cudzích zdrojov boli pokryté emitovaním ŠPP v menovitej hodnote 2 580 100,0 tis. eur a štátnymi dlhopismi v menovitej hodnote 8 530 501,0 tis. eur, čo malo podstatný vplyv na rast dlhu. Ďalšie nepriaznivé vplyvy predstavovalo prevzatie záväzku z EFSF vo výške 1 321 395,0 tis. eur a prevzatie záväzkov nemocníc vo výške 130 000,0 tis. eur.

Na zníženie maastrichtského dlhu mali najväčší vplyv splátky záväzkov zo ŠD v menovitej hodnote 2 943 985,0 tis. eur, zo ŠPP v menovitej hodnote 2 399 581,0 tis. eur, zníženie konsolidovaného dlhu obcí o 57 852,0 tis. eur a VÚC o 3 466,0 tis. eur.

Najvyšší podiel na financovaní maastrichtského dlhu k 31. 12. 2012 mali ŠD v sume 31 460 207,0 tis. eur, ŠPP vo výške 1 316 000,0 tis. eur a bankové úvery a iné záväzky v sume 4 352 019,0 tis. eur.

Podľa princípu rezidencie je dlh verejnej správy (maastrichtský) rozdelený na domáci a zahraničný:

Ukazovateľ	31. 12. 2012	
	v tis. eur	v %
Dlh verejnej správy (maastrichtský) spolu	37 244 523	100,0
v tom - domáci dlh	19 594 327	52,6
- zahraničný dlh	17 650 196	47,4

Zdroj: MF SR

Z hľadiska splatnosti má štátny dlh nasledovné charakteristiky:

Ukazovateľ	31. 12. 2012	
	v tis. eur	v %
Dlh verejnej správy (maastrichtský) spolu	37 244 523	100,0
v tom - krátkodobý dlh	1 445 394	3,9
- dlhodobý dlh	35 799 129	96,1

Zdroj: MF SR

Podľa meny je maastrichtský dlh tvorený z 94,3 % dlhom v eurách a 5,7 % tvorí dlh v iných menách (USD, švajčiarske franky, japonské jeny, české koruny).

Rozhodujúci objem z dlhu verejnej správy tvorí dlh ústredných rozpočtových organizácií vo výške 36 166 600,0 tis. eur, ktorý je v správe MF SR, čo predstavuje 97,1 % dlhu verejnej správy. Dlh ústredných rozpočtových organizácií vyčíslený v metodike Európskej komisie sa odlišuje od tzv. štátneho dlhu, ktorý sa vyčísľuje vrátane záväzkov z časového rozlíšenia niektorých položiek pasív (akruálne úroky, emisné ážia, alikvotné úrokové výnosy) a ostatných korigujúcich položiek (záväzky z refinančného systému). Dlh ústredných rozpočtových organizácií bol k 31. 12. 2012 tvorený záväzkami z emisií ŠD vo výške 31 460 207,0 tis. eur, z emisií ŠPP vo výške 1 316 000,0 tis. eur, bankových úverov a pôžičiek v sume 1 572 860,0 tis. eur, záväzkov voči ŠP vo výške 93 187,0 tis. eur, záväzkov z EFSF v sume 1 494 008,0 tis. eur a prevzatých záväzkov z nemocníc vo výške 230 338,0 tis. eur.

Dlh ústredných rozpočtových organizácií medziročne vzrástol o 25,7 %, čo predstavovalo 7 394 902,0 tis. eur, bol zapríčinený najmä zvýšením schodku štátneho rozpočtu a potrebou financovania dlhu z minulých rokov externými zdrojmi, ktoré nahradili zníženie disponibilných prostriedkov v Štátnej pokladnici.

Rámec efektívneho riadenia dlhu a programových cieľov v parametroch dlhu v hodnotenom období určovala „Stratégia riadenia štátneho dlhu na roky 2011 – 2014“. Hlavným cieľom riadenia štátneho dlhu je zabezpečiť plnenie záväzkov štátu a zabezpečiť refinancovanie na kapitálovom trhu.

Spôsob prefinancovania potrieb štátneho dlhu a schodku bol podmienený disponibilnými zdrojmi v refinančnom systéme ŠP. Pri nepriaznivých podmienkach na kapitálovom trhu boli potreby štátu kryté zdrojmi ŠP. Slovenská republika bola investormi zaradená do skupiny tzv. jadrových krajín, čo znamenalo, že v roku 2012 dokázala emitovať dlhodobé dlhopisy za historicky najmenšie úrokové sadzby. Dlhopisy boli vydané v celkovej nominálnej hodnote 8 509 080,0 tis. eur. Priemerná úroková sadzba z nových aukcií štátnych dlhopisov v roku 2012 bola 2,97 % p. a. Priemerná úroková sadzba z priamych predajov štátnych dlhopisov v roku 2012 bola 3,25 %.

Slovenská republika dokázala celkovo predat' štátne pokladničné poukážky v nominálnej hodnote 2 580 100,0 tis. eur. V aukciách za priemernú úrokovú sadzbu 1,36 % a pri priamych predajoch dosiahla priemernú úrokovú sadzbu 1,05 %.

Zo Štátnej pokladnice bolo ku koncu roka prostredníctvom refinančného systému použitých 3 681 057,0 tis. eur. Pokles disponibilných prostriedkov zo ŠP o približne 213 390,7 tis. eur bol riešený zabezpečením externých zdrojov z peňažného, resp. kapitálového trhu.

Dlh ostatných subjektov verejnej správy participuje na celkovom maastrichtskom verejnom dlhu sumou 1 077 923,0 tis. eur konsolidovanou vo výške 622 350,0 tis. eur.

Z ostatných zložiek verejnej správy bol pokles zaznamenaný u VÚC v sume 3 466,0 tis. eur znížením stavu investičných úverov. U obcí, u ktorých je dlh tvorený úvermi zo ŠFRB a inými pôžičkami, došlo k jeho zníženiu o 32 002,0 tis. eur. Predmetom konsolidácie sú zostatky úverov zo štátneho rozpočtu a úvery poskytnuté ŠFRB.

Dlh FNM SR predstavujú záväzky voči obyvateľstvu z emisie dlhopisov z roku 1996 a prevzatie rizikových záruk z kúpnych zmlúv podľa § 30 zákona č. 91/1992 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby, ktoré sa znížili o 145,0 tis. eur na sumu 15 693,0 tis. eur.

Vyhodnotenie refinančného a úrokového rizika štátneho dlhu podľa platnej Stratégie riadenia štátneho dlhu

Pri refinančnom riziku bolo na obdobie rokov 2011 - 2014 stanovené strategickým zámerom udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 25 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 65,0 %. Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola k 31. 12. 2012 na úrovni 13,32 % a hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola k 31. 12. 2012 na úrovni 59,27 %.

Pri úrokovom riziku bolo stanovené strategickým zámerom udržiavanie podielu súčtu všetkých záväzkov preceňovaných v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 25,0 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov preceňovaných v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 65,0 %. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola k 31. 12. 2012 na úrovni 20,26 %. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola k 31. 12. 2012 na úrovni 59,31 %.

Sledovanie durácie a priemernej splatnosti predstavuje sekundárne ukazovatele. Priemerná splatnosť portfólia dlhopisov a vládnych úverov v priebehu roka 2012 vzrástla zo 4,7 roka na 5,6 roka a durácia zo 4,0 roka na 4,9 roka. Spôsobilo to hlavne vydávanie dlhopisov so splatnosťou 10, 12, 17 a 20 rokov do splatnosti v priebehu roka 2012.

NKÚ SR na základe posúdenia charakteristík a parametrov dlhu konštatuje priebežné zabezpečovanie zámerov a cieľov definovaných stratégiou riadenia štátneho dlhu.

Príjmy a výdavky

Za účelom zabezpečenia finančného krytia štátneho dlhu, deficitu a efektívneho riadenia likvidity realizuje ARDAL transakcie, ktoré ovplyvňujú nielen príjmovú a výdavkovú stranu rozpočtu, ale aj rozpočet viacerých rozpočtových rokov. Pri niektorých obchodných prípadoch sú výdavky alebo príjmy súčasťou bežného rozpočtového roka a s nimi súvisiace príjmy a výdavky súčasťou iných rozpočtových rokov. Zároveň dochádza

k skresľovaniu vykazovaných výdavkov dlhovej služby vo viacerých rozpočtových rokoch na hotovostnej báze.

Uvedené transakcie pri sledovaní a vykazovaní štátneho rozpočtu daného roka, najmä akruálneho spôsobovali aj nezrovnalosti medzi údajmi zo systému ARDAL a výkazmi z účtovného systému MF SR. Z toho dôvodu bolo navrhnuté realizovať rozpočtové finančné toky prostredníctvom saldo účtu, ktorého využitie podstatným spôsobom eliminuje uvedené problémy.

Na saldo účet s povoleným debetným zostatkom smerujú príjmy z transakcií realizovaných ARDAL a sú uhrádzané všetky výdavky súvisiace s transakciami ARDAL. K ultimu mesiaca bol z výdavkového rozpočtového účtu uskutočnený transfer, ktorým bol vyrovnaný stav na saldo účte. V prípade, že saldo účet vykázal ku koncu mesiaca kladný zostatok, bol tento ponechaný do ďalšieho mesiaca. Na konci roka však musí vykazovať saldo účet nulový zostatok.

Za účelom overenia funkčnosti systému saldo účtu **NKÚ SR vykonal kontrolu účtovania** na uvedenom účte za mesiace január a december 2012. Boli overené všetky položky účtované na saldo účte v uvedených mesiacoch ako aj koncomesačné vyrovnanie z výdavkového účtu, ktoré v januári predstavovalo 173 490,2 tis. eur a v decembri 36 995,6 tis. eur. Kontrolou neboli zistené nedostatky v systéme účtovania.

Štátny dlh mal na rok 2012 rozpočtované príjmy vo výške 35 236,9 tis. eur. Dosiahnuté skutočné príjmy predstavovali 3 872,4 tis. eur, čo predstavovalo len 11,0 % plnenie rozpočtu. V porovnaní s rozpočtom bolo vykázané neplnenie príjmov o 31 364,5 tis. eur. Pri zhodnocovaní dočasne voľných zdrojov na peňažnom trhu bolo nízke plnenie rozpočtovanej úrovne spôsobené najmä nepriaznivým vývojom úrokových sadzieb a priemerných zostatkov na účtoch klientov ŠP.

Celkový príjem z predajných aukcií ŠD a priamych predajov ŠD, ktoré realizovala ARDAL ako aj príjmy z domácich a zahraničných vkladov predstavoval sumu 192 310,5 tis. eur.

NKÚ SR na základe kontroly včasnosti a správnosti zaúčtovania vybraných účtovných prípadov, týkajúcich sa úhrad alikvotných úrokových výnosov vo výške 39 303,0 tis. eur a prémiei vo výške 84 653,0 tis. eur konštatoval dodržanie správnosti zaúčtovania v zmysle smernice MF SR o účtovaní.

Celkové výdavky štátneho dlhu boli na rok 2012 rozpočtované v sume 1 386 678,6 tis. eur. Vykázané výdavky vo výške 1 248 536,5 tis. eur predstavujú 90,0 % čerpanie vo vzťahu k upravenému rozpočtu.

Ich podstatnú časť predstavovali úroky zo ŠD, úverov a obchodov vo výške 1 075 549,0 tis. eur. Kontrolou včasnosti a správnosti zaúčtovania vybraných účtovných prípadov týkajúcich sa úhrad kupónov vo výške 751 432,0 tis. eur z emisií štátnych dlhopisov **bolo NKÚ SR konštatované** dodržanie správnosti zaúčtovania úrokov v zmysle smernice MF SR o účtovaní.

Štátny dlh je v zákone o štátnom dlhu a štátnych zárukách definovaný ako súhrn záväzkov SR z minulých rokov a k 31. 12. 2012 predstavoval sumu 40 130 554,4 tis. eur.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

V nasledujúcej tabuľke je uvedený vývoj štátneho dlhu podľa údajov vykázaných v účtovníctve MF SR za roky 2008 až 2012:

(v tis. eur)

Položka	2008	2009	2010	2011	2012
Spolu:	24 220 623,0	24 974 586,4	30 430 046,5	33 607 762,4	40 130 554,4
Index rastu	106,7	103,1	121,8	110,4	119,4

Zdroj: MF SR

Celkový štátny dlh vzrástol v roku 2012 oproti minulému roku v absolútnom vyjadrení o 6 522 791,8 tis. eur, t. j. o 19,4 %, čo spôsobilo dlhové prefinancovanie schodku štátneho rozpočtu, účasť SR v ESM a EFSF, získanie peňažných prostriedkov z emisií ŠPP a ŠD, nárastom záväzkov z prijatých úverov a pôžičiek.

Z hľadiska pokrytia dlhovými nástrojmi je skladba štátneho dlhu v účtovníctve MF SR v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtovým rokom zachytená nasledovne:

(v tis. eur)

Položky	Stav k 31.12.2011	Stav k 31.12.2012	Zmena
Štátne dlhopisy emitované na domácom trhu	21 138 055,3	25 414 709,7	4 276 654,4
ŠPP emitované	1 047 900,0	1 316 000,0	268 100,0
Štátne rehabilitačné dlhopisy	20,6	20,4	-0,2
Refinančný systém –záväzky voči Štátnej pokladnici	3 894 447,7	3 681 057,0	-213 390,7
Záväzky z prevzatých úverov ŽSR a Žsp, a. s.	230 857,6	230 742,1	-115,5
Vládne záväzky voči zahraničiu (pôžičky)	109 958,7	84 163,5	-25 795,2
Zahraničné záväzky prevzaté od ČSOB, a. s.	5 157,2	5 189,3	32,1
Záväzky voči podnikom zo zahraničných vládných úverov	9,6	9,4	-0,2
Záväzky z úverových vzťahov ŠFCH	106 450,5	80 204,9	-26 245,6
Záväzky zo zmluvy medzi MF SR a EIB	843 702,6	1 143 501,6	299 799,0
Záväzky z prevzatých úverov ŽSR a Žsp, a. s.	79 745,9	30 457,8	-49 288,1
Záväzky z prevzatých úverov Metro Bratislava, a. s.	30 959,6	27 866,2	-3 093,4
Záväzky z prevzatých úverov SVP, š. p. Banská Štiavnica	7 355,9	4 183,6	-3 172,3
Záväzky z upísaných nesplatených CP a vkladov	936 174,8	1 350 694,5	414 519,7
Krátkodobý záväzok voči EIF	8 004,2	0,0	-8 004,2
Štátne dlhopisy emitované v zahraničí	5 168 800,1	6 731 694,5	1 562 894,4
Iné záväzky	0,0	17,6	17,6
Záväzky z pevných termínov. operácií a predané opcie	0,0	29 882,4	29 882,4
Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	162,1	159,7	-2,4
Záväzky celkom	33 607 762,4	40 130 554,2	6 522 791,8

Zdroj: MF SR

Najvyšší podiel na stave štátnych finančných pasív vykázaných k 31. 12. 2012 tvorili záväzky z emisií štátnych cenných papierov vo výške 33 462 424,7 tis. eur a záväzky z refinančného systému vo výške 3 681 057,0 tis. eur.

4 Výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu na hotovostnej báze

4.1 Zámery, ciele a opatrenia rozpočtovej politiky

Podľa Programového vyhlásenia vlády SR hlavným zámerom jej fiškálnej politiky je zabezpečiť zodpovednú rozpočtovú politiku a výrazne znížiť deficit verejných financií. Tieto zámery vláda SR považovala za základný predpoklad pre úspešný ekonomický vývoj a dlhodobu udržateľnú rast životnej úrovne občanov Slovenska. Zásadným cieľom je zníženie deficitu verejných financií pod úroveň 3 % z HDP v roku 2013 tak, aby Slovensko dodržalo svoje záväzky voči EÚ vyjadrené v Pakte stability a rastu.

V rozpočte verejnej správy bola na rok 2012 stanovená cieľová hodnota deficitu verejnej správy vo výške 4,6 % HDP. Pôvodný cieľ deklarovaný v programe stability z apríla 2011 bol vo výške 3,8 % HDP. Dodatočné opatrenia neboli prijaté najmä v dôsledku vyslovenia nedôvery vláde SR a s tým súvisiacou prípravou predčasných parlamentných volieb.

Pre zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií vláda SR prijala na rok 2012 viacero konsolidačných opatrení. Podľa Programu stability SR na roky 2012 až 2015 tieto konsolidačné opatrenia mali priniesť úsporu vo verejných financiách vo výške 650,0 mil. eur a prispieť k zníženiu podielu schodku verejnej správy na HDP o 0,9 p. b. Štruktúra prijatých konsolidačných opatrení vlády SR na rok 2012 je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Štruktúra konsolidačných opatrení vlády SR na rok 2012	mil. eur	% HDP
Príjmy verejnej správy	215	0,3
Zmeny v daniach a odvodoch	144	0,2
- DPPO - zmeny v odpisovaní majetku	55	0,1
- DPPO - oslobodenie príjmu obcí a VÚC z prenájmu majetku	-9	0,0
- osobitný odvod finančných inštitúcií (čistý vplyv)	83	0,1
- spotrebná daň z tabakových výrobkov - zvýšenie sadzby	30	0,0
- príspevky sociálneho zabezpečenia - povinný vstup do II. piliera dôchodkového systému	-15	0,0
Efektívnosť štátnych podnikov	71	0,1
- splátky úverov zaznamenaných v minulosti ako kapitálový transfer	51	0,1
- odvod zo zisku Lesy SR, š. p.	20	0,0
Výdavky verejnej správy	435	0,6
- mzdy vo verejnej správe	79	0,1
- výdavky na tovary a služby	187	0,3
- kapitálové výdavky	74	0,1
- úspory výdavkov samosprávy v dôsledku zmeny podielov dane z príjmov	112	0,2
- národná vyrovnávacía platba k priamym platbám v poľnohospodárstve	-18	0,0
Ostatné zmeny	-9	0,0
Vplyv konsolidačných opatrení na saldo RVS v roku 2012	650	0,9

Zdroj: Program stability na roky 2012 – 2015

Vplyv prijatých opatrení na strane príjmov mal dosiahnuť v roku 2012 výšku 0,3 % HDP, pričom zmeny sa dotkli najmä daňových a odvodových príjmov a efektívnosti štátnych podnikov. Väčšina konsolidačných opatrení bola však sústredená na stranu výdavkov verejnej správy, pričom ich celkový vplyv sa odhadoval vo výške 0,6 % HDP.

Rozpočet na roky 2012 až 2014 bol negatívne ovplyvnený predpokladaným spomalením hospodárskeho rastu, čo zhoršilo bilanciu verejných financií v roku 2012 o 573,1 mil. eur. Z toho dôvodu vláda SR v septembri 2012 schválila opatrenia na udržanie deficitu v roku 2012. Kvantifikácia potrebných konsolidačných opatrení v RVS na rok 2012 je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Kvantifikácia potrebných konsolidačných opatrení RVS na rok 2012	mil. eur	% HDP
1. Viazanie výdavkov štátneho rozpočtu	120,0	0,17
2. Realokácia zdrojov na riešenie nadkontrahácie v rámci ROP	75,9	0,11
3. Zabezpečenie núdzových zásob ropy mimo sektora verejných financií	95,0	0,13
4. Zníženie príspevkov do II. piliera a jeho otvorenie	215,0	0,30
- z toho: zníženie príspevkovej sadzby do II. piliera	143,4	0,20
- z toho: otvorenie II. piliera	71,6	0,10
5. Rozšírenie osobitného odvodu a zavedenie mimoriadneho odvodu v bank. sektore	62,4	0,09
- z toho: mimoriadny odvod	40,1	0,06
- z toho: osobitný odvod	22,2	0,03
6. Zavedenie dočasného osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach	27,0	0,04
7. Zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov	6,0	0,01
Vplyv konsolidačných opatrení na saldo RVS v roku 2012	601,2	0,84

Zdroj: Správa vlády SR o opatreniach na udržanie plánovaného deficitu verejných financií SR na rok 2012

Hlavný rozpočtový cieľ vlády SR na rok 2012 bol stanovený v rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2012 až 2014 v podobe deficitu verejnej správy vo výške 4,6 % HDP. Výsledný deficit dosiahol úroveň 4,3 % HDP, čo znamená zlepšenie v porovnaní s rozpočtom o 0,3 % HDP.

Očakávaná z konsolidačných opatrení vlády SR sa podľa NKÚ SR nenaplnili na strane daňových a odvodových príjmov. Negatívny vplyv makroekonomického vývoja a horšieho výberu daní bol zmiernený legislatívnymi zmenami prijatými s predstihom v rámci konsolidačného balíčka na rok 2013. Odhaduje sa, že dodatočné príjmy z týchto opatrení dosiahli 288 mil. eur (0,4 % HDP) a trvalé zvýšenie príjmov predstavovalo 171,0 mil. eur. Výpadok daňových a odvodových príjmov dosiahol v porovnaní s rozpočtom 682,0 mil. eur (1,0 % HDP). Na tomto výpadku sa v najväčšej miere podieľali výnosy dane z pridanej hodnoty (pokles o 389,0 mil. eur, t. j. 0,5 % HDP), daň z príjmov právnických osôb (pokles o 171,0 mil. eur, t. j. 0,2 % HDP) a spotrebné dane (pokles o 99,0 mil. eur, t. j. 0,1 % HDP).

Naopak pozitívny vplyv na saldo verejnej správy vo výške 365,0 mil. eur (0,5 % HDP) mali transakcie súvisiace s rozpočtom EÚ. Vzhľadom k nižšiemu čerpaniu fondov EÚ, iba na úrovni 65 % oproti predpokladom v rozpočte, sa znížil objem výdavkov na spolufinancovanie o 221,0 mil. eur. V nadväznosti na to došlo aj k úsporám investičných výdavkov nad rámec spolufinancovania v Operačnom programe Doprava vo výške 120,0 mil. eur. Zároveň sa dosiahol nižší odvod do rozpočtu EÚ o 24,0 mil. eur.

NKÚ SR konštatuje, že pre zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií je nevyhnutné pokračovať v ich konsolidácii aj v nasledujúcich rokoch spôsobom, ktorý nebude obmedzovať ekonomický rast.

4.2 Základné rozpočtové ukazovatele

V zákone č. 511/2011 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2012 boli celkové príjmy štátneho rozpočtu rozpočtované sumou 13 624 719,7 tis. eur. Celkové výdavky ŠR boli určené sumou 17 299 979,6 tis. eur. Schodok ŠR bol určený sumou 3 675 259,9 tis. eur. Prehľad o rozpočtovaných a skutočných celkových príjmoch, celkových výdavkoch a schodku ŠR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia schváleného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/2*100	6=4-2	7=4/1*100
Celkové príjmy	12 002 325,6	13 624 719,7	12 570 978,0	11 830 036,2	86,8	-1 794 683,5	98,6
Celkové výdavky	15 278 041,6	17 299 979,6	16 419 459,9	15 640 711,1	90,4	-1 659 268,5	102,4
Schodok ŠR	-3 275 716,0	-3 675 259,9	-3 848 481,9	-3 810 674,9	103,7	135 415,0	116,3

Zdroj: MF SR

Na základe vykonaných rozpočtových opatrení boli príjmy v priebehu roka znížené na sumu 12 570 978,0 tis. eur a výdavky na 16 419 459,9 tis. eur. Rozpočtovaný schodok bol zvýšený o 173 222,0 tis. eur na úroveň 3 848 481,9 tis. eur.

Pri skutočných dosiahnutých príjmoch 11 830 036,2 tis. eur a čerpaných výdavkoch 15 640 711,1 tis. eur sa rozpočtové hospodárenie, ako vyplýva z Návrhu ŠZÚ SR za rok 2012, skončilo schodkom na hotovostnej báze vo výške 3 810 674,9 tis. eur. Svojim objemom dosiahol úroveň 103,7 % schváleného rozpočtu. Podmienky, kedy je možné schodok ŠR určený zákonom prekročiť, ustanovuje zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Schodok ŠR schválený zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok možno prekročiť o kladný rozdiel medzi sumou prostriedkov viazaných v predchádzajúcom rozpočtovom roku použitých v príslušnom rozpočtovom roku a sumou prostriedkov viazaných v príslušnom rozpočtovom roku určených na použitie v nasledujúcom rozpočtovom roku, ako aj o záporný rozdiel medzi nenaplnenými príjmami z prostriedkov EÚ z predchádzajúceho rozpočtového roka, ktorých plnenie sa očakáva v bežnom rozpočtovom roku a nenaplnenými príjmami z prostriedkov EÚ, ktorých plnenie sa očakáva v nasledujúcom rozpočtovom roku. Podľa kvantifikácie vychádzajúcej z uvedených ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy mohol schodok ŠR v roku 2012 dosiahnuť najviac 3 871 530,0 tis. eur, čo je o 60 855,0 tis. eur viac oproti skutočne dosiahnutému schodku za rok 2012. V porovnaní s rokom 2011 došlo k zvýšeniu schodku ŠR o 534 958,9 tis. eur, t. j. o 16,3 %.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Plnenie príjmov, čerpanie výdavkov a výsledok hospodárenia ŠR na hotovostnej báze počas jednotlivých mesiacov roka 2012 dokumentujú údaje v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ		1.	2.	3.	4.	5.	6.
Príjmy	a)	1 022,6	1 496,3	2 467,9	3 747,9	4 331,5	5 247,6
	b)	7,5	11,0	18,1	27,5	31,8	38,5
Výdavky	a)	924,6	2 342,3	3 623,3	4 919,0	6 491,1	7 573,4
	b)	5,3	13,5	20,9	28,4	37,5	43,8
Saldo		100,6	-846,0	-1 155,5	-1 171,1	-2 159,5	-2 325,8
Ukazovateľ		7.	8.	9.	10.	11.	12.
Príjmy	a)	6 287,2	7 104,8	8 202,2	9 502,4	10 417,6	11 830,0
	b)	46,1	52,1	60,2	69,7	76,5	86,8
Výdavky	a)	8 525,7	9 780,3	10 787,8	11 968,4	13 161,1	15 640,7
	b)	49,3	56,5	62,4	69,2	76,1	90,4
Saldo		-2 238,5	-2 675,5	-2 585,6	-2 466,0	-2 743,5	-3 810,7

Zdroj: MF SR

a) v mil. eur

b) % plnenia schváleného ŠR

Priebežné hospodárenie ŠR charakterizované vývojom salda k ultimu jednotlivých mesiacov roka 2012 v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2011 je uvedené v nasledujúcom prehľade:
(v mld. eur)

Obdobie	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2011	-0,018	-0,344	-0,655	-1,019	-1,567	-1,578	-1,675	-2,022	-2,159	-2,341	-2,665	-3,276
2012	0,098	-0,846	-1,155	-1,171	-2,160	-2,326	-2,239	-2,675	-2,586	-2,466	-2,743	-3,811

Zdroj: MF SR

Proces plnenia ŠR, financovania schodku ŠR a správu štátneho dlhu upravuje zákon o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nesúlad medzi príjmami a výdavkami ŠR podľa dikcie zákona o štátnom dlhu a štátnych zárukách možno kryť prostriedkami získanými vykonávaním finančných operácií na domácom finančnom trhu a zahraničných finančných trhoch prijímaním úverov, vydávaním štátnych cenných papierov a inými činnosťami súvisiacimi s riadením rizík štátneho dlhu.

NKÚ SR analyzoval systém zabezpečovania likvidity ŠR a súlad postupu MF SR pri tvorbe zdrojov financovania schodku ŠR v nadväznosti na ustanovenia citovaných zákonov.

ARDAL v mene MF SR zhodnocovala dočasne voľné finančné zdroje v súlade so schválenými kreditnými limitmi v komerčných bankách. V prípade deficitného štátneho rozpočtu ARDAL v mene MF SR zabezpečovala krytie finančnými zdrojmi získanými z emisií štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukázok, voľnými finančnými zdrojmi ŠP alebo finančnými zdrojmi získanými z vládnych úverov.

V roku 2012 bolo uskutočnených 17 predajných konkurenčných a jedna nekonkurenčná aukcia štátnych dlhopisov, 6 predajov pomocou syndikátu bánk, dva predaje formou „priameho predaja - private placement“ a dve aukcie spätného nákupu štátnych dlhopisov. Pri celkovom dopyte 12 989,0 mil. eur boli akceptované ponuky na kúpu dlhopisov v nominálnej hodnote približne 8 530,5 mil. eur.

V priebehu roka 2012 bol uskutočnený predaj ŠPP (konkurenčný predaj) holandským spôsobom v ôsmich aukciách. Situácia na finančných trhoch začiatkom roka 2012 si vyžiadala predaj ŠPP aj cez bilaterálne obchody. ARDAL uskutočnila štyri takéto predaje. V aukciách a v bilaterálnych obchodoch boli celkovo predané ŠPP v nominálnej hodnote 2 580,1 mil. eur. ARDAL v roku 2012 pokračovala v realizovaní spätného nákupu štátnych cenných papierov. V roku 2012 sa realizovalo 11 spätných nákupov ŠPP, z toho dva boli uskutočnené aukčným spôsobom. Celkovo boli spätne nakúpené ŠPP v nominálnej hodnote 1 084,1 mil. eur.

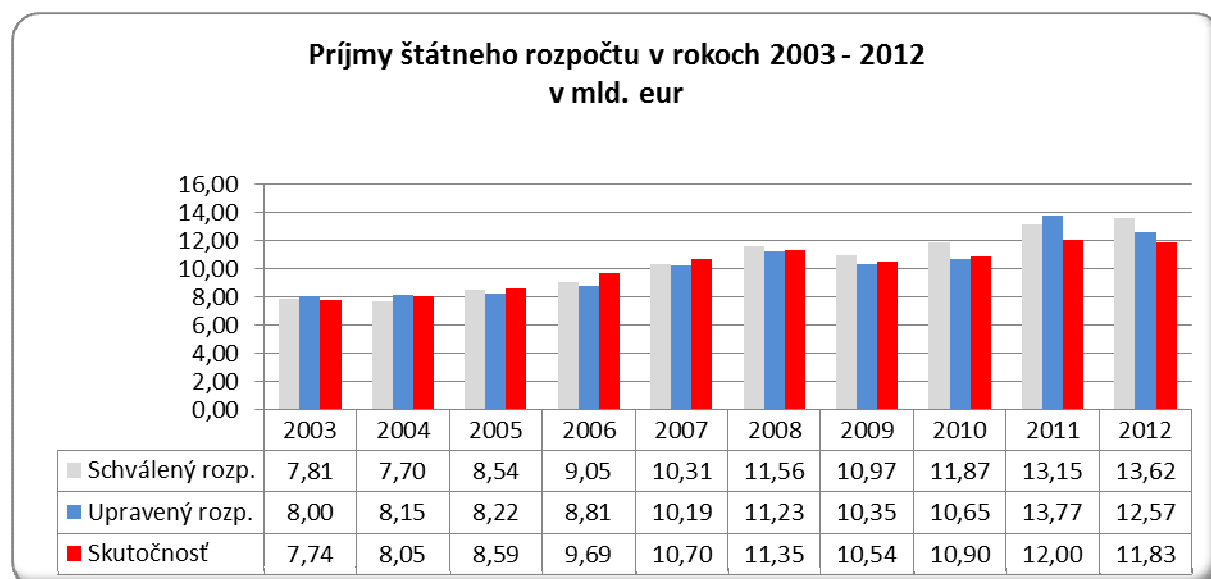
Krytie vykázaného schodku ŠR ku koncu roka 2012 bolo zabezpečené príjmami z emitovaných štátnych pokladničných poukážok vo výške 1 316,0 mil. eur, z predaja štátnych dlhopisov v hodnote 1 286,0 mil. eur, finančnými zdrojmi zo ŠP v hodnote 909,0 mil. eur a finančnými prostriedkami získanými z čerpania tranže vládneho úveru v hodnote 300,0 mil. eur.

NKÚ SR konštatuje, že bola zabezpečená denná platobná schopnosť štátu, vykonávali sa operácie za účelom optimalizácie zostatkov na jedinom účte Štátnej pokladnice, postupy MF SR a ARDAL pri tvorbe zdrojov dlhového financovania deficitného hospodárenia ŠR a v procese riadenia a zabezpečovania likvidity štátu zodpovedali platnému legislatívnemu rámcu.

5 Príjmy štátneho rozpočtu

Zákonom o štátnom rozpočte na rok 2012 boli celkové príjmy ŠR schválené vo výške 13 624 719,7 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 12 570 978,0 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 11 830 036,2 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 94,1 % oproti upravenému rozpočtu.

Príjmy ŠR v rokoch 2003 až 2012 sú uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: MF SR

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Štruktúra príjmov štátneho rozpočtu podľa hlavných kategórií v roku 2011 a 2012 je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
A. Daňové príjmy	8 700 098,9	9 227 958,0	9 227 958,0	8 462 284,5	91,7	-765 673,5	97,3
B. Nedaňové príjmy	861 261,8	795 918,4	702 496,3	696 646,9	99,2	-5 849,4	80,9
C. Granty a transfery	2 440 964,9	3 600 843,3	2 640 523,6	2 671 104,8	101,2	30 581,2	109,4
Príjmy spolu	12 002 325,6	13 624 719,7	12 570 978,0	11 830 036,2	94,1	-740 941,7	98,6

Zdroj: ŠP

5.1. Hlavná kategória daňové príjmy

Prehľad o plnení daňových príjmov ŠR v rokoch 2011 a 2012 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
A. Daňové príjmy	8 700 098,9	9 227 958,0	9 227 958,0	8 462 284,5	91,7	-765 673,5	97,3
110 Dane z príjmov a kapitálového majetku	1 867 541,1	2 257 596,0	2 257 596,0	2 129 597,4	94,3	-127 998,6	114,0
120 Dane z majetku	151,9	0,0	0,0	189,8	-	189,8	125,0
130 Dane za tovary a služby	6 742 837,4	6 867 386,0	6 867 386,0	6 277 318,5	91,4	-590 067,5	93,1
140 Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	38 748,0	40 667,0	40 667,0	30 759,4	75,6	-9 907,6	79,4
160 Sankcie uložené v daňovom konaní	21 382,1	18 466,0	18 466,0	14 391,8	77,9	-4 074,2	67,3
190 Iné dane	29 438,3	43 843,0	43 843,0	10 027,5	22,9	-33 815,5	34,1

Zdroj: ŠP

Skutočne dosiahnuté daňové príjmy za daňovú a colnú správu v roku 2012 boli v sume 8 462 284,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 91,7 %. Plnenie daňových príjmov je o 765 673,5 tis. eur nižšie ako bolo plánované.

Nižšie plnenie daňových príjmov bolo zapríčinené výpadkom na DPH vo výške 506 538,8 tis. eur, výpadkom dane z príjmov právnickej osoby vo výške 132 852,1 tis. eur a nižším výberom spotrebnej dane o 83 504,5 tis. eur. Prekročenie rozpočtovanej úrovne zaznamenala daň z príjmov fyzickej osoby o 4 956,2 tis. eur.

Celkové daňové príjmy dosiahnuté v roku 2012 boli o 237 814,4 tis. eur nižšie ako v roku 2011, čo zodpovedá medziročnému poklesu o 2,7 %.

Dane z príjmov a kapitálového majetku

Na rok 2012 boli dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku rozpočtované sumou 2 257 596,0 tis. eur, skutočne dosiahnuté príjmy boli vo výške 2 129 597,4 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 94,3 %. Príjem bol nižší o 127 998,6 tis. eur, t. j. o 5,7 %.

➤ Daň z príjmov fyzickej osoby

Daň z príjmov fyzickej osoby bola na rok 2012 rozpočtovaná v sume 226 820,0 tis. eur. Skutočný výnos dosiahol sumu 231 776,2 tis. eur (znížená o prevody), čo predstavuje plnenie na 102,2 %, t. j. nárast o 4 956,2 tis. eur.

Hrubý výnos z DPFO dosiahol v roku 2012 sumu 1 849 240,1 tis. eur. Z tejto sumy je daň z príjmov fyzickej osoby zo závislej činnosti vo výške 1 763 433,4 tis. eur, čo predstavuje 95,4 % podiel na hrubom výnose DPFO spolu a daň z príjmov fyzickej osoby z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu tvorí sumu 85 806,7 tis. eur, t. j. 4,6 % podiel na hrubom výnose DPFO spolu. V porovnaní s rovnakým obdobím roka 2011 výber DPFO zo závislej činnosti vzrástol o 124 852,9 tis. eur a z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu vzrástol o 26 354,9 tis. eur.

(v tis. eur)

Daň z príjmov fyzickej osoby	Skutočnosť 2011	Skutočnosť 2012	Rozdiel
	1	2	3=2-1
zo závislej činnosti	1 638 580,5	1 763 433,4	124 852,9
z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a od nerezidentných osôb	59 451,8	85 806,7	26 354,9
Hrubý výnos DPFO spolu	1 698 032,3	1 849 240,1	151 207,8

Prevody z DPFO	Skutočnosť 2011	Skutočnosť 2012	Rozdiel
	1	2	3=2-1
prevod podielu zaplatenej dane FO na verejnoprospešný účel	16 525,8	18 548,4	2 022,6
prevod DPFO do obcí a VÚC	1 574 703,1	1 598 915,5	24 212,4
Spolu prevod z DPFO	1 591 228,9	1 617 463,9	26 235,0

Výnos štátneho rozpočtu	106 803,3	231 776,2	124 972,9
--------------------------------	------------------	------------------	------------------

Zdroj: MF SR

K 31. 12. 2012 bolo z výnosu DPFO do rozpočtov obcí a VÚC prevedené 1 598 915,5 tis. eur, čo je medziročne viac o 24 212,4 tis. eur. Na verejnoprospešný účel bolo z DPFO prevedené 18 548,4 tis. eur, t. j. o 2 022,6 tis. eur viac ako v predchádzajúcom roku. Príjem do štátneho rozpočtu dosiahol 231 776,2 tis. eur.

➤ Daň z príjmov právnickej osoby

Daň z príjmov právnických osôb na rok 2012 bola rozpočtovaná v sume 1 863 529,0 tis. eur. Príjmy dosiahli sumu 1 730 676,9 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 92,9 %. Skutočný výnos DPFO bol v porovnaní s rozpočtom nižší

o 132 852,1 tis. eur. Na celkovom výnose DPPO sa dane platné do roku 1992 podieľali sumou 55,2 tis. eur. Medziročné tempo rastu DPPO dosiahlo 7,0 %, čo predstavuje zvýšenie výnosu dane o 113 139,1 tis. eur.

Skutočný výnos DPPO bol v porovnaní s rozpočtovým výnosom nižší z dôvodu nižšieho rastu makrozákladne – nominálneho HDP v porovnaní s pôvodnými predpokladmi. S týmto súvisí aj nižší medziročný rast ziskovosti podnikov než sa očakával. U finančných korporácií bol zaznamenaný medziročný pokles výnosov o 5,7 %. Zároveň sa v roku 2012 zaznamenalo neočakávané znižovanie podielu skutočne vybranej dane na HDP (efektívnej daňovej sadzby).

Na verejnoprospešný účel bol prevedený podiel zaplatenej dane v sume 26 146,1 tis. eur, čo je o 701,8 tis. eur viac ako v roku 2011.

Celková suma poskytnutej štátnej pomoci daňovými orgánmi v roku 2012 predstavovala čiastku 9,80 mil. eur. V porovnaní s rokom 2011 bola poskytnutá štátna pomoc nižšia o 4,35 mil. eur.

Štátnu pomoc, ktorej poskytovateľmi sú daňové úrady si uplatnilo:

- 5 daňových subjektov vo forme úľavy na dani z príjmov v zmysle ustanovenia § 35a zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov v súlade s § 52 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
- 9 daňových subjektov vo forme úľavy na dani z príjmov podľa § 30b zákona č. 595/2003 Z. z. (investičná pomoc),
- 7 daňových subjektov vo forme úľavy na dani z príjmov podľa § 30b zákona č. 595/2003 Z. z. (stimuly pre výskum a rozvoj).

Colné orgány v roku 2012 poskytli štátnu pomoc v sektore dopravy, biopalív, elektriny, zemného plynu a uhlia vo výške 30,1 mil. eur. Vývoj v porovnaní s rokom 2011, kedy colné úrady poskytli štátnu pomoc vo výške 22,7 mil. eur, predstavuje nárast v absolútnom vyjadrení o 7,4 mil. eur.

Hlavným dôvodom bola najmä skutočnosť, že v roku 2012 došlo k zvýšeniu počtu podnikov, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov v zariadeniach na kombinovanú výrobu a následnému nárastu štátnej pomoci v tomto sektore spočívajúcom v aplikovaní ustanovenia § 31 ods. 1 písm. d) zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.

Význam poskytnutej štátnej pomoci možno vidieť v znížení nákladov na prevádzku leteckej dopravy, zvýšení jej konkurencieschopnosti, znížení nákladov na výrobu tepla a elektriny, zvýšení podielu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a účinnejšej výroby elektriny v zariadeniach na kombinovanú výrobu elektriny a tepla. Tieto opatrenia prispievajú k dodržiavaniu záväzkov SR, ktoré vyplývajú z členstva v EÚ. Navyše znížením daňového zaťaženia je možné ušetriť finančné prostriedky použiť na ďalšie investície do materiálnych a ľudských zdrojov, do obnovy výrobných kapacít, čím je možné dosiahnuť ich vyššiu finančnú návratnosť. To sa v konečnom dôsledku premietne do ďalších príjmov v oblasti spotrebných daní.

Colné úrady aj v roku 2012 evidovali a registrovali žiadateľov a príjemcov, vydávali povolenia na odber elektriny, uhlia, zemného plynu oslobodeného od dane a vykonávali daňové kontroly na jednotlivé druhy spotrebných daní. Možno konštatovať, že inštitút štátnej pomoci je právnymi subjektmi využívaný a plní svoj účel. Colné orgány zároveň sledujú a kontrolujú dodržiavanie zákonných podmienok vyplývajúcich z jednotlivých zákonov o spotrebných daniach, pričom nezistili vážne porušenia použitia štátnej pomoci zo strany príjemcov. Dodržiavanie zákonných podmienok poskytnutia štátnej pomoci v jednotlivých sektoroch budú kompetentné orgány naďalej monitorovať a kontrolovať za účelom jej riadneho využívania príjemcami.

➤ **Daň z príjmov vyberaná zrážkou**

Rozpočtované príjmy na rok 2012 v sume 167 247,0 tis. eur boli splnené na 167 144,4 tis. eur, t. j. na 99,9 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je plnenie tejto dane vyššie o 23 944,6 tis. eur, t. j. o 16,7 %. Výnos dane tvoria v prevažnej miere odvody zrážkovej dane finančného sektora, v menšej miere odvodené licenčné poplatky.

Dane z majetku

Príjem ŠR v roku 2012 pozostával z dobiehajúcich platieb daní z majetku za predchádzajúce roky a bol vo výške 189,8 tis. eur, z toho:

- daň z prevodu a prechodu nehnuteľností bola vo výške 176,9 tis. eur
- daň z dedičstva a darovania bola vo výške 12,9 tis. eur.

Dane z dedičstva a daň z darovania boli zrušené k 01. 01. 2004 a daň z prevodu a prechodu nehnuteľností bola zrušená k 01. 01. 2005.

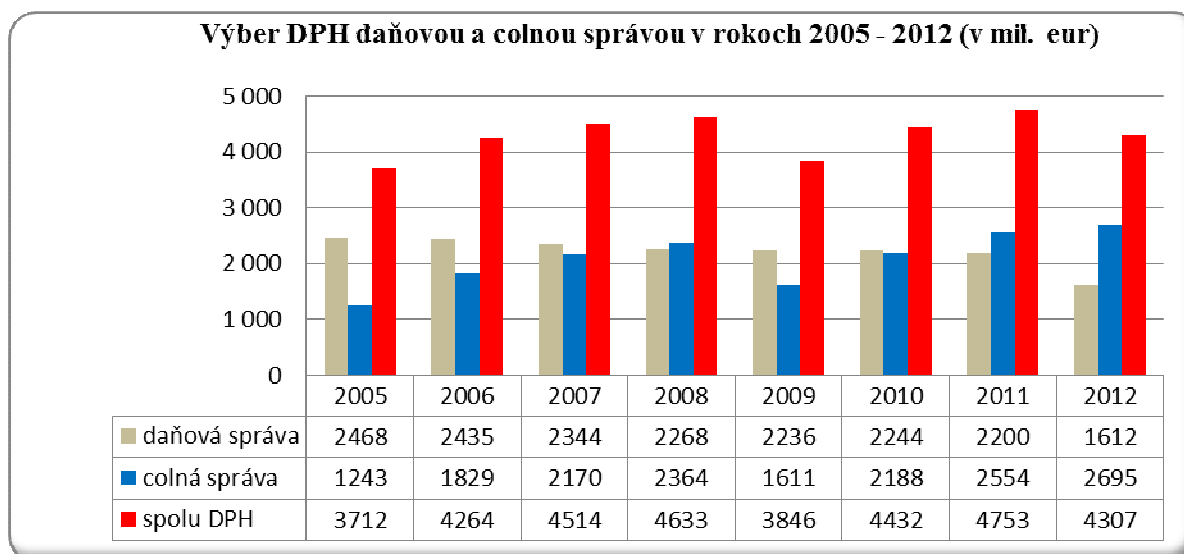
Dane za tovary a služby

Dane za tovary a služby boli rozpočtované vo výške 6 867 386,0 tis. eur a bol dosiahnutý výnos vo výške 6 277 318,5 tis. eur, t. j. boli splnené na 91,4 %. Skutočný výnos bol oproti rozpočtu o 590 067,5 tis. eur nižší. V porovnaní s rokom 2011 je ich výnos nižší o 465 518,9 tis. eur. Dane za tovary a služby majú na celkových daňových príjmoch najvyšší podiel.

➤ **Daň z pridanej hodnoty**

Daň z pridanej hodnoty sa rozpočtovala v roku 2012 sumou 4 805 336,0 tis. eur a bola splnená na 89,5 %, t. j. v skutočnosti dosiahla sumu 4 298 797,2 tis. eur. Skutočné plnenie je o 506 538,8 tis. eur nižšie ako rozpočtované. V porovnaní s rokom 2011 boli príjmy nižšie o 442 555,0 tis. eur, t. j. o 9,3 %.

Vývoj výberu DPH daňovou a colnou správou v rokoch 2005 – 2012 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: FR SR

Priebeh celkového výberu dane z pridanej hodnoty, ako súčtu výberu daňovej a colnej správy naznačuje pokles výberu dane z pridanej hodnoty v roku 2012 najmä vplyvom poklesu výberu dane z pridanej hodnoty daňovou správou. V medziročnom porovnaní zaznamenáva daňová správa pokles o 26,7 %, ktorý je ovplyvnený na jednej strane medziročným nárastom nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty predovšetkým u najvýznamnejších exportérov v automobilovom a elektrotechnickom priemysle a na druhej strane poklesom úhrad daňových povinností, s čím je spojené aj nezákonné obohacovanie niektorých daňových subjektov. Negatívnu úlohu čiastočne zohral aj problém spojený s implementáciou nového informačného systému daňovej správy v prvých mesiacoch roka.

V marci 2012 zverejnil Inštitút finančnej politiky MF SR „Odhad straty príjmov na DPH v roku 2010“ v ktorom sa uvádza, že celková strata dane z pridanej hodnoty bola v rokoch 2000 – 2005 stabilná na úrovni približne 18 % teoretického výberu dane z pridanej hodnoty. Od roku 2006 daňová strata plynule rastie až na úroveň 35,9 % v roku 2010. V absolútnom vyjadrení strata príjmov dosiahla v roku 2010 úroveň 2,3 mld. eur, čo predstavuje 3,5 % HDP.

NKÚ SR z dôvodu poklesu objemu príjmov štátneho rozpočtu SR a to najmä na dani z pridanej hodnoty a v dôsledku prehlbovania možných foriem daňových podvodov a únikov zaradil do Plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2013 kontrolnú akciu zameranú na kontrolu účinnosti systému boja proti daňovým únikom na DPH. Účelom kontrolnej akcie je preveriť účinnosť boja proti daňovým únikom na dani z pridanej hodnoty so zameraním na včasnosť postupu finančných orgánov pri ich odhaľovaní, najmä v oblasti zavedenia možných opatrení na prevenciu vzniku daňových únikov, ako aj preveriť efektívnosť spolupráce colných a daňových zložiek FR SR v súvislosti s cezhraničnými podvodmi na DPH.

Ekonomika SR je proexportne orientovaná, vplyv zahraničného obchodu na vývoj daňových príjmov štátneho rozpočtu je značný. Podľa dostupných údajov ŠÚ SR sa v roku 2012 (za obdobie 1 – 11/2012) v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2011 zvýšil

celkový vývoz tovaru o 10,8 % na 58 169,7 mil. eur a celkový dovoz o 6,4 % na 54 756,1 mil. eur. Saldo zahraničného obchodu bolo aktívne v objeme 3 413,7 mi. eur.

➤ Spotrebné dane

Spotrebné dane rozpočtované na rok 2012 v sume 2 061 944,0 tis. eur boli v skutočnosti vybraté vo výške 1 978 439,5 tis. eur, čo znamená plnenie rozpočtu na 96 %. Skutočný výnos bol nižší o 83 504,5 tis. eur oproti rozpočtovaným príjmom. V porovnaní s rokom 2011 bol výnos spotrebných daní nižší o 23 001,5 tis. eur, t. j. o 1,1 %. Prehľad o skutočných výnosoch spotrebných daní prezentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Druh spotrebnej dane	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Skutočnosť 2012	Rozdiel	% plnenia rozpočtu
a	1	2	3	4=3-2	5=3/2*100
z minerálnych olejov	1 073 667,3	1 102 759,0	1 042 786,1	-59 972,9	94,6
z liehu	203 665,4	198 669,0	199 306,8	637,8	100,3
z piva	57 653,1	56 832,0	56 629,5	-202,5	99,6
z vína	4 028,2	3 792,0	3 984,8	192,8	105,1
z tabakových výrobkov	623 373,6	652 286,0	635 506,8	-16 779,2	97,4
z elektriny	16 028,5	15 939,0	16 616,3	677,3	104,2
z uhlia	584,3	2 552,0	970,2	-1 581,8	38,0
zo zemného plynu	22 440,7	29 115,0	22 639,0	-6 476,0	77,8
Spolu	2 001 441,0	2 061 944,0	1 978 439,5	-83 504,5	96,0

Zdroj: MF SR

Cestná daň a daň z motorových vozidiel

Výnos dane z motorových vozidiel v zmysle zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je v plnej výške príjmom rozpočtu vyššieho územného celku, v ktorého obvode je vozidlo evidované. V roku 2012 boli do VÚC prevedené prostriedky z tejto dane vo výške 134 625 tis. eur.

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií boli rozpočtované v celkovej výške 40 667,0 tis. eur, výnos z dane dosiahol sumu 30 759,4 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 75,6 %. V porovnaní s rokom 2011 bol výnos o 7 988,7 tis. eur nižší.

Prehľad o skutočných výnosoch dane z medzinárodného obchodu a transakcií prezentuje nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Druh daňových príjmov	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012	Skutočnosť 2012	Rozdiel	% plnenia rozpočtu
a	1	2	3	4=3-2	5=3/2*100
Dovozné clo	54,3	-	82,9	82,9	-
Dovozná prirážka	3,1	-	5,2	5,2	-
Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	38 690,7	40 667,0	30 670,5	-9 996,5	75,4
Ostatné colné príjmy	0,0	-	0,8	0,8	-
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií spolu	38 748,0	40 667,0	30 759,4	-9 907,6	75,6

Zdroj: MF SR

Najväčšiu časť tvoril výnos z podielu na vybraných finančných prostriedkoch, ktorý dosiahol sumu 30 670,5 tis. eur. V porovnaní s rokom 2011 je výnos o 8 020,2 tis. eur nižší. Dôvodom nižšieho výberu bol nižší import z tretích krajín než očakávala Európska komisia pri odhade výnosu tohto podielu pre Slovenskú republiku. Výnos z dobehu dovozného cla (vymerané pred 01. 05. 2004) dosiahol hodnotu 82,9 tis. eur a dobeh zrušenej dovoznej prirážky dosiahol sumu 5,2 tis. eur.

Sankcie uložené v daňovom konaní

Sankcie uložené v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhradou dane sa rozpočtovali v sume 18 466,0 tis. eur. Ich skutočná výška dosiahla 14 391,8 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 77,9 %. Suma sankcií medziročne poklesla o 6 990,3 tis. eur.

Iné dane

Iné dane sú tvorené daňou z emisných kvót, ktorá sa rozpočtovala vo výške 43 843,0 tis. eur. Skutočný výnos dosiahol sumu 10 027,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 22,9 %.

Stav nedoplatkov evidovaných Finančnou správou SR

Finančná správa SR eviduje daňové, nedaňové a colné nedoplatky kumulatívnym spôsobom od dátumu vzniku až do ich vysporiadania.

FS SR k 31. 12. 2012 evidovala za daňovú oblasť daňové a nedaňové nedoplatky vo výške 3 098 767,0 tis. eur, z toho daňové nedoplatky vo výške 3 056 525,0 tis. eur a nedaňové nedoplatky vo výške 42 242,0 tis. eur. V porovnaní s rokom 2011 daňové nedoplatky vzrástli o 288 821,0 tis. eur.

Z celkového stavu daňových nedoplatkov ku koncu roka 2012 tvorili:

- nedoplatky na dani (istine) výšku 2 294 552,0 tis. eur, čo je 75 % podiel na celkových daňových nedoplatkoch,
- nedoplatky na sankciách výšku 761 973,0 tis. eur, čo je 25 % podiel na celkových daňových nedoplatkoch.

Najrizikovejšie druhy príjmov z pohľadu objemu rastu nedoplatkov sú DPH a daň z príjmov právnickej osoby. Podiel nárastu daňového nedoplatku na celkovom náraste nedoplatku za rok 2012 predstavuje: daň z pridanej hodnoty 76 %, daň z príjmov právnickej osoby 19 % a daň z príjmov fyzickej osoby 5 %.

K 31. 12. 2012 evidovala FS SR daňové nedoplatky u 164 429 daňových dlžníkov, čo predstavuje v priemere na jedného daňového dlžníka sumu 18 590,0 eur (k 31. 12. 2011 bol priemerný daňový nedoplatok na jedného daňového dlžníka 16 777,0 eur).

FS SR za daňovú oblasť k 31. 12. 2012 dosiahla objem vymôžených a zaplatených daňových nedoplatkov na základe úkonov exekútora vo výške 114 628,0 tis. eur, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2011 pokles o 70 880,0 tis. eur. Jedným z podstatných dôvodov tohto poklesu bol kolaps daňového informačného systému v I. štvrtroku 2012.

V mesiaci december 2012 FS SR postúpila dočasne nevymožiteľné daňové nedoplatky, nedoplatky daňových dlžníkov v konkurze a v likvidácii na Slovenskú konsolidačnú, a. s. vo výške 118 409,4 tis. eur.

FS SR vykázala k 31. 12. 2012 za colnú oblasť celkovú výšku nedoplatkov v sume 61 765,0 tis. eur, pričom k rovnakému obdobiu roku 2011 predstavovali sumu 64 301,0 tis. eur, čo predstavuje pokles o 2 535,0 tis. eur, t. j. o 3,9 %. K poklesu nedoplatkov došlo najmä z dôvodu odpísania nevymožiteľných pohľadávok na spotrebnej dani z liehu vo výške 1 726,0 tis. eur.

Za colnú oblasť dosiahli najvyšší podiel na celkových nedoplatkoch nedoplatky na spotrebných daniach a to 49,6 %. Podiel nedoplatkov na DPH predstavoval 23,7 %, cle 7,1 %, sankciách z daňového konania 14,7 % a sankciách z colného konania 3,8 %.

FS SR bol v roku 2012 za colnú oblasť vymožený celkový objem finančných prostriedkov v sume 4 884,0 tis. eur. Najvyšší objem finančných prostriedkov 4 057,0 tis. eur bol vymožený formou upomienky, urgencie, alebo výzvy na zaplatenie nedoplatku, čo predstavovalo 83,1 % podiel na celkovom objeme vymožených finančných prostriedkov.

Na Slovenskú konsolidačnú, a. s. neboli v roku 2012 postúpené za colnú oblasť žiadne nevymožiteľné pohľadávky.

V súvislosti s výsledkami kontrol NKÚ SR v oblasti vymáhania daňových nedoplatkov a efektívnosti procesu ich vymáhania NKÚ SR konštatuje, že je potrebné zo strany Finančnej správy SR pravidelne monitorovať vekovú štruktúru daňových nedoplatkov pre zabezpečenie vyššej efektívnosti procesu vymáhania vymožitelných daňových nedoplatkov, pravidelne monitorovať nárast počtu novovzniknutých nedoplatkov a flexibilne vykonávať úkony exekútora vedúce k jeho vymoženiu. Ďalej realizovať pravidelný monitoring „rizikových“ daňových dlžníkov, pri stanovení výkonnostných ukazovateľov efektívnosti vymáhania daňových nedoplatkov sa zamerať na prehodnotenie ich účinnosti z pohľadu rastu objemu vymožených daňových nedoplatkov v prospech príjmovej časti štátneho rozpočtu SR.

NKÚ SR na základe poznatkov z vykonaných kontrol a v súvislosti so zabezpečením zvýšenia príjmov SR dáva do pozornosti možnosť zváženia zmien v legislatívnej oblasti, najmä čo sa týka:

- zrušenia obchodnej spoločnosti, ak si neplní daňové povinnosti a zároveň nedisponuje žiadnym daňovou exekúciou postihnutelným majetkom,
- majetkovej zodpovednosti za plnenie daňových povinností aj voči vlastníkom ako aj osobám zodpovedným za vedenie obchodnej spoločnosti,
- trestnoprávnej zodpovednosti za marenie výkonu rozhodnutia daňového orgánu voči vlastníkom a osobám zodpovedným za vedenie obchodnej spoločnosti ako kolektívneho orgánu,
- zavedenie elektronickej komunikácie s bankami, dopravným inšpektorátom policajného zboru vo veci sprístupnenia registra majiteľov motorových vozidiel, centrálnym depozitárom cenných papierov a sociálnou poisťovňou pre potreby vyššej flexibility pri získaní informácií o majetkových pomeroch daňových dlžníkov v procese vymáhania daňových nedoplatkov.

5.2 Hlavná kategória nedaňové príjmy

Prehľad o plnení nedaňových príjmov štátneho rozpočtu v rokoch 2011 a 2012 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
B. Nedaňové príjmy	861 261,8	795 918,4	702 496,4	696 646,9	99,2	-5 849,4	80,9
210 Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	110 349,4	117 965,3	87 534,7	92 027,4	105,1	4 492,7	83,4
220 Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	367 609,9	351 682,8	283 325,7	275 554,0	97,3	-7 771,7	75,0
230 Kapitálové príjmy	18 240,7	9 595,9	13 603,5	13 358,0	98,2	-245,5	73,2
240 Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, NFV, vkladov a ážio	52 260,1	45 721,3	45 722,2	30 470,9	66,6	-15 251,3	58,3
250 Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek, NFV, vkladov a ážio	3 168,1	27,0	21,5	26,0	120,9	4,5	0,8
290 Iné nedaňové príjmy	309 633,6	270 926,1	272 288,8	285 210,6	104,7	12 921,8	92,1

Zdroj: MF SR

Nedaňové príjmy boli schválené zákonom o štátnom rozpočte na rok 2012 vo výške 795 918,4 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 702 496,3 tis. eur. Skutočné nedaňové príjmy boli vykázané vo výške 696 646,9 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 99,2 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 boli nedaňové príjmy o 164 614,9 tis. eur nižšie, t. j. o 19,1 %.

Kategória 210 – Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku

Na rok 2012 boli príjmy rozpočtované vo výške 117 965,3 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené o 30 430,6 tis. eur na sumu 87 534,7 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 92 027,4 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 105,1 % oproti upravenému rozpočtu a na 78,0 % schváleného rozpočtu. V roku 2012 bol oproti roku 2011 zaznamenaný pokles príjmov tejto kategórie o 16,6 %. Výšku príjmov ovplyvnili predovšetkým príjmy z podnikania a dividend od akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu.

Kategória 220 – Administratívne poplatky a iné poplatky a platby

Príjmy boli rozpočtované v sume 351 682,8 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 283 325,7 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 275 554,0 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 97,3 % upraveného rozpočtu a 78,4 % schváleného rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 príjmy tejto kategórie poklesli o 92 055,8 tis. eur, t. j. o 25,0 %.

Administratívne poplatky dosiahli sumu 163 499,0 tis. eur, tržby z predaja kolkových známok 83 564,0 tis. eur, poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja služieb sumu 58 635,0 tis. eur a pokuty, penále a sankcie predstavovali sumu 53 416,0 tis. eur. Ich výška závisela najmä od počtu jednotlivých aktov konania v priebehu roka (kolkové známky, súdne a správne poplatky). Najväčší podiel z týchto príjmov bol dosiahnutý v kapitole VPS

(151 002,5 tis. eur) hlavne ako tržby z predaja kolkových známok, správne poplatky, súdne a ostatné poplatky a MV SR (53 606,0 tis. eur) predovšetkým ako poplatky za porušenie predpisov.

Kategória 230 – Kapitálové príjmy

Kapitálové príjmy na rok 2012 boli rozpočtované vo výške 9 595,9 tis. eur rozpočtovými opatreniami zvýšené na sumu 13 603,5 tis. eur. Skutočné kapitálové príjmy dosiahli výšku 13 358,0 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 98,2 % oproti upravenému rozpočtu. Pokles príjmov v porovnaní s rokom 2011 predstavoval 4 882,7 tis. eur, t. j. 26,8 %. Kapitálové príjmy predstavujú príjmy z predaja kapitálových aktív, pozemkov a pod. Najvyšší podiel na ich plnení majú MV SR (8 720 tis. eur) a MO SR (3 569 tis. eur).

Kategória 240 – Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek a vkladov a NFV

Príjmy tejto kategórie boli rozpočtované vo výške 45 721,3 tis. eur. Skutočné príjmy boli vykázané vo výške 30 470,9 tis. eur, t. j. 66,6 % upraveného rozpočtu. Táto kategória príjmov vykázala oproti roku 2011 pokles o 21 789,2 tis. eur, t. j. o 41,7 %. Nenaplnenie rozpočtovanej úrovne bolo spôsobené výrazne odlišným vývojom úrokových sadzieb ECB KEY RATE a EONIA v porovnaní s odhadom úrokových sadzieb v čase zostavovania rozpočtu. Negatívny vývoj úrokových sadzieb bol ovplyvnený rozhodnutím ECB s platnosťou od 11. 07. 2012 znížiť úrokovú sadzbu pre jednodňové sterilizačné operácie na 0,00 % p. a.

Kategória 250 – Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek, vkladov a NFV

Príjmy v tejto kategórii boli rozpočtované v sume 27,0 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 21,5 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli sumu 26,0 tis. eur. Rozdiel skutočných príjmov z úrokov oproti rozpočtovaným spôsobil priaznivý vývoj výmenného kurzu EUR voči USD v priebehu roka 2012. V porovnaní s rokom 2011 príjmy poklesli o 3 142,1 tis. eur (99,2 %) z dôvodu nerozpočtovania príjmov z vkladov v dôsledku zriadenia saldo účtu príjmových a výdavkových transakcií vzťahujúcich sa k finančným operáciám ARDAL.

Kategória 290 – Iné nedaňové príjmy

Iné nedaňové príjmy boli na rok 2012 rozpočtované vo výške 270 926,1 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 272 288,8 tis. eur. V skutočnosti dosiahli príjmy výšku 285 210,6 tis. eur, t. j. 104,7 % upraveného rozpočtu. Rozhodujúca časť príjmov v sume 154 937,1 tis. eur bola dosiahnutá v kapitole VPS. Išlo najmä o príjmy z odvodov z hazardných hier (121 162,8 tis. eur) a o finančné prostriedky zo zúčtovania vzťahov podnikateľských subjektov, príspevkových a rozpočtových organizácií, ústredných orgánov, neziskových organizácií, obcí a VÚC so štátnym rozpočtom. V roku 2012 ich objem dosiahol 24 803,9 tis. eur. Najväčší podiel na tejto sume predstavuje príjem z finančného zúčtovania s MH SR v sume 6 674,8 tis. eur, MDVRR SR vo výške 5 948,0 tis. eur a MZ SR v sume 4 359,7 tis. eur.

5.3 Hlavná kategória granty a transfery

Výnos príjmov v tejto kategórii bol zákonom o štátnom rozpočte na rok 2012 schválený vo výške 3 600 843,3 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené o 960 319,7 tis. eur na sumu 2 640 523,6 tis. eur. Predmetom rozpočtovania boli len transfery,

pretože granty sa vzhľadom na svoj charakter dobrovoľných príspevkov od darcov a sponzorov nerozpočtujú. Skutočne dosiahnutý príjem ŠR z grantov a transferov dosiahol sumu 2 671 104,8 tis. eur, čo predstavuje plnenie upraveného rozpočtu na 101,2 %. V porovnaní s rokom 2011 boli granty a transfery o 230 139,9 tis. eur vyššie, t. j. o 9,4 %.

Prehľad o plnení grantov a transferov štátneho rozpočtu v rokoch 2011 a 2012 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
C. Granty a transfery spolu	2 440 964,9	3 600 843,3	2 640 523,6	2 671 104,8	101,2	30 581,2	109,4
310 Tuzemské bežné granty a transfery	397 575,8	517 857,1	517 857,1	529 691,7	102,3	11 834,7	133,2
320 Tuzemské kapitálové granty a transfery	2 307,6	0,0	0,0	3 501,1	-	3 501,1	151,7
330 Zahraničné granty	9 737,2	0,0	0,0	10 566,9	-	10 566,9	108,5
340 Zahraničné transfery	2 031 344,3	3 082 986,2	2 122 666,5	2 127 345,1	100,2	4 678,5	104,7

Zdroj: MF SR

Kategória 310 – Tuzemské bežné granty a transfery

Tuzemské bežné transfery boli rozpočtované v sume 517 857,1 tis. eur. V skutočnosti boli vykázané vo výške 529 691,7 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 102,3 % oproti schválenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 dosiahli príjmy tejto kategórie nárast o 132 116,0 tis. eur (33,2 %).

Kategória 320 – Tuzemské kapitálové granty a transfery

Príjmy tejto kategórie neboli rozpočtované. Skutočný príjem z tejto kategórie bol vykázaný vo výške 3 501,1 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2011 viac o 1 193,5 tis. eur (51,7 %).

Kategória 330 – Zahraničné granty

Táto kategória príjmov sa nerozpočtuje. Skutočnosť zahraničných grantov dosiahla sumu 10 566,9 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2011 viac o 829,7 tis. eur (8,5 %).

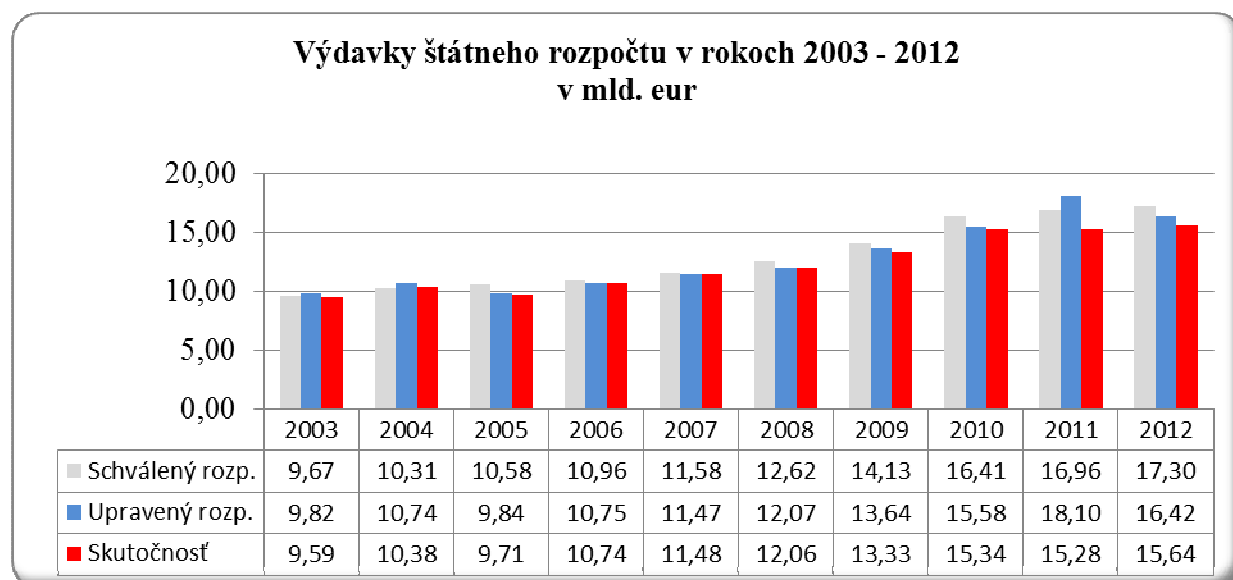
Kategória 340 – Zahraničné transfery

Z prostriedkov všeobecného rozpočtu EÚ boli rozpočtované zahraničné transfery vo výške 3 082 986,2 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené o 960 319,7 tis. eur na sumu 2 122 666,5 tis. eur. V skutočnosti sa prostriedky z rozpočtu EÚ čerpali v sume 2 127 345,1 tis. eur, t. j. na 100,2 % upraveného rozpočtu a 69,0 % schváleného rozpočtu.

NKÚ SR konštatuje, že z porovnania schváleného rozpočtu a v skutočnosti dosiahnutých príjmov grantov a transferov vyplýva, že očakávaná naplnenia príjmov sa nepodarilo dosiahnuť najmä v kategórii zahraničné transfery, kde rozdiel predstavuje 955 641,1 tis. eur. Podrobnejšie hodnotenie príjmov ŠR zo všeobecného rozpočtu EÚ je v časti 8 tohto stanoviska.

6 Výdavky štátneho rozpočtu

Výdavky ŠR boli zákonom o štátnom rozpočte na rok 2012 určené vo výške 17 299 979,6 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 16 419 459,8 tis. eur. Skutočnosť bola vykázaná vo výške 15 640 711,1 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 95,3 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 bolo čerpanie výdavkov vyššie o 362 669,5 tis. eur, t. j. o 2,4 %. Výdavky ŠR v rokoch 2003 až 2012 sú uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: MF SR

6.1 Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Ekonomická klasifikácia triedi rovnorodé druhy výdavkov na hlavné kategórie, kategórie, položky a podpoložky a umožňuje ich identifikáciu. Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
600 Bežné výdavky	12 782 847,1	14 857 554,9	13 956 898,7	13 657 546,2	97,9	-299 352,5	106,8
700 Kapitálové výdavky	2 495 194,5	2 442 424,6	2 462 561,1	1 983 164,9	80,5	-479 396,2	79,5
Výdavky spolu	15 278 041,6	17 299 979,5	16 419 459,8	15 640 711,1	95,3	-778 748,7	102,4

Zdroj: MF SR

6.1.1 Hlavná kategória 600 - Bežné výdavky

Bežné výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
600 Bežné výdavky	12 782 847,1	14 857 554,9	13 956 898,7	13 657 546,2	97,9	-299 352,5	106,8

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	1 498 526,5	1 486 387,3	1 511 626,7	1 513 655,2	100,1	2 028,5	101,0
620 Poistné a príspevok do poisťovní	500 789,8	497 263,5	504 940,3	505 094,7	100,0	154,4	100,9
630 Tovary a služby	1 226 230,4	2 018 551,1	1 350 679,7	1 300 164,8	96,3	-50 514,9	106,0
640 Bežné transfery	8 550 653,2	9 468 674,5	10 589 286,0	10 338 278,5	97,6	-251 007,5	120,9
650 Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	1 006 647,1	1 386 678,6	366,0	353,0	96,4	-13,0	0,0

Zdroj: MF SR

Rozpočet bežných výdavkov bol schválený vo výške 14 857 554,9 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 13 956 898,7 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 13 657 546,2 tis. eur, čo je o 299 352,5 tis. eur menej oproti upravenému rozpočtu a o 874 699,2 tis. eur viac oproti skutočnosti roku 2011. Podiel skutočných bežných výdavkov na celkových výdavkoch predstavuje 87,3 %. V roku 2011 bol 83,7 %, čo poukazuje na zvýšenie podielu bežných výdavkov oproti kapitálovým. Bežnými výdavkami sa financujú prevádzkové potreby štátneho rozpočtu: mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v štátnych rozpočtových organizáciách a na to nadväzujúce platby poistného a príspevkov zamestnávateľov do poisťovní, výdavky na tovary a služby, ďalej bežné transfery poskytnuté zo štátneho rozpočtu a splátky úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi.

Kategória 610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Rozpočet na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bol schválený vo výške 1 486 387,3 tis. eur. Jeho výška bola ovplyvnená tým, že vo väčšine kapitol boli zmrazené osobné výdavky na úrovni roku 2011. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 1 511 626,7 tis. eur, čo bolo o 13 100,2 tis. eur viac oproti skutočnosti roku 2011. Skutočnosť bola vykázaná vo výške 1 513 655,2 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100,1 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 výška skutočných výdavkov vzrástla o 15 128,7 tis. eur, t. j. o 1,0 %. Na mzdy a platy sa použili aj finančné prostriedky získané z rozpočtu EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v sume 29 151,0 tis. eur a v súlade s § 23 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy aj prostriedky z mimorozpočtových zdrojov v sume 3 609,0 tis. eur. Do tejto kategórie patria všetky plnenia fyzickým osobám v pracovnom pomere, v služobnom pomere, v štátnozamestnaneckom pomere (vrátane zamestnancov zahraničnej služby) a za výkon verejných funkcií uhrádzané podľa príslušných predpisov. Patrí sem i valutová časť plátov zamestnancov zahraničnej služby vyjadrená v eurách a platy zamestnancov vykonávajúcich verejnoprospešné práce, na ktoré poskytovali príspevky príslušné úrady práce.

Mzdové výdavky boli v rozpočtových organizáciách rozpísané pre stanovený limit zamestnancov, pričom skutočný počet zamestnancov bol oproti upravenému limitu nižší. V roku 2012 počet zamestnancov rozpočtových organizácií dosiahol 121 133 osôb, čo je o 1 038 osôb menej oproti skutočnosti roku 2011, t. j. o 0,8 % a oproti upravenému limitu menej o 7 118 osôb, t. j. o 5,6 %. V úradoch ústredných orgánov štátnej správy bolo zamestnaných 10 954 osôb, čo je o 115 osôb viac oproti skutočnosti roku 2011 a o 909 osôb menej oproti upravenému limitu, t. j. o 7,7 %.

Kategória 620 - Poistné

Rozpočet poistného bol schválený vo výške 497 263,5 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 504 940,3 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 504 940,3 tis. eur, čo je o 154,4 tis. eur viac oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 skutočné výdavky vzrástli o 4 304,8 tis. eur, t. j. o 0,9 %. Na skutočnom plnení poistného sa najviac podieľali výdavky na poistné do Sociálnej poisťovne vo výške 196 817,0 tis. eur (39,0 %) a výdavky na poistné na osobitné účty v sume 149 291,6 tis. eur (29,6 %), z toho najmä na výsluhový dôchodok (111 501,6 tis. eur).

Kategória 630 - Tovary a ďalšie služby

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 2 018 551,1 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 1 350 679,7 tis. eur, čo je o 667 871,4 tis. eur menej. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 300 164,8 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 96,3 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 bolo čerpanie skutočných výdavkov na tovary a služby vyššie o 73 934,4 tis. eur, t. j. o 6,0 %.

Kategória 640 - Bežné transfery

Rozpočet bežných transferov bol schválený vo výške 9 468 674,5 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 10 589 286,0 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 10 338 278,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 97,6 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 vzrástla suma skutočných výdavkov o 1 787 625,4 tis. eur. Najväčší podiel v tejto kategórii predstavujú transfery v rámci verejnej správy 44,5 % (4 602 157,4 tis. eur). Z toho Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniám 1 408 370,5 tis. eur. Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám dosiahli 35,3 % celkového objemu bežných transferov rozpočtovaných v štátnom rozpočte v roku 2012 (3 653 417,3 tis. eur).

Kategória 650 - Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úrokmi

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 1 386 678,6 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený o 1 386 312,6 tis. eur na sumu 366,0 tis. eur. Úprava schváleného rozpočtu súvisela s presunutím salda príjmových a výdavkových transakcií vzťahujúcich sa k finančným operáciám ARDAL do výdavkovej kategórie transfer rozpočtovej organizácii. Skutočné výdavky boli vo výške 353,0 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 96,4 % oproti upravenému rozpočtu. Patria sem len manipulačné poplatky.

Prehľad príjmov a výdavkov na saldo účte Štátneho dlhu je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Položka	Čerpanie k 31.12.2012
Príjmy	192 310
Výdavky spolu	1 440 494
v tom: Úroky zo štátnych dlhopisov + obchody + úvery	1 075 549
Úroky z refinančného systému - ŠP	40 971
Disážio (diskont CP)	312 229
Poplatky	11 745
Spolu saldo	1 248 184

Zdroj: MF SR

6.1.2 Hlavná kategória 700 - Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
700 Kapitálové výdavky	2 495 194,5	2 442 424,6	2 462 561,1	1 983 164,9	80,5	-479 396,2	79,5
710 Obstarávanie kapitálových aktív	500 127,5	689 374,8	686 279,4	460 197,6	67,1	-226 081,7	92,0
720 Kapitálové transfery	1 995 067,0	1 753 049,8	1 776 281,8	1 522 967,3	85,7	-253 314,5	76,3

Zdroj: MF SR

Rozpočet kapitálových výdavkov bol schválený vo výške 2 442 424,6 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 2 462 561,1 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 983 164,9 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 80,5 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 skutočnosť kapitálových výdavkov poklesla o 512 029,6 tis. eur. Táto hlavná kategória zahŕňa výdavky na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku pre činnosť rozpočtových organizácií, výdavky súvisiace s týmto obstaraním a kapitálové transfery. Podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch predstavoval 12,7 %, čo je o 3,6 % menej oproti podielu v roku 2011.

NKÚ SR konštatuje, že v prípade kapitálových výdavkov sa dosiahli úspory v kapitolách štátneho rozpočtu, čo bolo v súlade s predpokladmi rozpočtu. Ale na druhej strane nedostatok kapitálových výdavkov neumožnil rekonštrukcie, modernizácie a zabezpečenie potrebnej starostlivosti o majetok, čo sa môže prejavovať v nasledujúcich rokoch.

Kategória 710 - Obstarávanie kapitálových aktív

Rozpočet na obstaranie kapitálových aktív bol schválený vo výške 689 374,8 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 686 279,4 tis. eur. Skutočné výdavky dosiahli výšku 460 197,6 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 67,1 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 skutočné výdavky poklesli o 39 929,9 tis. eur. Patria sem výdavky na obstarávanie hmotného a nehmotného majetku. V tejto kategórii sa klasifikujú výdavky umožňujúce nadobúdať kapitálové aktíva z vlastných zdrojov rozpočtov. Najvýznamnejšími položkami kategórie boli realizácia stavieb a ich technického

zhodnotenia vo výške 181 600,2 tis. eur (39,5 %) a nákup pozemkov a nehmotných aktív vo výške 165 407,8 tis. eur (35,9 %).

Kategória 720 - Kapitálové transfery

Rozpočet kapitálových transferov bol schválený vo výške 1 753 049,8 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 1 776 281,8 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 522 967,3 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 85,7 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 poklesla výška kapitálových transferov o 472 101,0 tis. eur, t. j. o 23,7 %. Táto kategória zahŕňa platby vykonané s cieľom umožniť príjemcovi nadobudnúť kapitálové aktíva alebo kompenzovať ich poškodenie alebo zničenie.

6.2 Výdavky podľa funkčnej klasifikácie

V rozpočtovom roku 2012 sa pri tvorbe rozpočtu i pri sledovaní jeho plnenia uplatnilo triedenie aj podľa funkčnej klasifikácie. Toto triedenie umožňuje sledovať výdavky podľa oddielov, ktoré zohľadňujú jednotlivé odvetvia verejnej správy. V rámci oddielov sa uplatňuje podrobnejšie členenie na skupiny, triedy a podtriedy.

Funkčná klasifikácia umožňuje sledovanie výdavkov verejnej správy podľa ich účelu a tiež medzinárodné porovnávanie. Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčného členenia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
01 - Všeobecné verejné služby	2 632 283	3 634 449	3 339 287	3 003 131	89,9	-336 156	114,1
02 – Obrana	656 298	701 338	677 321	677 626	100,0	305	103,2
03- Verejný poriadok a bezpečnosť	1 268 758	1 256 464	1 315 112	1 344 553	102,2	29 441	106,0
04 - Ekonomická oblasť	3 393 852	3 870 755	3 504 460	3 196 536	91,2	-307 924	94,2
05 - Ochrana životného prostredia	371 092	352 481	283 046	275 066	97,2	-7 980	74,1
06 - Bývanie a občianska vybavenosť	184 148	170 592	192 613	172 456	89,5	-20 157	93,7
07 – Zdravotníctvo	1 376 260	1 378 261	1 535 981	1 535 802	100,0	-179	111,6
08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo	259 671	307 476	300 384	287 391	95,7	-12 993	110,7
09 – Vzdelávanie	1 761 901	1 906 771	1 806 229	1 782 202	98,7	-24 027	101,2
10 – Sociálne zabezpečenie	3 373 779	3 721 393	3 465 027	3 365 948	97,1	-99 079	99,8
Spolu	15 278 042	17 299 980	16 419 460	15 640 711	95,3	-778 749	102,4

Zdroj: MF SR

6.3 Výdavky podľa programov

Programové rozpočtovanie triedi rozpočet výdavkov podľa programov a k týmto programom priraduje disponibilné zdroje, pričom dôležitý je efekt a výsledky, ktoré tieto zdroje dokážu priniesť. Jednoznačná väzba poskytovaných zdrojov a dosahovaných výsledkov by mala zabezpečiť také využívanie zdrojov, aby smerovali do oblastí, kde

prinesú spoločnosti najväčší prínos. Pri správnom uplatňovaní umožňuje tento systém posilniť strednodobý charakter rozpočtovania, vyhnúť sa fiškálnemu stresu, zvýšiť efektívnosť použitia rozpočtových prostriedkov, zvýšiť transparentnosť ŠR a informovanosť o tom, do ktorých oblastí jeho zdroje smerujú. Výdavky ŠR na jednotlivé programy boli stanovené v Prílohe č. 4 zákona o štátnom rozpočte na rok 2012.

Plnenie programového rozpočtovania hodnotili kapitoly v monitorovacích správach, z ktorých **NKÚ SR zistil**, že k nesplneniu, resp. čiastočnému splneniu niektorých cieľov viedli rôzne príčiny, ako napr. nealokovanie prostriedkov v rámci rozpočtu, nevyskytnutie sa predmetnej aktivity, zrušenie aktivity v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov v danom roku, nerealizovanie verejného obstarávania z kapacitných dôvodov a pod. V niektorých prípadoch neboli ciele programov v súlade s metodickým pokynom MF SR na usmernenie programového rozpočtovania, nakoľko neboli stanovené reálne a neboli ovplyvniteľné organizačnými jednotkami, ktoré ich plnili. Pri merateľných ukazovateľoch bolo zistené, že nebola určená ich výška, prípadne boli stanovené ako logická hodnota áno/nie napriek tomu, že cieľom bolo zníženie početnosti.

Z vyhodnotenia plnenia zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov MDVRR SR vyplynulo, že ministerstvo ich v prevažnej miere splnilo. **NKÚ SR poukazuje** na to, že rezervy v plnení sa pravidelne vyskytujú v cestnej infraštruktúre a v železničnej doprave. Príčinami nesplnenia cieľov boli najmä nedostatok finančných prostriedkov, nedostatočná príprava stavieb, ich schvaľovanie a dlhotrvajúce verejné obstarávanie a výber dodávateľa, najmä pri čerpaní prostriedkov EÚ.

NKÚ SR kontrolou plnenia stanovených zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov programov v kapitole MO SR zistil, že na roky 2012 - 2014 boli Vzdušným silám Armády SR pridelené nedostatočné zdroje a pri niektorých cieľoch boli stanovené merateľné ukazovatele s nulovou hodnotou. Ďalej bolo zistené, že boli prijaté ciele, ktorých plnenie bolo ovplyvnené vonkajšími okolnosťami, čo bolo v rozpore s metodickým pokynom MF SR na usmernenie programového rozpočtovania.

NKÚ SR zistil v oblasti programového rozpočtovania kapitoly MK SR porušenie metodického pokynu MF SR na usmernenie programového rozpočtovania, nakoľko ministerstvo nevypracovalo v termíne k 31.12.2012 ročnú monitorovaciu správu programovej štruktúry. Niektoré ciele boli nezrozumiteľne, resp. neboli konkrétne, keď vo formulácii neobsahovali očakávanú hodnotu. Prijaté boli aj nereálne ciele a také ciele, ktorých plnenie nebolo jednoznačne ovplyvniteľné organizačnými jednotkami.

NKÚ SR opakovane upozorňuje, že stanovovanie zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov, ako aj samotné vyhodnotenie programového rozpočtovania, vykazovalo prvky formálneho charakteru. Boli identifikované výdavky, o ktorých síce vieme kam smerujú, ale nie je možné posúdiť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia. **NKÚ SR považuje za nevyhnutné** stanoviť pri programovom rozpočtovaní jednoznačné ukazovatele, ktoré umožnia merať a hodnotiť výsledky činnosti rozpočtových kapitol a cieľov vlády v súlade so strategickým programom vlády SR.

7 Stanovisko k vybraným kapitolám štátneho rozpočtu

Na základe plánu kontrolnej činnosti **NKÚ SR vykonal kontroly** správnosti zostavenia záverečných účtov za rok 2012 vo vybraných rozpočtových kapitolách. Účelom kontrolných akcií bolo preveriť správnosť zostavenia záverečných účtov za rok 2012 a overiť, či podávajú verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii kapitoly.

Kontrolami bolo zistené, že údaje vykázané vo výkazoch Štátnej pokladnice a jednotlivých návrhov záverečných účtov súhlasia s údajmi vykázanými v Návrhu ŠZÚ SR a účtovné a finančné výkazy neobsahujú významné nesprávnosti a poskytujú verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek.

Návrhy záverečných účtov kapitol boli vypracované v súlade so Smernicou MF SR z 22. februára 2012 č. MF/10705/2012-311 na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu, štátnych fondov a na vypracovanie Návrhu ŠZÚ SR, okrem návrhu záverečného účtu MZVEZ SR, ktorý neobsahoval v časti 1.8. stav a vývoj pohľadávok a záväzkov v štruktúre podľa lehoty splatnosti a návrhu záverečného účtu MZ SR v časti 1.3.2 výdavky kapitoly podľa funkčnej klasifikácie.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

NKÚ SR zistil, že kontrolovaný subjekt v decembri 2012 uhradil faktúry v čiastke 23 760,0 eur za tonery, ktoré neboli dodané. Tým došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách. Predmetné tonery, ktoré v čase konania fyzickej inventúry neboli na sklade napriek tomu, že príjmové doklady na sklad boli vystavené. Podľa zápisu inventarizačnej komisie mali byť chýbajúce tonery do skladu dodané do 15. 01. 2013, čo sa však nestalo.

Kontrolou záverečného účtu kapitoly boli zistené nedostatky pri inventarizácii stavu budov a pozemkov ich nesprávnym vykazovaním prípadne ich nevykázaním. Ďalej boli zistené porušenia ustanovení zákona o účtovníctve napríklad, keď napríklad inventúrny súpis majetku nebol podpísaný členmi čiastkovej inventarizačnej komisie.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

NKÚ SR kontrolou návrhu záverečného účtu kapitoly zistil uzatvorenie zmluvy na vyšší rozsah tovarov a služieb v oblasti výpočtovej techniky ako bolo vykonané verejné obstarávanie. Uzatvorením predmetnej zmluvy v čiastke 784,0 tis. eur ministerstvo nezabezpečilo zachovanie hospodárnosti a efektívnosti použitia verejných prostriedkov v zmysle ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách, čím následne došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

Ďalej bolo zistené, že ministerstvo nepredložilo relevantné doklady k obstaraniu služieb SW a HW systému. Za tieto služby uhradilo 207,0 tis. eur, pričom rozpis za vykonané práce bol formálny, nekonkrétny a nepreukazný.

V niektorých prípadoch bolo zistené, že neboli dodržané interné predpisy o finančnej kontrole a tiež príslušné ustanovenia zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

V rámci kontroly návrhu záverečného účtu kapitoly **boli NKÚ SR zistené nedostatky** súvisiace s programovým rozpočtovaním, poskytovaním preddavkov, nakladaním s majetkom štátu pri správe pohľadávok, neúčinným vynaložením rozpočtových prostriedkov, rozpočtovou klasifikáciou, účtovníctvom a verejným obstarávaním.

Kontrolou bolo zistené neefektívne poskytnutie preddavku vo výške 135 000,0 eur, čo bolo v rozpore s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

Nedostatky boli zistené aj pri nákupe 3 ks špeciálnych terénnych automobilov, určených na poskytovanie prednemocničnej zdravotnej starostlivosti. V uvedenom prípade MO SR konalo v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, nakoľko neboli splnené podmienky použitia rokovacieho konania bez zverejnenia. Zároveň prevzatím nekompletné vybavených vozidiel, ktoré nespĺňali štandard vybavenia na poskytovanie prednemocničnej starostlivosti a následným uhradením zmluvnej ceny v plnej výške (vrátane nedodanej výbavy v sumu 141 534,72 eur) konalo MO SR v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a porušilo finančnú disciplínu v sume 141 534,72 eur. Predmetné vozidlá boli prevzaté u dodávateľa, čo bolo v rozpore s podmienkami zmluvy.

V rámci kontroly pohľadávok bolo zistené, že celkový stav pohľadávok v správe MO SR spravovaných jednotlivými útvarmi v roku 2012 bol v počte 3 955 pohľadávok v celkovej výške 6 443 744,4 eur. MO SR ako správca pohľadávky nekonal vo všetkých prípadoch tak, aby všetky povinnosti dlžníka boli včas a riadne splnené a teda nepostupoval v súlade so zákonom o správe majetku štátu.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Kontrolou návrhu záverečného účtu kapitoly **bolo NKÚ SR zistené nedodržanie zákona** o rozpočtových pravidlách verejnej správy nesprávnym triedením výdavkov a ne hospodárne vynaloženie verejných prostriedkov v sume 14 759,1 eur, keď MV SR nezabránilo vzniku výdavkov z titulu náhrady trov konania a právneho zastúpenia. Tiež bolo zistené nedodržanie účelu použitia rozpočtových prostriedkov v sume 6 069,0 eur, čím zároveň bola porušená finančná disciplína.

Nedodržanie ustanovení zákona o správe majetku štátu bolo zistené pri:

- pohľadávke voči zhotoviteľovi, ktorá sa stala premlčanou,
- rozhodnutí o prebytočnosti majetku v sume 1 608 499,6 eur, ktoré bolo vydané krátko po jeho obstaraní (po troch a piatich mesiacoch),
- uzatvorení zmlúv o výpožičke na majetok, o ktorom bolo rozhodnuté ako o prebytočnom,
- vynaložení finančných prostriedkov v sume 93 808,8 eur na montáž rádiostaníc do vozidiel záchranej zdravotnej služby, ktoré ako majetok neboli v správe žiadnej z organizácií MV SR a
- obstaraní zariadení varovacieho - vyznamievacieho systému, ktoré boli obstarané v rokoch 2008 - 2010 v celkovej hodnote 6 718 696,9 eur a ešte v marci 2013 neboli namontované.

Ďalej bolo zistené nedodržanie zákona o účtovníctve tým, že zostatok na účte v sume 1 427 571,5 eur nebol doložený účtovnými dokladmi o obstaraní jednotlivého investičného majetku, náklady na dopravu obstaraného DHM neboli zahrnuté do obstarávacej ceny majetku a inventarizácia majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov nebola vykonaná v zmysle ustanovení citovaného zákona a tým účtovná závierka neposkytovala spoľahlivú informáciu o dlhodobých pohľadávkach.

V rámci kontroly verejného obstarávania bolo zistené, že z verejnej súťaže nebol vylúčený uchádzač, ktorý nesplnil podmienku súťažných podkladov zložiť zábezpeku v stanovenej výške. Tento uchádzač sa stal jedným z víťazov a MV SR s ním uzatvorilo tri rámcové dohody s predpokladanou hodnotou zákazky 39 000,0 tis. eur bez DPH na dobu 3 rokov s opciou na 1 rok.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

V rámci kontroly návrhu záverečného účtu kapitoly **bolo NKÚ SR zistené**, že na program UNITAS boli v roku 2012 čerpané výdavky vo výške 16 076,4 tis. eur, z toho kapitálové výdavky vo výške 15 649,4 tis. eur. Za asistenčné služby a softvéry súvisiace s projektom KONS IS, ktorý mal konsolidovať existujúce IS a vytvoriť technologickú podporu výkonu integrovaných činností daňovej a colnej správy v zmysle legislatívy platnej k 01. 01. 2012 a zámerov programu UNITAS boli vyfakturované dodávky v celkovej sume 12 018,2 tis. eur, z toho suma 3 316,9 tis. eur nebola MF SR v roku 2012 uhradená. Projekt bol do reálnej prevádzky spustený 07. 02. 2012. Z dôvodu nefunkčnosti systému neboli plnené základné funkcie finančnej správy, preto Riadiaci výbor UNITAS 02. 04. 2012 rozhodol o zastavení projektu KONS IS. Termín na zavedenie nového integrovaného systému FS SR, časť správa daní bol stanovený na 01. 01. 2015.

MF SR čerpalo v roku 2012 výdavky na licencie Microsoft zabezpečované aj pre ostatné subjekty verejnej správy vo výške 24 628,1 tis. eur. Vzhľadom na zachovanie hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu **NKÚ SR považuje za potrebné** každoročne prehodnotiť reálne využívanie licencií jednotlivými používateľmi tak, aby bola zabezpečená optimalizácia využívania existujúcich licencií s prihliadnutím na prebiehajúci inovačný proces v tejto oblasti.

MF SR odpísaním pohľadávok podielového fondu Sporofond vo výške 50,7 tis. eur nepostupovalo v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu, nakoľko nezabezpečilo, aby všetky povinnosti dlžníkov boli včas a riadne splnené a nevyužilo pri správe majetku štátu všetky právne prostriedky na jeho ochranu.

Inventarizácia majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov za rok 2012 nebola vykonaná v súlade s ustanoveniami zákona o účtovníctve. Vo viacerých prípadoch bolo zistené nedodržiavanie interného riadiaceho aktu na vykonanie inventarizácie majetku.

MF SR rozdelením podlimitnej zákazky (výučby anglického jazyka) na podprahovú zákazku a zákazku s nízkou hodnotou a rozdelením podprahovej zákazky (nákup stoličiek) na dve zákazky s nízkou hodnotou nepostupovalo v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní. Ďalej boli v prípade zadávania podprahovej zákazky (výučba anglického jazyka) zistené porušenia zákona o verejnom obstarávaní, smernice o verejnom obstarávaní, pri zákazke s nízkou hodnotou (Tlač vizitiek) MF SR neuplatnilo princíp rovnakého

zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.“

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Vzhľadom na schválený rozpočet kapitoly na rok 2012 rozpočtovaná výška finančných prostriedkov nedávala predpoklady na zabezpečenie viacerých výdavkov rezortu v požadovanom rozsahu a nezohľadňovala potreby MŽP SR vyplývajúce z nových a pripravovaných legislatívnych úprav. Nezabezpečením obligatórnych výdavkov vzniklo riziko neplnenia záväzkov MŽP SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, vodného hospodárstva najmä ochrany pred povodňami, ochrany kvality a množstva vôd, ochrany ovzdušia a odpadového hospodárstva.

Pri kontrole návrhu záverečného účtu kapitoly **NKÚ SR zistil neefektívne vynaloženie** rozpočtových prostriedkov pri skupinovej výučbe anglického jazyka, čím bolo porušené ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ďalej bolo zistené porušenie zákona o verejnom obstarávaní pri upratovacích prácach a externých právnych službách.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

V rámci kontroly návrhu záverečného účtu kapitoly **NKÚ SR zistil nedostatky** pri inventarizácii majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov pri zásobách a záväzkoch.

Ďalej bolo zistené, že MZ SR v Poznámkach k účtovnej závierke nevykonalo popis významných položiek záväzkov v zmysle opatrenia MF SR z 5. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky.

Zdravotníctvo patrí medzi strategické oblasti kontroly NKÚ SR. V roku 2012 bola vykonaná kontrola nakladania s majetkom štátu a využívania zdravotníckej techniky vo vybraných zdravotníckych zariadeniach a kontrola plnenia prijatých opatrení. Kontrola bola vykonaná na MZ SR a v 8 zdravotníckych zariadeniach.

Tiež bola vykonaná kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami vo vybraných oblastiach so zameraním najmä na odmeňovanie vo vybraných 12 zdravotníckych zariadeniach. Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť vo vybraných zdravotníckych zariadeniach hospodárenie s verejnými prostriedkami so zameraním najmä na odmeňovanie; preveriť dodržiavanie zákona o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek.

V roku 2012 bola zo štátneho rozpočtu SR uvoľnená rezerva 50,0 mil. eur na zvýšenie sadzby štátom plateného poistného, za účelom kompenzácie časti nákladov spojených so zvýšením mzdových nárokov zdravotníckych pracovníkov. Uvoľnené finančné prostriedky boli zdravotníckym zariadeniam poskytnuté prostredníctvom zdravotných poisťovní na základe dodatkov k zmluvám o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Platy zdravotníckych pracovníkov predstavovali značný podiel z bežných výdavkov zdravotníckych zariadení.

Medzi najčastejšie nedostatky, ktoré NKÚ SR zistil pri kontrole dokumentácie, týkajúcej sa odmeňovania lekárov, sestier a pôrodných asistentiek patrili najmä tieto:

- dohody neobsahovali dátum ich podpísania,
- nesúladi medzi internou smernicou o diferencovanom odmeňovaní a Zákonníkom práce pri stanovení náhrady za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti mimo pracoviska,
- v spise zamestnanca sa nenachádzalo rozhodnutie o plate,
- rozhodnutia o plate neobsahovali podpis štatutárneho orgánu,
- pracovné zmluvy neobsahovali meno a priezvisko štatutárneho orgánu,
- mzdové výmery, ktoré obsahovali nové mzdové podmienky, neboli doručené zamestnancom,
- osobný príplatok nebol upravený podľa kolektívnej zmluvy,
- pracovné zmluvy na dobu určitú neobsahovali dobu trvania pracovného pomeru,
- vyplatenie náborového príspevku v rozpore s kolektívnou zmluvou,
- návrhy na priznanie príplatku za prácu v sťaženom prostredí neobsahovali podpis štatutárneho orgánu,
- nesprávne priznaná pohyblivá zložka mzdy.

NKÚ SR na základe svojich poznatkov z vykonanej kontroly navrhol osem odporúčaní na úrovni MZ SR a nemocníc s cieľom udržania a možného zvyšovania finančného ohodnotenia zamestnancov nemocníc postupnou revitalizáciou nemocníc a to na úrovni MZ SR a na úrovni zdravotníckych zariadení.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

NKÚ SR v rámci kontroly návrhu záverečného účtu kapitoly za rok 2012 zistil porušenie finančného zúčtovania kapitoly so štátnym rozpočtom za rok 2011. MK SR voči subjektom, ktoré nevykonali zúčtovanie, resp. ktoré vykonali zúčtovanie po stanovenom termíne, nepostupovalo podľa pokynu MF SR na zúčtovanie finančných vzťahov so ŠR za rok 2011. Na základe uvedeného pokynu sa nedodržanie určených termínov pre preukázanie prostriedkov považuje porušenie finančnej disciplíny a podlieha sankciám podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. MK SR tiež priebežne neodvádzalo do štátneho rozpočtu sumy, ktoré v rokoch 2012 a 2013 uhradili subjekty po oneskorenom finančnom zúčtovaní so štátnym rozpočtom za rok 2011. Tieto finančné prostriedky sa nachádzali na depozitnom účte ministerstva ešte v čase kontroly NKÚ SR, t. j. v marci 2013. Týmto konaním došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume 35 184,4 eur.

MK SR previedlo v decembri 2011 kapitálové prostriedky vo výške 7 000,0 tis. eur na účet neziskovej organizácie Danubiana ako finančný vklad do majetku organizácie. Prostriedky boli poskytnuté na základe rozpočtového opatrenia MF SR ako kapitálový transfer, ktorý bol na základe odporúčania MF SR zaúčtovaný do nákladov na účet 587-Náklady na ostatné transfery. Druhú časť finančného vkladu vo výške 300,0 tis. eur poukázalo MK SR na účet Danubiany v januári 2012 z rozpočtu ako bežný transfer. Tým, že boli prostriedky ŠR použité na vklad do neziskovej organizácie, došlo k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách a následne aj k porušeniu finančnej disciplíny.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Pri kontrole inventarizácie MK SR nepreukázalo vykonanie dokladovej inventarizácie zostatkov niektorých účtov a inventarizácie rozdielu majetku a záväzkov vrátane porovnania s účtovníctvom, čo bolo v rozpore s ustanovením zákona o účtovníctve.

MK SR viedlo na účte 052-Poskytnuté preddavky na DHM sumu 699 427,9 eur, ktorú ešte v roku 1998 poskytlo dodávateľovi ako preddavok v rámci investičnej akcie Novostavba SND. Dodávateľ preddavok nerealizoval a ani nezúčtoval. Uvedená suma nebola zaúčtovaná ako pohľadávka a teda ani vymáhaná podľa zákona o správe majetku štátu.

Porušenie zákona o správe majetku štátu bolo vo viacerých prípadoch zistené pri prenájme priestorov tým, že MK SR, ako správca majetku štátu nekonalo voči nájomcom, ktorí niekoľko rokov dlhovali na nájomnom a službách s ním spojeným. Navyše jednému z dlžníkov bolo v období neplatenia nájomného a služieb poskytnutých celkom 6 dotácií z prostriedkov štátneho rozpočtu spolu v sume 8 343,0 eur.

Správca kapitoly podľa ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy viedol operatívnu evidenciu o vykonaných rozpočtových opatreniach, avšak táto evidencia bola nepresná a neobsahovala záznamy o všetkých zmenách.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Rozpočet kapitoly na rok 2012 plne nezabezpečil pokrytie výdavkov rezortu na vybrané priority, najmä programových cieľov v oblasti vyhľadávania nových investícií s vyššou pridanou hodnotou, na inovácie, akčný plán znižovania administratívneho bremena a na podporu a rozvoj malého a stredného podnikania a regionálneho rozvoja.

Kontrolou fyzickej a dokladovej inventarizácie majetku štátu v správe MH SR za rok 2012 **zistil NKÚ SR opakované nedostatky** vo vypracovávaní najmä inventarizačných súpisov podľa ustanovenia zákona o účtovníctve. Porušenie interných smerníc bolo zistené pri vyradovaní majetku štátu v správe MH SR.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

NKÚ SR kontrolou návrhu záverečných účtov kapitoly zistil, že ministerstvo eviduje 51 súdnych sporov, ktoré nie sú právoplatne ukončené. Jedná sa o spory, kde žalovaným je MPRV SR. Celková žalovaná suma je vyčíslená na 36 011 043,0 eur, z ktorých si najvyššiu čiastku (20 000,0 tis. eur) uplatňuje spoločnosť s. r. o. v konkurze.

MPRV SR eviduje tiež 16 súdnych sporov, ktoré boli právoplatne ukončené v roku 2012 (sporná suma 47 098,0 eur) a jeden súdny spor vo výške 629 132,0 eur ukončený pred rokom 2012. Do času ukončenia výkonu kontroly nedošlo u týchto sporov k finančnému vyrovnaníu.

Ministerstvo nevykonalo žiadne opatrenia v súvislosti s vyvodením zodpovednosti za vzniknutú škodu vo výške 217 130,0 eur (úhrady úrokov z omeškania, ktoré vznikli zo zmluvných vzťahov).

Opakovane bolo kontrolou NKÚ SR zistené nedodržanie ustanovení zákona o účtovníctve pri vedení pohľadávok po lehote splatnosti po zaniknutých štátnych fondoch a Intervenčnej agentúre, ku ktorým ministerstvo vo viacerých prípadoch nemá žiadnu dokumentáciu potvrdzujúcu právny nárok voči údajnému dlžníkovi. **Na uvedený protiprávny stav NKÚ SR každoročne poukazuje.** Neriešenie uvedeného stavu spôsobuje problémy aj z pohľadu výkazníctva štátu, v ktorom je vykázaný stav verejných financií, ktorý nezodpovedá skutočnosti.

Nedostatky boli zistené aj pri vykonávaní fyzickej a dokladovej inventarizácie. Chýbali inventúrne súpisy a niektoré inventúrne súpisy neobsahovali predpísané náležitosti.

V dvoch prípadoch bolo zistené, že pri verejnom obstarávaní ministerstvo nepostupovalo v súlade s princípom hospodárnosti a efektívnosti podľa zákona o verejnom obstarávaní. Porušenie zákona o správe majetku štátu bolo zistené pri nájomných zmluvách, pretože ministerstvo neuplatňovalo voči dlžníkom úroky z omeškania.

Porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy bolo zistené v prípade nakúpených notebookov v celkovej hodnote 25 488,0 eur pre príspevkovú organizáciu v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva, čím zároveň došlo k porušeniu finančnej disciplíny.

Kontrolou bolo tiež zistené, že ministerstvo nemalo vypracované zásady predpisu na zabezpečenie čerpania finančných prostriedkov z refundácie plátov oprávnených zamestnancov v programovom období 2007 - 2013, čo nebolo v súlade s uznesením vlády SR č. 90 zo 6. februára 2008. V roku 2012 celkové refundované mzdové prostriedky pre 220 zamestnancov boli vykázané v sume 4 786 391,0 eur.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

NKÚ SR kontrolou zistil, že ministerstvo konalo neehospodárne, keď uhradilo dodávateľovi sumu 33 320,0 eur za právne stanovisko, pričom služba bola poskytnutá až 17 mesiacov po stanovenom termíne, súčasťou právneho stanoviska bola aj neobjednaná služba a MDVRR SR nepreukázalo jeho využitie. V uvedenom prípade MDVRR SR porušilo finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Zároveň bolo kontrolou zistené, že MDVRR SR v niektorých prípadoch nepostupovalo v súlade s ustanoveniami zákona o účtovníctve a Opatrenia MF SR č. MF/16786/2007-31, keď:

- nevedelo v účtovníctve všetky pozemky a stavby, ktoré malo v správe a bolo zapísané na listoch vlastníctva ako vlastník,
- nezaradilo obstaraný plne funkčný majetok na majetkové účty,
- zaradilo prípravné práce na stavbe do majetku napriek tomu, že stavba nebola uvedená do užívania,
- oneskorene účtovalo obstaranie, zaradenie a vyradenie majetku,
- nevykonalo inventarizáciu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov Platobnej jednotky k 31. 12. 2012,
- nesprávne účtovalo odpísané pohľadávky štátu.

V niektorých prípadoch nebol postup MDVRR SR v súlade s ustanovením zákona o správe majetku štátu, nakoľko odpísalo pohľadávky, u ktorých minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR rozhodol o trvalom upustení od vymáhania pred uplynutím jedného roka od platnosti rozhodnutia.

Ďalej bolo zistené nedodržanie ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, keď MDVRR SR v dvoch prípadoch rozdelilo predmet zákazky a nedodržalo finančný limit pre zákazku s nízkou hodnotou.

Doprava je jednou zo strategických oblastí kontroly NKÚ SR. V roku 2012 bolo v kapitole MDVRR SR vykonaných viacero kontrolných akcií. Kontrolovanými subjektmi boli okrem MDVRR SR aj Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Slovenská správa ciest, ŽSR, Úrad pre reguláciu železničnej dopravy a Slovenská pošta, a. s. Zámerom kontrol bolo najmä preverenie hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti vynakladania verejných prostriedkov, vrátane prostriedkov EÚ za obdobie rokov 2010 - 2011.

Kontroly NKÚ SR v oblasti dopravy budú pokračovať aj v ďalších rokoch formou výkonnostných kontrol zameraných na odhaľovanie systémových nedostatkov a na hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynakladania verejných prostriedkov.

Správa štátnych hmotných rezerv SR

Kontrolou NKÚ SR v rámci výstavby pavilónu na výrobu pandemickej vakcíny bolo zistené, že podľa v súčasnosti známych odborných stanovísk ako aj nezáujmu prípadných prevádzkovateľov o ďalšie využitie pavilónu k pôvodnému účelu svedčia o tom, že finančné prostriedky v sume 9 158 153,6 eur použité v rokoch 2011 a 2012 na nákup technológie boli použité neekonomicky, neefektívne a neúčelne. Výstavba bola zastavená uznesením vlády SR výsledkom ktorého bolo do 30. 08. 2012 pozastavenie výstavby technologickej časti pavilónu a jeho zmena na sklad liečiv. K tomu bola SŠHR objednaná štúdia u zhotoviteľa diela v cene 15 600,0 eur s DPH, z ktorej vyplýva, že oslovené farmaceutické firmy (združené v Slovenskej asociácii farmaceutických firiem), majúce oprávnenia a kapacity zabezpečiť výrobu po dostavbe pavilónu, neprejavili záujem o využitie pavilónu. Z uvedeného vyplýva, že investícia výstavby pavilónu sa stala neúspešná a zámer je potrebné zrušiť. Vypracovaná štúdia zhotoviteľa pavilónu predpokladá čerpať ďalšie finančné prostriedky v sume 1 485 740,2 eur, ktoré je nutné použiť na zmenu pavilónu na sklad. Náklady vyplývajúce z pozastavenia investície a následného zakonzervovania stavby predstavujú približne 82 500,0 eur a k tomu ešte náklady za stráženie predstavujú 11 000,0 eur mesačne.

Všeobecná pokladničná správa

Na základe výsledkov kontroly záverečného účtu kapitoly **NKÚ SR poukazuje na rastúci trend** vývoja stavu pohľadávok z titulu nezúčtovania a neodvedenia finančných prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu. Od roku 2007 do 31. 12. 2012 sa ich stav zvýšil z 1 500,1 tis. eur až na 20 043,6 tis. eur. K 31. 12. 2012 kapitola VPS vykazovala v účtovníctve z titulu nezúčtovania a neodvedenia finančných prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu stav pohľadávok voči subjektom verejnej správy vo výške 20 043,2 tis. eur. Viac ako 90,0 % pohľadávok tvorili pohľadávky voči Úradu vlády SR, pričom v roku 2012 nárast oproti predchádzajúcemu roku predstavoval sumu 10 531,9 tis. eur.

8 Rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a Európskej únie

Všeobecný rozpočet Európskej únie je určený k financovaniu politiky EÚ, administratívnym výdavkom európskych inštitúcií a na ďalšie účely. Na rozdiel od národných rozpočtov musí byť vždy „vyrovnaný“ t. j. príjmy sa rovnajú výdavkom. Pre členský štát to z pohľadu maximálnej využiteľnosti prostriedkov rozpočtu EÚ znamená, že zatiaľ čo odvody, ktoré platí členský štát do rozpočtu EÚ sú povinné a stanovené, príjmy členského štátu z rozpočtu EÚ závisia od absorpčnej kapacity členského štátu. Absorpčná kapacita znamená snahu o maximálne čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ za dodržania všetkých stanovených pravidiel, zásad, princípov vrátane riadneho finančného hospodárenia. Posudzovanie a analýza rozpočtových vzťahov EÚ a SR je preto dôležitou súčasťou procesu smerujúceho k zabezpečeniu náležitej absorpčnej kapacity SR využiť fondy EÚ.

8.1 Charakteristika vplyvu prostriedkov Európskej únie na štátny rozpočet

Rozpočet EÚ má predstavovať pre vnútroštátne verejné výdavky pridanú hodnotu pri iniciovaní, podpore a dopĺňaní investícií do tých oblastí, ktoré boli určené ako hlavné ciele politik, ktoré sú jadrom národnej a európskej stratégie. Rozpočtová politika musí preto vytvárať dostatočný fiškálny priestor, aby absorbovala granty EÚ a aby platila národné príspevky do všeobecného rozpočtu EÚ. Rozpočet SR je v príjmovej i výdavkovej časti ovplyvňovaný vzťahmi so všeobecným rozpočtom EÚ. Pri posudzovaní týchto vzťahov a analyzovaní bilancie medzi objemom prostriedkov, ktoré SR musí odviesť do všeobecného rozpočtu EÚ a objemom prostriedkov, ktoré SR prijme zo všeobecného rozpočtu EÚ je potrebné brať do úvahy tieto charakteristiky a väzby:

- odvody a príspevky, ktoré platí SR do rozpočtu EÚ, a to:
 - odvody vlastných zdrojov (založené na DPH, na HND a zahŕňa podiel SR na korekcii Veľkej Británie a podiel SR na korekciách pre Holandsko a Švédsko),
 - odvody tradičných vlastných zdrojov (clo, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru),
- príjmy a výdavky, ktoré sú rozpočtované, a teda sú zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu:
 - Záručná sekcia Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EAGGF) (I. programové obdobie),
 - Európsky poľnohospodársky záručný fond (EAGF) (II. programové obdobie),
 - Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka (EAFRD) (II. programové obdobie),
- Štrukturálne operácie, a to:
 - Štrukturálne fondy (I. a II. programové obdobie),
 - Kohézny fond (I. a II. programové obdobie),
- prostriedky na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu SR.

Miera pozitívneho finančného vplyvu členstva SR v EÚ a finančných možností v priebehu roka 2012 závisela od schopnosti SR maximálne, zákonným a správnym spôsobom využiť disponibilné finančné zdroje z prostriedkov EÚ, nakoľko odvodová povinnosť o vzťahu k všeobecnému rozpočtu EÚ je daná právnym rámcom.

Rozdiel medzi prostriedkami, ktoré SR v roku 2012 odviedla do rozpočtu EÚ, a príjmami, ktoré z rozpočtu EÚ získala, je čistou finančnou pozíciou SR. Ako bola táto finančná pozícia rozpočtovaná a aká skutočnosť sa dosiahla, ukazuje nasledujúca tabuľka:

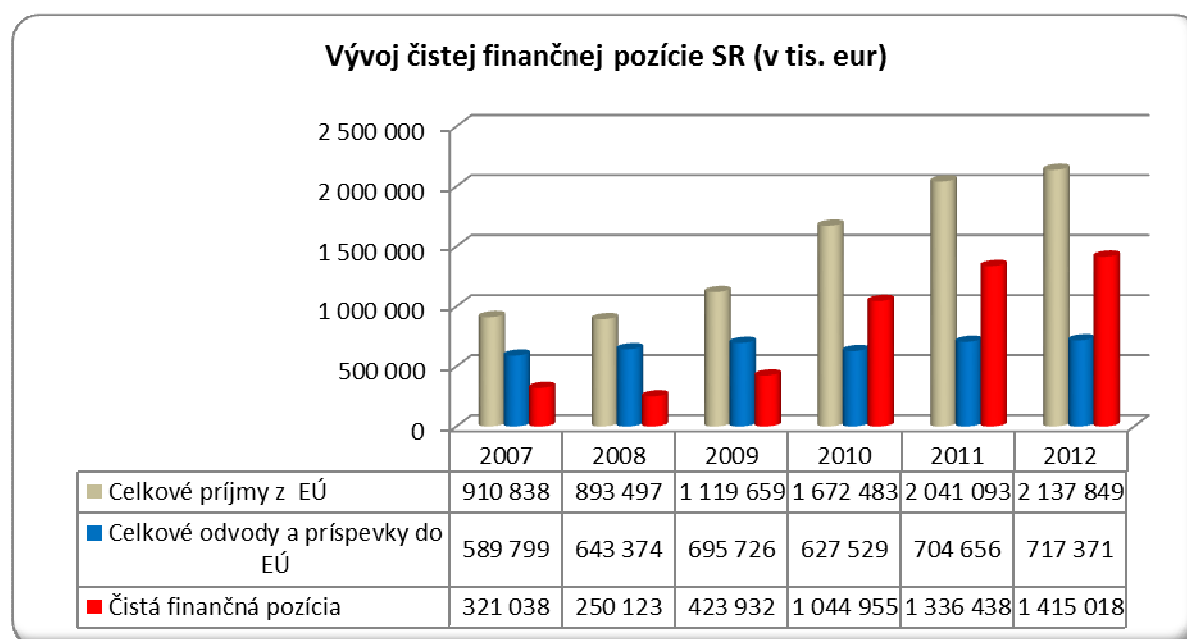
(tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
Odvody a príspevky SR spolu	704 656	796 257	749 621	722 831	96,4	-26 790	102,6
Príjmy z rozpočtu EÚ spolu	2 041 093	3 266 112	2 122 667	2 137 849	100,7	15 182	104,7
z toho:							
▸ Príjmy z EÚ zaradené do príjmov SR	2 031 344	3 082 986	2 122 667	2 127 345	100,2	4 678	104,7
▸ Príjmy z EÚ nezaradené do príjmov SR	9 749	183 126	-	10 504	-	10 504	107,7
Čistá finančná pozícia	1 336 437	2 469 855	1 373 046	1 415 018	103,1	41 972	105,9

Zdroj: MF SR

Z analýzy údajov vyplýva, že rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré SR v roku 2012 z rozpočtu EÚ skutočne získala, a finančnými prostriedkami, ktoré SR do rozpočtu EÚ odviedla, dosiahol sumu 1 415 018,0 tis. eur. Oproti roku 2011 čistá finančná pozícia zaznamenala nárast o 78 581,0 tis. eur, avšak oproti schválenému rozpočtu 2012 pokles až o 1 054 827,0 tis. eur. Znamená to teda, že očakávania SR na čistú finančnú pozíciu za rok 2012, vyjadrené v schválenom rozpočte na rok 2012, boli naplnené len na 57,3 %. Pri intenzívnejšom čerpaní fondov EÚ v roku 2012 by stav finančnej pozície SR mohol byť výrazne lepší. NKÚ SR opakovane apeluje na zvýšenie dôrazu pri riešení problémov a odbúravaní bariér rýchlejšieho čerpania finančných prostriedkov EÚ za účelom maximalizácie finančného prínosu pre SR z jej členstva v EÚ.

Vývoj čistej finančnej pozície SR (príjmy z rozpočtu EÚ, odvody a príspevky do EÚ) za obdobie rokov 2007 – 2012 je znázornený v nižšie uvedenom grafe:

Zdroj: MF SR

8.2 Analýza rozpočtovaných a skutočne získaných prostriedkov z Európskej únie

Prehľad plnenia príjmov z rozpočtu EÚ zaradených do príjmov ŠR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
Záručná sekcia EAGGF	19 848	0	0	0	-	0	-
EAGF	290 354	330 627	326 121	317 050	97,2	-9 071	109,2
EAFRD	300 085	376 292	266 169	266 169	100,0	0	88,7
EFF	1 257	2 583	2 423	2 438	100,6	15	194,0
Poľnohospodárske fondy spolu	611 544	709 502	594 713	585 657	98,5	-9 056	95,8
Štrukturálne operácie spolu z toho:	1 419 800	2 373 484	1 527 954	1 541 688	100,9	13 734	108,6
• ŠF I. programové obdobie	2 089	0	0	31 741	-	31 741	1 519,4
• ŠF II. programové obdobie	1 081 790	1 619 565	1 193 181	1 166 316	97,7	-26 865	107,8
• KF I. programové obdobie	19 599	0	11	8 869	806,2	8 858	45,3
• KF II. programové obdobie	316 322	753 919	334 762	334 762	100,0	0	105,8
Spolu príjmy zaradené do príjmov ŠR	2 031 344	3 082 986	2 122 667	2 127 345	100,2	4 678	104,7

Zdroj: MF SR

Skutočné plnenie rozpočtu príjmov, t. j. prostriedkov, ktoré SR v roku 2012 získala z rozpočtu EÚ je na úrovni 100,2 % upraveného rozpočtu. Oproti schválenému rozpočtu na rok 2012 to však bolo len 69 %, čo znamená, že pôvodné očakávania boli, tak ako v predchádzajúcich rokoch, vyššie. To, že sa v roku 2012 zaznamenal nárast skutočných príjmov z rozpočtu EÚ oproti skutočnosti roku 2011 na úrovni 104,7 % nemožno považovať za pokrok, keďže v roku 2011 bolo nízke plnenie príjmov, tzn. že SR získala výrazne menej prostriedkov z rozpočtu EÚ oproti plánu.

Čerpanie prostriedkov EÚ zaradených do výdavkov štátneho rozpočtu a ich percentuálne plnenie vo vzťahu k schválenému a upravenému rozpočtu je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
Záručná sekcia EAGGF	3 035	0	0	0	-	0	-
EAGF priame platby	278 369	314 155	311 725	311 725	100,0	0	112,0
EAGF – trhovo orient. výdavky	9 864	16 472	16 472	7 402	44,9	-9 070	75,0
EAFRD	313 473	376 292	266 212	266 211	100,0	-1	84,9
EFF	1 242	2 583	2 469	2 469	100,0	0	198,8
Poľnohospodárske fondy spolu	605 983	709 502	596 878	587 807	98,5	-9 071	97,0
Štrukturálne operácie spolu	1 485 397	2 373 484	1 998 533	1 427 542	71,4	-570 991	96,1

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Ukazovateľ	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
z toho:							
▸ ŠF I. programové obdobie	1 256	0	2 536	2 536	100,0	0	201,9
▸ ŠF II. programové obdobie	1 093 396	1 619 565	1 413 602	1 083 262	76,6	-330 340	99,1
▸ KF I. programové obdobie	4 665	0	6 801	0	-	-6 801	-
▸ KF II. programové obdobie	386 080	753 919	575 594	341 744	59,4	-233 850	88,5
Spolu prostriedky EÚ zaradené do výdavkov ŠR	2 091 380	3 082 986	2 595 411	2 015 349	77,7	-580 062	96,4

Zdroj: MF SR

Z analýzy výdavkov v roku 2012 vyplýva ich nízke celkové plnenie v sume 2 015 349 tis. eur, čo predstavuje 77,7 % upraveného rozpočtu a len 65,4 % schváleného rozpočtu. Očakávania vyjadrené v rozpočte sa nenaplnili najmä pri štrukturálnych operáciách II. programového obdobia, pri ktorých bolo plnenie na úrovni 76,6 % upraveného rozpočtu, z toho pri štrukturálnych fondoch bolo plnenie výdavkov na úrovni 48,7 % a pri Kohéznom fonde len na úrovni 59,4 % upraveného rozpočtu. V porovnaní s rokom 2011 sa v roku 2012 zaznamenal dokonca medziročný pokles o 580 062,0 tis. eur, čo nie je dobrým signálom, už i preto, že ani v roku 2011 nebolo plnenie rozpočtu výdavkov uspokojivé.

Finančná realizácia prebiehala v roku 2012 mimorozpočtovým tokom pri týchto programoch: projekty ISPA/KF, programy Európskej územiaj spolupráce II. programového obdobia (Operačný program INTERACT II a Operačný program Slovenská republika – Česká republika), Nórsky finančný mechanizmus, Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru, Švajčiarsky finančný mechanizmus a finančná obálka (prostriedky poskytnuté z rozpočtu EÚ na úhradu cestovných výdavkov súvisiacich s účasťou zástupcov SR na zasadnutiach výborov a pracovných skupín Rady EÚ).

8.3 Spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu k prostriedkom EÚ

Na spolufinancovanie výdavkov na spoločné programy EÚ a SR v rámci poľnohospodárskych fondov a štrukturálnych operácií, t. j. štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu I. a II. programového obdobia sa v roku 2012 rozpočtovali prostriedky ŠR v sume 619 987,0 tis. eur. Tento schválený rozpočet bol upravený na sumu 408 396,0 tis. eur. Skutočné čerpanie bolo v sume 407 444,0 tis. eur, čo znamená plnenie na 99,8 % upraveného rozpočtu, avšak len na 65,7 % schváleného rozpočtu. Z uvedeného je zrejmé, že pôvodné očakávania boli podstatne vyššie.

Spolufinancovanie zo ŠR na použitie prostriedkov EÚ nezaradených do výdavkov ŠR a iných prostriedkov zo zahraničia bolo rozpočtované na rok 2012 v sume 19 192,0 tis. eur a táto suma bola upravená rozpočtovými opatreniami na 9 869,0 tis. eur. Skutočné spolufinancovanie v sume 9 865,0 tis. eur predstavovalo 99,9 % upraveného rozpočtu, ale len 51,4% schváleného rozpočtu na rok 2012.

Spolufinancovanie však ako jeden zo základných predpokladov poskytovania prostriedkov EÚ pre SR možno zhodnotiť ako primerané a pomerné k čerpaniu prostriedkov EÚ.

8.4 Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ SR vo vzťahu k prostriedkom EÚ

NKÚ SR vykonával v roku 2012 kontrolu fondov EÚ v dvoch líniiach, a to tzv. „nezávislé“ kontroly a kontroly v osobitnej pozícii ako orgán vydávajúci vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006.

Pri činnosti NKÚ SR v osobitnej pozícii boli výsledky vykonaných kontrol podkladom pre stanovisko NKÚ SR, vyjadrené vo vyhlásení o ukončení pomoci na projekt KF. Celková chybovosť neprekročila tolerovateľnú úroveň 2 % hodnoty kontrolovaných oprávnených výdavkov na projekt v rámci kontrol vzorky, zistené nedostatky boli odstránené alebo sú v štádiu odstraňovania a nemajú dosah na správnosť vykázania výdavkov EÚ a ŠR SR vynaložených na kontrolovaný projekt. Napriek tomu NKÚ SR uviedol výhradu vo vyhlásení o ukončení pomoci. Dôvodom bola neuzatvorená finančná oprava za nedostatok vo verejnom obstarávaní (nepovolené kritérium „skúsenosti“ v štádiu hodnotenia).

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly efektívnosti a účinnosti verejných prostriedkov vynaložených na programy a projekty určené pre rómske komunity poukázal na okruh problémov, ktoré je nevyhnutné riešiť v súvislosti s využívaním finančných prostriedkov na marginalizované rómske komunity a konštatoval, že:

- žiadna inštitúcia alebo orgán nemá ucelený prehľad o všetkých programoch/projektoch/dotáciách/grantoch zameraných priamo alebo nepriamo na rómske komunity,
- zastúpenie programov/projektov/dotácií/grantov, ktoré sa zaoberajú len rómskym etnikom je nízke. V SR nie je ani zadefinované, koho má štatistika považovať za Róma,
- neexistuje jednoznačné kritérium, podľa ktorého sa dajú určiť finančné prostriedky so skutočným dopadom na rómske komunity alebo určiť, akým podielom sa na rómskej komunite podieľajú,
- nakoľko absentujú kvalitné údaje o rómskych komunitách, neexistuje ani nástroj na to, aby bolo možné presne sledovať skutočnú finančnú podporu vynaloženú na marginalizovanú rómsku komunitu. Z uvedeného vyplýva, že zásadným problémom je nemerateľnosť reálneho dopadu a posúdenia kvality a efektívnosti programov zaoberajúcich sa rómskou problematikou. Hrozí tým riziko neefektívneho a nehospodárneho vynakladania finančných prostriedkov zameraných na rómske komunity a otáznosť sledovania udržateľnosti výsledkov programov,
- v prípade, že nie je exaktne daný presný východiskový stav, početnosť, na ktorú sú zamerané opatrenia a ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, vyhodnocovanie finančne podporených programov/projektov je takmer nemožné.

NKÚ SR upozorňuje, že uvedené problémy môžu byť pretrvávajúcou brzdou pre efektívne nastavenie a nasmerovanie finančnej pomoci z verejných zdrojov pre rómske komunity aj v nadchádzajúcom programovom období 2014 - 2020, keď absentujú údaje o vyhodnotení efektívnosti, účinnosti a dopadov už vynaložených prostriedkov a realizovaných projektoch/programoch a dokonca súhrnné informácie o finančných prostriedkoch so skutočným dopadom na rómsku komunitu. **NKÚ SR preto považuje za nevyhnutné zamerať sa najmä na:**

- efektívne a hospodárne riadenie finančnej pomoci z verejných zdrojov zacielených na riešenie problémov rómskych komunít s dlhodobým efektom, tak aby vláda SR mala presné informácie o objeme investovaných finančných prostriedkov, ich použití a hlavne o ich efektívnosti a účinnosti. Jedine tak môže zacieliť účinne a správnym smerom svoje politiky týkajúce sa riešenia problémov časti Rómov, ich spoločenskej integrácie, spolužitia s majoritnou spoločnosťou, ktoré zahŕňajú veľký okruh problémov,

- zavedenie do praxe takého systému, ktorý by umožnil odkontrolovať a sprehl'adniť všetky vynaložené verejné zdroje na podporu a zlepšenie sociálnej situácie rómskeho etnika,
- zavedenie ukazovateľov dopadu na meranie výsledkov s cieľom preukázať účinné vynakladanie verejných zdrojov a poskytnúť spätnú väzbu na zlepšenie návrhu budúcich programov ako aj zlepšiť udržateľnosť všetkých programov.

Kontrolou oprávnenosti výdavkov na vybrané opatrenia Operačného programu Výskum a vývoj bol preverený proces výberu a hodnotenia 56 projektov v celkovej sume 143 123 803,9 eur.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistených 15 nedostatkov systémového charakteru v hodnotení žiadostí o pridelenie nenávratného finančného príspevku a 392 individuálnych nedostatkov nesprávneho pridelenia bodového hodnotenia počas procesu hodnotenia žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

NKÚ SR na riešenie zistených nedostatkov odporučil prijať systémové opatrenia smerujúce k zabezpečeniu objektívneho hodnotenia žiadostí, zvýšeniu transparentnosti výberu žiadostí, zabezpečeniu vhodnosti výberu samotných hodnotiteľov žiadostí, úprave písomných postupov (interného manuálu), dodržiavaní interného manuálu a v neposlednom rade k zvýšeniu účinnosti a efektívnosti vnútornej kontroly, ktorá nezabránila vzniku týchto nedostatkov a ani si nesplnila svoju preventívnu úlohu.

Kontrolu úrovne využívania priamych grantov Európskej komisie v Slovenskej republike NKÚ SR sledoval cieľ upriamiť pozornosť na finančné zdroje v rôznych oblastiach, ktoré môžu získať verejné i súkromné subjekty a v ojedinelých prípadoch aj jednotlivci SR priamo z Európskej komisie (sú to prostriedky mimo Národného strategického referenčného rámca). Závery z kontrol avizujú nízku informovanosť o tejto možnosti, nízku účasť Slovenska pri získavaní priamych grantov i absenciu verejného orgánu, ktorý by sa komplexne zaoberal touto problematikou a napomáhal zvýšeniu úrovne získavania finančných prostriedkov z priamych grantov v SR.

NKÚ SR na záver konštatuje, že aj napriek viacerým pozitívnym zmenám v zjednodušení implementácie rozpočtu EÚ v súčasnom viacročnom finančnom rámci na roky 2007 - 2013, súčasný systém implementácie prostriedkov je stále značne zložitý, striktný a administratívne náročný. Napriek tomu, že sa už podnikli určité kroky a činnosti, bude potrebné jeho ďalšie zjednodušenie, zvýšenie flexibility, posilnenie zodpovednosti, čo však samozrejme bude musieť byť spojené so zabezpečením spoľahlivého fungovania systémov riadenia a kontrol osobitne v oblastiach, v ktorých je vyššie riziko chýb a nezrovnalostí s cieľom zabezpečiť efektívne použitie prostriedkov EÚ. Čistá finančná pozícia Slovenskej republiky z realizovaných príjmov z rozpočtu EÚ dosiahla v roku 2012 úroveň 1,4 mld. eur. Táto suma síce predstavuje medziročný nárast o 79,0 mil. eur, avšak výsledok by mohol byť lepší, ak by Slovenská republika dokázala čerpať eurofondy vo väčšej miere efektívnym a účinným spôsobom.

Čerpanie finančných prostriedkov a riziká pri realizácii programov financovaných z prostriedkov EÚ

Slovenská republika k 31. 12. 2012 vyčerpala z celkového záväzku 2007 - 2013 v rámci všetkých 14 operačných programov programového obdobia 2007 - 2013 (OP NSRR, OP INTERACT II, OP Cezhraničná spolupráca SR - ČR a OP Rybné hospodárstvo)

prostriedky vo výške 4 402,3 mil. eur, t. j. 37,84% (k 31. 05. 2013 čerpanie predstavuje 41,39 %).

Z pohľadu plnenia pravidiel EK voči ročným záväzkom (tzv. pravidlo n+3, resp. n+2) boli z titulu nepredloženia oprávnených výdavkov zo strany príslušných rezortov k 31. 12. 2012 nedočerpané prostriedky v celkovej sume 1 975,3 tis. eur, z toho pri OP Vzdelávanie predstavovala čistá strata prostriedkov z celkovej alokácie na roky 2007 - 2013 sumu 1 863,7 tis. eur, (3,2 % z objemu, ktoré bolo potrebné deklarovať na EK do konca roka 2012) a pri OP Rybné hospodárstvo 111,6 tis. eur (6,7 %). V prípade OPIS, ktorý vykazuje nedostatočné čerpanie, boli na certifikačný orgán predložené oprávnené výdavky v dostatočnom objeme, t. j. z pridelenej alokácie SR nepríde o žiadne prostriedky.

Vláda SR uznesením č. 191 zo 16. 05. 2012 schválila návrh realokácie finančných prostriedkov v rámci OP NSRR na financovanie opatrení na podporu 2 kľúčových priorít EÚ a SR, ktorými sú riešenie nezamestnanosti mladých ľudí do 29 rokov a podpora malých a stredných podnikateľov. OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia bol posilnený o 70,0 mil. eur z OP Vzdelávanie pre financovanie projektov zameraných na zvýšenie zamestnanosti mladých ľudí. Do OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast boli realokované voľné zdroje vo výške 225,0 mil. eur, z toho predstavoval OPIS 170,0 mil. eur a OP Doprava 55,0 mil. eur určené na podporu malých a stredných podnikateľov.

NKÚ SR kontrolou zistil nasledovné skutočnosti a riziká pri realizácii operačných programov v rámci programového obdobia 2007 – 2013 vo vybraných kapitolách:

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Operačný program Doprava patrí z pohľadu čerpania finančných prostriedkov EÚ medzi rizikové operačné programy Národného strategického referenčného rámca. K 31. 12. 2012 bolo zakontrahovaných 59,4 % a čerpaných iba 31,3 % alokovaných finančných prostriedkov. Medzi hlavné riziká v OP Doprava patrí:

- do 31. 12. 2013 je potrebné vyčerpať 465 306,4 tis. eur z KF a ERDF. V prípade, že sa nepodarí uvedené finančné prostriedky vyčerpať alebo presunúť určitú časť záväzkov formou predkladania veľkých projektov do ďalších rokov, je riziko automatického zrušenia záväzku nedodržaním pravidiel EK (tzv. pravidlo n+3, resp. n+2),
- EK pozastavila predkladanie žiadostí o platbu, ktorých prijímateľom sú ŽSR. Dôvodom bol podnet OLAF vo veci podozrenia z korupcie a konfliktu záujmov vzťahujúcej sa na projekty KF implementované v rámci programového obdobia 2004 – 2006 a 2007 – 2013,
- v Prioritnej osi 3 Infraštruktúra intermodálnej prepravy je pozastavené schvaľovanie a kontrahovanie projektov z dôvodu čakania na výsledok posudzovania notifikácie štátnej pomoci zo strany EK. V prípade zamietavého stanoviska nebude možné vyčerpať alokované finančné prostriedky a neexistuje ani relevantná alternatíva na pokrytie alokácie,
- v Prioritnej osi 4 Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov bol nosný projekt Bratislava Predmestie – Bratislava Filiálka zastavený,
- v rámci Prioritnej osi 7 Technická pomoc Certifikačný orgán zistil porušenia vo verejnom obstarávaní v projekte, ktorým je zakontrahovaných 30,6 % alokovaných prostriedkov pre Prioritnú os 7. Pre daný typ porušenia je usmernením EK odporúčaná finančná oprava vo výške 100 % hodnoty zákazky (17 302,6 tis. eur),

- z dôvodu vládnym auditom zistených neoprávnených výdavkov, ktoré prekročili prípustnú 2%-nú mieru chybovosti, bol riadiaci orgán pre OP Doprava listom EK informovaný o prerušení platieb.

Z OP Doprava boli na základe rozhodnutia vlády SR zo dňa 16. 05. 2012 realokované voľné zdroje vo výške 55,0 mil. eur do OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast za účelom posilnenia financovania opatrení zameraných na podporu malých a stredných podnikov.

Ministerstvo životného prostredia

Operačný program životné prostredie patrí k programom s najnižším podielom čerpania. V programovom období 2007 - 2013 bolo z prostriedkov EÚ reálne vyčerpaných 35,5 % v porovnaní s alokáciou zdrojov. Medzi hlavné riziká v OP ŽP patrí:

- prerušenie čerpania prostriedkov zo zdrojov EÚ a následné pozastavenie platieb z EK,
- pochybenia zistené v procese verejného obstarávania a následné rozhodnutie o uplatnení korekcií a tiež nemožnosť použitia zdrojov EÚ alokovaných v časti OP ŽP – technická pomoc, spôsobujú zaťaženosť zdrojov štátneho rozpočtu.

Na elimináciu rizík v čerpaní prijalo MŽP SR akčný plán, ktorý pravidelne monitoruje.

Ministerstvo hospodárstva SR

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast dosiahol podiel čerpania na prostriedkoch EÚ programového obdobia 2007 - 2013 úroveň 42,9 % z alokovanej sumy. Záväzky rokov 2009 až 2011(splatné v zmysle pravidla n+3, resp. n+2) boli vyčerpané, v súčasnosti sa čerpá záväzok z roku 2012 splatný ku koncu roka 2014.

Ministerstvu hospodárstva SR bola uznesením vlády SR č. 191/2012 schválená realokácia finančných prostriedkov v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca v sume 225,0 mil. eur z OPIS (170,0 mil. eur) a OP Doprava (55,0 mil. eur) s cieľom podporiť financovanie hospodárstva, najmä malých a stredných podnikov.

Na schopnosť efektívneho čerpania finančných prostriedkov v rámci OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast môže mať negatívny vplyv obmedzenie využitia dodatočne uvoľnených zdrojov po 31. 12. 2012, ktoré vznikli najmä identifikovaním neoprávnených výdavkov v priebehu implementácie projektov, prípadne prostredníctvom vrátenia NFP zo strany prijímateľov alebo odstúpenia od zmlúv o poskytnutí NFP.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

NKÚ SR identifikoval nasledovné riziká a nedostatky v čerpaní operačných programov kapitoly:

Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko-Slovenská republika 2007 - 2013

Nízke čerpanie finančnej alokácie programu v zmysle záväzkov n+3 a n+2 na rok 2013 predstavuje riziko nesplnenia finančného záväzku voči EK. Hlavnými dôvodmi uvedeného stavu sú:

- pomalý proces vyplácania finančných prostriedkov zo strany riadiaceho orgánu na účty konečných prijímateľov,
- problematický vývoj infraštruktúrnych projektov zameraných na výstavbu mostov nad riekou Ipel'.

Operačný program Bratislavský kraj 2007 - 2013

Podiel čerpania prostriedkov EÚ k 31. 12. 2012 predstavoval 40,9 %. NKÚ SR identifikoval tieto riziká v čerpaní programu pri:

- opatrení 1.2 Regionálna a mestská hromadná doprava hrozí riziko nevyčerpania časti alokovaných finančných prostriedkov z dôvodu nepripravenosti žiadateľov, nedoriešených podmienok realizácie jednotlivých žiadostí o NFP, zdĺhavého procesu verejného obstarávania, opakovaného verejného obstarávania a následného odstupovania od zmlúv o poskytnutí NFP zo strany prijímateľa,
- čerpaní prostriedkov vzniklo riziko aj na základe výsledkov vládneho auditu, ktorým orgán auditu zaevidoval nezrovnalosť v celkovej výške 1 372,3 tis. eur. Výdavky za nezrovnalosť boli stiahnuté certifikačným orgánom, čím sa znížilo čerpanie prostriedkov EÚ na alokácii OPBK o 1,23 % bodu.

Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013

Podiel čerpania prostriedkov Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (EFF) na záväzku 2007 - 2013 ku koncu roka 2012 predstavovalo 43,4 %. Z dôvodu nepredloženia dostatočného objemu oprávnených výdavkov na certifikačný orgán do konca roka 2012 sa z dôvodu nedodržania splnenia pravidla n+2 predpokladá nedočerpanie prostriedkov vo výške 111,6 tis. eur.

Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013

Nízke čerpanie verejných prostriedkov bolo NKÚ SR zistené v prípade opatrení:

- „Lesnícko-environmentálne platby“ pre nízky záujem beneficentov súvisiaci s povinnosťou plniť nadštandardné požiadavky riadenia lesných pozemkov,
- „Využívanie poradenských služieb“ – z dôvodu stagnácie legislatívneho procesu na úrovni EÚ v súvislosti s novelizáciou nariadenia EK, ktorou by sa podmienky pre príjemcov zjednodušili.

Ďalej bolo kontrolou zistené, že z financovania prostriedkov EÚ pre Slovenskú republiku boli vylúčené výdavky v celkovej sume 1 558,1 tis. eur, v súvislosti s vyšetrovaním EK z roku 2008, kde boli zistené nedostatky v kontrolách na mieste, rizikovej analýze, štatistike a v stanovovaní štandardov.

Je preto žiaduce mobilizovať všetky zložky systému riadenia, finančného riadenia a kontroly k snahe o maximalizáciu využitia disponibilných zdrojov zákonným a správnym spôsobom, pričom sa musí zabezpečiť dodržanie stanovených cieľov, indikátorov, dopadu a udržateľnosti výsledkov podporených projektov.

9 Zhodnotenie hospodárenia obcí a vyšších územných celkov

Rozpočty obcí (vrátane obcí so štatútom mesta) a VÚC zostavené v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tvorili základný nástroj finančného hospodárenia v rozpočtovom roku 2012, ktorými sa riadilo financovanie ich úloh a funkcií. Rozpočty obcí a VÚC sú súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy.

Súčasťou rozpočtov obcí a rozpočtov VÚC boli rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií a príspevky príspevkovým organizáciám zriadených obcami alebo VÚC, ako aj finančné vzťahy k právnickým osobám, ktorých sú zakladateľmi.

Rozpočty obcí a VÚC obsahovali aj zámery a ciele, ktoré obce a VÚC realizovali z výdavkov svojich rozpočtov. V rozpočtoch obcí a VÚC sa uplatňovala rozpočtová klasifikácia v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Zostavenie rozpočtov obcí a VÚC vychádzalo predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených zákonom o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv.

Rozpočty obcí a VÚC boli zostavené ako vyrovnané, po ich schválení boli vykonané rozpisy na rozpočtové a príspevkové organizácie v ich zriaďovateľskej pôsobnosti vrátane rozpisu výdavkov na programy obcí a VÚC.

9.1 Vzťahy štátneho rozpočtu k územnej samospráve

Návrh záverečného účtu obcí a VÚC za rok 2012 vychádzal z údajov uvedených vo finančných výkazoch k 31. 12. 2012 predložených obcami a VÚC Ministerstvu financií SR. Uvedené výkazy zostavovali obce a VÚC z návrhov záverečných účtov, ktoré neboli v zastupiteľstvách schválené, pretože zákonom stanovený termín (30. jún) prerokovania a schválenia záverečných účtov obcí a VÚC ešte neuplynul.

Obce a VÚC sledovali v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávali zmeny vo svojich rozpočtoch. Zmeny rozpočtu vrátane zmeny programov obcí a VÚC schvaľovali orgány obcí alebo VÚC. O vykonaných zmenách rozpočtu formou rozpočtových opatrení obce a VÚC viedli operatívnu evidenciu.

NKÚ SR poukazuje na riziko možného nesúladu predložených údajov vo finančných výkazoch a údajov v schválených záverečných účtoch obcí a VÚC.

V roku 2012 boli poskytnuté finančné prostriedky subjektom územnej samosprávy formou bežných a kapitálových transferov v sume 1 610 664,0 tis. eur, z toho obciam 1 141 746,0 tis. eur a VÚC 468 918,0 tis. eur.

V roku 2012 bolo poskytnutých do rozpočtov obcí 1 141 746,0 tis. eur, čo bolo o 69 856,0 tis. eur menej ako v roku 2011. Z celkovej sumy tvorili bežné granty a transfery čiastku 764 924,0 tis. eur a kapitálové granty a transfery čiastku 376 822,0 tis. eur.

V roku 2012 bolo poskytnutých do rozpočtov VÚC 468 918,0 tis. eur, čo bolo o 3 264,0 tis. eur menej ako v roku 2011. Z celkovej sumy tvorili bežné granty a transfery čiastku 402 392,0 tis. eur a kapitálové granty a transfery čiastku 66 526,0 tis. eur.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, **NKÚ SR vo svojom stanovisku uvádza najmä kontrolné zistenia, ktoré mali vplyv na rozpočtové hospodárenie obcí a VÚC.**

9.1.1 Vzťahy štátneho rozpočtu k rozpočtom obcí

Poskytnuté granty a transfery z jednotlivých rozpočtových kapitol do rozpočtov obcí sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Kapitola	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
A	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Úrad vlády SR	26 632	834	3 400	3 345	98,4	-55	12,6
Ministerstvo vnútra SR	19 119	12 656	16 528	16 526	100,0	-2	86,4
Ministerstvo životného prostredia SR	142 416	61 296	125 678	115 461	91,9	-10217	81,1
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	622 097	631 178	658 724	658 717	100,0	-7	105,9
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	22 105	14 411	59 392	58 017	97,7	-1375	262,5
Ministerstvo zdravotníctva SR	196	0	3 005	3 005	100,0	0	1533,2
Ministerstvo kultúry SR	2 124	1 024	2 829	2 780	98,3	-49	130,9
Ministerstvo hospodárstva SR	23 356	31 122	23 461	23 460	100,0	-1	100,4
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	285 995	391 634	220 750	220 763	100,0	13	77,2
Ministerstvo dopravy, výstavby a region. rozvoja SR	27027	13 673	24 002	24 001	100,0	-1	88,8
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	241	0	0	288	–	–	119,5
Všeobecná pokladničná správa	40294	32 222	15 532	15 383	99,0	-149	38,2
Spolu	1 211 602	1 190 050	1 153 301	1 141 746	99,0	-11555	94,2

Zdroj: MF SR

NKÚ SR konštatuje, že na celkovej sume grantov a transferov zo ŠR do rozpočtov obcí na financovanie preneseného výkonu štátnej správy mal v roku 2012 najväčší podiel transfer z kapitoly MŠVVaŠ SR najmä na financovanie činnosti základných škôl ale aj materských škôl a na financovanie rekreačných a športových činností (658 717,0 tis. eur). Druhou najvýznamnejšou položkou bol transfer z kapitoly MPRV SR, ktorý predstavovali prostriedky EÚ a prostriedky ŠR na spolufinancovanie obcí v oblasti podpory ich regionálneho rozvoja (220 763,0 tis. eur). Transfer z kapitoly MŽP SR (115 461,0 tis. eur) bol použitý na nakladanie s odpadmi, znižovanie znečisťovania, vodné hospodárstvo a zásobovanie vodou.

Podľa názoru NKÚ SR významným zásahom, ktorý ovplyvnil príjmovú stránku rozpočtov obcí bola zmena percentuálneho výnosu DPFO, kde došlo k poklesu z úrovne 70,3 % v roku 2011 na úroveň 65,4 % v roku 2012. Uvedený pokles vyplýval zo zákona o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov v územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z celkového výnosu DPFO. Daňové úrady poukázali do rozpočtov obcí v roku 2012 sumu 1 197 828,0 tis. eur, pričom v roku 2011 to

bola suma 1 180 188,0 tis. eur. Z uvedeného vyplýva, že v roku 2012 došlo síce oproti roku 2011 k nárastu objemu transferu o sumu 17 640,0 tis. eur, t. j. o 1,49 %, čo však nepokrývalo medziročný nárast miery inflácie meraný indexom spotrebiteľských cien v roku 2012, ktorý bol vykázaný vo výške 3,6 %.

NKÚ SR konštatuje, že pri zachovaní príslušnej legislatívy v jej pôvodnom znení by obce vykázali v príjmovej stránke výnos z dane vyšší o sumu 72 105,0 tis. eur.

Analýza rozpočtov obcí a miest

Objektom analýzy rozpočtov obcí a miest v súvislosti s vypracovaním stanoviska NKÚ SR k ŠZÚ SR za rok 2012 boli krajské mestá, 16 vybraných okresných miest a niektoré obce.

Porovnaním údajov v schválených rozpočtoch vyššie uvedených subjektov v pôvodnej podobe vo vzťahu k upraveným rozpočtom boli zaznamenané odchýlky na príjmovej aj výdavkovej časti rozpočtov.

Dôvodom týchto odchýlok v príjmovej časti rozpočtov bol najmä nižší objem transferov zo ŠR, nižšie kapitálové príjmy z dôvodov nezrealizovaných predajov majetku obcí a miest. V rozpočtoch bol zaznamenaný aj pokles príjmov z finančných operácií, napr. v Meste Bratislava sa uvedený ukazovateľ naplnil len na 47,3 %, čo súviselo so zrušením, resp. zastavením realizácie projektov financovaných z prostriedkov EÚ, a to projektu „Račianska radiála – zastavenie koľajovej dopravy na hlavnú stanicu“. V dôsledku nezrealizovania projektov sa neuskutočnila ani finančná spoluúčasť zo strany Mesta Bratislavy.

Preverením plnenia rozpočtov krajských miest za rok 2012 bolo zistené, že v šiestich prípadoch celkový hospodársky výsledok po vylúčení finančných operácií bol prebytok, v prípade Miest Trnava a Trenčín bol zaznamenaný schodok. Schodok rozpočtu v uvedených prípadoch bol v plnom rozsahu krytý výlučne zdrojmi z minulých rokov a z návratných zdrojov financovania.

9.1.2 Vzťahy štátneho rozpočtu k rozpočtom VÚC

Poskytnuté granty a transfery z jednotlivých rozpočtových kapitol do rozpočtov VÚC sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Kapitola	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
A	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Úrad vlády SR	117	0	265	263	99,2	-2	224,8
Ministerstvo vnútra SR	58	0	12	11	91,7	-1	19,0
Ministerstvo financií SR	0	0	3 984	3 984	100,0	0	—
Ministerstvo životného prostredia SR	12862	0	9 752	9 752	100,0	0	75,8
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	398005	412 677	393 840	393 840	100,0	0	99,0
Ministerstvo zdravotníctva SR	2199	0	2 899	2 899	100,0	0	131,8

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Kapitola	Skutočnosť 2011	Rozpočet 2012		Skutočnosť 2012	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2012/2011
		schválený	upravený				
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	1983	0	1 045	1 026	98,2	-19	51,7
Ministerstvo kultúry SR	2207	0	2 630	2 551	97,0	-79	115,6
Ministerstvo hospodárstva SR	33	0	88	88	100,0	0	266,7
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	46502	0	53 334	53 334	100,0	0	114,7
Ministerstvo dopravy, výstavby a region. rozvoja SR	96	0	86	86	100,0	0	89,6
Všeobecná pokladničná správa	8113	0	1 084	1 084	100,0	0	13,4
Spolu	472175	412 677	469 019	468 918	100,0	-101	99,3

Zdroj: MF SR

NKÚ SR konštatuje, že na celkovej sume grantov a transferov zo ŠR do rozpočtov VÚC na financovanie preneseného výkonu štátnej správy mal v roku 2012 najväčší podiel transfer z kapitoly MŠVVaŠ SR, najmä na financovanie činnosti stredných odborných škôl ale aj gymnázií, základných a materských škôl (393 840,0 tis. eur). Transfer z kapitoly MPRR SR predstavovali prostriedky EÚ na spolufinancovanie samosprávnych krajov v oblasti podpory regionálneho rozvoja (53 334,0 tis. eur).

Podľa názoru NKÚ SR významným zásahom, ktorý ovplyvnil príjmovú stránku rozpočtov VÚC bola zmena percentuálneho výnosu DPFO, kde došlo k poklesu z úrovne 23,5 % v roku 2011 na úroveň 21,9 % v roku 2012. Uvedený pokles vyplýval zo zákona o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov v územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z celkového výnosu DPFO. Daňové úrady poukázali do rozpočtov VÚC v roku 2012 sumu 401 102,0 tis. eur, pričom v roku 2011 to bola suma 394 515,0 tis. eur. Z uvedeného vyplýva, že v roku 2012 došlo oproti roku 2011 k nárastu objemu transferu o sumu 6 587,0 tis. eur, t. j. o 1,7 %, čo však nepokrývalo medziročný nárast miery inflácie meraný indexom spotrebiteľských cien v roku 2012, ktorý bol vykázaný vo výške 3,6 %.

NKÚ SR zastáva názor, že by bolo žiaduce udržať nárast objemu transferu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu do rozpočtov VÚC aspoň na úrovni nárastu miery inflácie.

Nedaňovými bežnými príjmami v rozpočtoch samosprávnych krajov boli príjmy z predaja a prenájmu majetku, z činnosti VÚC a ich rozpočtových organizácií, príjmy od klientov domovov dôchodcov a domovov sociálnych služieb.

Analýza rozpočtov VÚC

Objektom analýzy rozpočtov VÚC v súvislosti s vypracovaním stanoviska k ŠZÚ SR za rok 2012 boli všetky samosprávne kraje. Porovnaním údajov v schválených rozpočtoch VÚC v pôvodnej podobe vo vzťahu k upraveným rozpočtom boli zaznamenané odchýlky na príjmovej aj výdavkovej časti rozpočtov.

Dôvodom týchto odchýlok v príjmovej časti rozpočtov bol najmä nižší objem transferov zo ŠR, nižšie kapitálové príjmy z dôvodov nezrealizovaných predajov nehnuteľného majetku VÚC. V rozpočtoch bol zaznamenaný aj pokles príjmov z finančných operácií, napr. v Bratislavskom samosprávnom kraji sa uvedený ukazovateľ naplnil na úroveň 55,8 %, z dôvodu nezapojenia čerpania fondov v plánovanej miere a to najmä fondu na optimalizáciu záväzkov na úhradu záväzkov, vyplývajúcich zo súdneho sporu v sume 4 600,0 tis. eur.

9.2 Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ SR vo vzťahu k obciam a VÚC

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej činnosti zamerával aj na oblasť efektívnej verejnej správy, v rámci ktorej boli vykonané kontroly vo vybraných okresných mestách a všetkých krajských mestách. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladanie s majetkom, plnenie opatrení z predchádzajúcich kontrol, zhodnotenie vnútorného kontrolného systému ako aj na problematiku rozpočtového procesu a výsledky rozpočtového hospodárenia.

Kontrolou NKÚ SR boli zistené porušenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona o majetku obcí, ako aj interných predpisov kontrolovaných subjektov. Porušenia sa týkali najmä vykonávania zmien rozpočtu bez schválenia príslušným orgánom mesta, realizovania úhrad výdavkov bez ich krytia rozpočtom, použitia rozpočtových prostriedkov na účely, na ktoré neboli v rozpočtoch schválené, neevidovania majetku, konkrétne pozemkov v účtovníctve kontrolovaného subjektu. Pri kontrole rozpočtového procesu bolo zistené, že dve okresné mestá a jedno krajské mesto nemali schválený rozpočet na rok 2012 v stanovenom termíne, t. j. hospodárili v režime rozpočtového provizória. Taktiež záverečné účty kontrolovaných subjektov nie vždy obsahovali hodnotenie plnenia ich programov. Kontrolou boli zistené aj rezervy v účinnom a efektívnom fungovaní vnútorného kontrolného systému, týkajúce sa najmä nevykonávania predbežných finančných kontrol.

Kontrolou NKÚ SR bolo preverené dodržanie podmienok čerpania návratných zdrojov financovania. Zákonná podmienka, aby celková suma dlhu neprekročila 60,0 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročila 25,0 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka bola vo všetkých kontrolovaných subjektoch dodržaná.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výťah č. 2 záznamu o výsledku kontroly. Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa: 10.06.2013

Ing. Igor Gašpar
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Karol Gulčík
člen kontrolnej skupiny

Mgr. Vlastimír Fekiač
člen kontrolnej skupiny

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Ing. Anna Kapušňáková
člen kontrolnej skupiny

Ing. Ladislav Kolláth
člen kontrolnej skupiny

Ing. Juraj Kolarovič
člen kontrolnej skupiny

Mgr. Zuzana Krivosudská
člen kontrolnej skupiny

Ing. Mária Kysucká
člen kontrolnej skupiny

Ing. Pavel Maňásek
člen kontrolnej skupiny

Ing. Miroslav Mráz
člen kontrolnej skupiny

Ing. Lýdia Súkenníková
člen kontrolnej skupiny

Ing. Miloš Chromek
člen kontrolnej skupiny

Mgr. Edita Takáčová
člen kontrolnej skupiny

Ing. Marcela Ušáková
člen kontrolnej skupiny

S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 11.06.2013

Ing. Jaroslav Mikla
vedúci služobného úradu
Ministerstvo financií